

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 207/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan, hallintovaliokuntaan ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- perustuslakivaliokunta PeVL 90/2022 vp
- hallintovaliokunta HaVL 36/2022 vp
- talousvaliokunta TaVL 61/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Jan Hjelt, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Timo Meling, työ- ja elinkeinoministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Kirsi Hyttinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitussihteeri Meri Pensamo, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitussihteeri Emmi Äijälä, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöneuvos Lauri Koskentausta, oikeusministeriö
- hallitusneuvos, yksikön päällikkö Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Taina Eckstein, valtiovarainministeriö
- finanssiasiantuntija Unna Heimberg, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Simo Mentula, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Janne Savolainen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- hallitussihteeri Eeva Vartio, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Jaana Heinonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Markku Heinäsenaho, sosiaali- ja terveysministeriö
- vanhempi oikeuskanslerinsihteeri Irma Tolmunen, Oikeuskanslerinvirasto
- lainsäädäntöjohtaja Marjukka Turunen, Kansaneläkelaitos
- osastopäällikkö Linnéa Johansson, Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

- lainsäädäntöpäällikkö Hans Selander, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- johtava lakimies Marjaana Sauvola-Lukkari, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
- ylijohtaja Timo Saari, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- oikeudelliset palvelut -yksikön päällikkö Raisa Erma, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- työllisyys ja kotoutuminen -yksikön päällikkö Jarkko Tonttila, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- strategiajohtaja Jouko Nieminen, KEHA-keskus
- erityisasiantuntija Mikko Mähönen, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa)
- kehittämisasiantuntija Mikko Nissinen, Pohjois-Karjalan TE-toimisto
- juristi, johdon tuki Tuomas Kallio, Uudenmaan TE-toimisto
- toimialajohtaja Leena Mämmi-Laukka, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- hyvinvointialuejohtaja Kirsi Varhila, Satakunnan hyvinvointialue
- johtaja Tiina Kirmanen, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksote
- johtava asiantuntija Ville Salo, Helsingin kaupunki
- työllisyyspäällikkö Riitta Hakala, Kemin kaupunki
- työllisyysasiantuntija Juha Heinonen, Kuhmon kaupunki
- työllisyyspalvelujohtaja Taisto Tuominen, Lahden kaupunki
- työllisyysasiantuntija, Länsi-Uudenmaan TYP-johtaja Seija Soininen, Lohjan kaupunki
- työllisyyspalveluiden johtaja Susanna Taipale-Vuorinen, Vantaan kaupunki
- työllisyysjohtaja Regina Saari, Tampereen kaupunki
- hyvinvointijohtaja Virve Flinkkilä, Vaasan kaupunki
- kunnanjohtaja Outi Mäkelä, Nurmijärven kunta
- palvelupäällikkö Tarleena Rantanen, valtakunnallinen TYP-verkosto
- kehittämiskoordinaattori Hanna Karhu, Ohjaamo Helsinki
- kehittämispäällikkö Erja Lindberg, Suomen Kuntaliitto
- kehittämispäällikkö Mikko Mehtonen, Suomen Kuntaliitto
- työllisyys- ja sosiaalipolitiikan asiantuntija Patrik Tötterman, Kunta- ja hyvinvointialuetyön-antajat KT
- koulutus- ja työvoimapolitiittinen asiantuntija Mikko Laakkonen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- ekonomisti Heikki Taulu, Akava ry
- johtava asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- pääluottamusmies Kari Reponen, Ammattiliitto Pro ry
- toimitusjohtaja Merru Tuliara, Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry
- asiantuntija Reetta Pietikäinen, Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry
- neuvottelupäällikkö Minna Salminen, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- erityisasiantuntija Päivi Kiiskinen, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- toiminnanjohtaja Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry
- toiminnanjohtaja Aki Villman, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
- asiantuntija Robert Arnkil

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Maahanmuuttovirasto
- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

- Närpiön kaupunki
- STTK ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Palvelualojen työnantajat PALTA ry
- Suomen teatteriohjaajat ja dramaturgit STOD

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työvoimapalveluiden järjestämisestä ja laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ja laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta kumottaisiin. Lisäksi esityksessä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia, työttömyysturvalakia, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia, työttömyyskassalakia, ulkomaalaislakia, valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annettu lakia, palkkaturvalakia, merimiesten palkkaturvalakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja.

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Kunnille siirtyisivät myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät maksatustehtävät. Nykyiset työ- ja elinkeinotoimistot lakkautettaisiin. Siirtyviä tehtäviä valtiolla hoitava henkilöstö siirtyisi liikkeenluovutuksella kuntiin tai kuntayhtymiin.

Kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Muutoin kuntien tulisi muodostaa palveluiden järjestämiseksi työllisyysalue, jonka työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Lisäksi alueen tulisi olla maantieteellisesti yhtenäinen ja työmarkkinoiden kannalta toimiva. Kysymys olisi kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Työllisyysalueen kuntien tulisi siirtää järjestämisvastuu joko vastuukunnalle tai kuntayhtymälle. Valtioneuvostolla olisi viimekätinen toimivalta päättää työllisyysalueista, jos kunnat itse eivät pääse sopimukseen edellytykset täyttävistä alueista. Valtioneuvosto voisi myöntää poikkeuksen järjestämisvastuulliselle taholle asetettavista vaatimuksista voimaanpanolaissa säädettävillä edellytyksillä.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu muodostaisi kunnille uuden valtionosuustehtävän, johon kunnille osoitettaisiin täysimääräinen rahoitus. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden ja heihin rinnastettavien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen kunnille osoitettaisiin yleiskatteellisesta valtionosuudesta erillinen rahoitus.

Työttömyysetuuksien rahoitusta koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että kunnan vastuu rahoituksesta laajenisi. Rahoitusvastuu laajenisi koskemaan työmarkkinatuen lisäksi peruspäivärahaa ja ansiopäivärahan perusosaa. Rahoitusvastuu alkaisi 10 prosentin suuruisena, sen jälkeen, kun työnhakijalle on maksettu työttömyysetuutta 100 päivältä, ja kasvaisi portaittain työttömyyden pitkittyessä. Enimmillään kunnan osuus olisi 50 prosenttia sen jälkeen, kun työnhakijalle on maksettu etuutta 700 päivältä. Kunnan rahoitusvastuu ei myöskään katkeaisi työllistymistä edis-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

tävien palvelujen ajalta maksettavan työttömyysetuuden osalta. Kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden ja heihin rinnastettavien maahanmuuttajien osalta kunnalla ei kuitenkaan olisi rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta kolmen vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä. Muiden maahanmuuttajien osalta rahoitusvastuuta ei olisi yhden vuoden ajalta.

Kuntien lisääntyvä rahoitusvastuu työttömyysetuksista kompensoitaisiin kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta poikkileikkaushetken mukaisena. Kompensaation kuntakohtaista kohdentumista ei jälkikäteen tarkistettaisi, joten kunta, joka pystyisi lyhentämään työttömyysjaksoja ja ehkäisemään pitkäaikaistyöttömyyttä hyötyisi tästä taloudellisesti. Tämä muodostaisi kunnille kannusteen pyrkiä edistämään työllisyyttä mahdollisimman tehokkaasti. Uudistuksella tavoitellaan 7 000—10 000 henkilön työllisyysvaikutusta.

Kunnille siirtyvät julkiset työvoimapalvelut vastaisivat pääosin työ- ja elinkeinotoimiston nykyisin tarjoamia työvoima- ja yrityspalveluja. Yritystoiminnan kehittämispalvelut eivät kuitenkaan siirtyisi kuntien järjestämisvastuulle, vaan olisivat osa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yrityspalvelukokonaisuutta. Palveluita koskevaan sääntelyyn tehtäisiin vain vähäisiä muutoksia, joita olisivat valmennuksen ja koulutuskokeilun enimmäiskeston poistaminen, työkoikeilun enimmäiskeston lyhentäminen kuuteen kuukauteen sekä starttirahaa koskevan sääntelyn muuttaminen siten, että yritystoimintaan liittymättömät tulot eivät estäisi starttirahan maksamista kokonaan, vaan ne otettaisiin huomioon starttirahaa vähentävänä. Sääntelyssä otettaisiin huomioon vuoden 2023 alusta voimaan tuleva muutosturvakoulutus sekä palkkatuki uudistus ja sen yhteydessä ehdotettu 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki. Kuntien tehtäväksi siirtyisi työnhakijan työttömyysturvaoikeudesta annettavien työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen tilanteissa, joihin ei liity harkintaa tai joihin liittyy vain vähäistä harkintaa.

Valtiolla olisi viimekätinen vastuu työvoimapalvelujärjestelmän valtakunnallisesta toimivuudesta. Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kävisivät säännöllisesti työvoimapalveluiden järjestämisestä vastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien (työvoimaviranomaisten) kanssa alueelliset yhteistyö- ja seurantakeskustelut. Jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää työvoimapalveluja olisi heikentynyt pidempiaikaisesti, asiasta voitaisiin käynnistää neuvottelumenettely. Viime kädessä valtioneuvostolla olisi toimivalta päättää uudesta työllisyysalueesta. Lisäksi valtioneuvosto asettaisi hallituskausittain työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen asetettaisiin työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta. Aluehallintovirastolla olisi toimivalta valvoa työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta.

Lisäksi uudistuksessa järjesteltäisiin työ- ja elinkeinohallinnon alan valtiolle jääviä tehtäviä uudestaan. Työntekijän oleskelulupaan liittyvät tehtävät siirtyisivät Maahanmuuttovirastolle. Työttömyysturvan harkintaa vaativien työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen, palkkaturvatehtävät sekä eräät neuvontatehtävät siirtyisivät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle. Kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi myös työvoimapalvelujen valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista, jotka muodostuisivat valtakunnallisesta tietovarannosta, asiakastietojärjestelmäkokonaisuudesta ja palvelualustasta. Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävä olisi myös osaajien maahanmuuton edistäminen, joka olisi osa niin sanottua Work in Finland -toimintaa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos toteuttaisivat työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallia. Monialaisen tuen asiakaskriteerejä muutettaisiin siten, että työttömien ohjaaminen työllistämistä edistävän monialaisen tuen asiakkaaksi olisi mahdollista työttömyyden kestosta riippumatta, kun työttömällä on monialaisen palvelun tarve. Työvoimaviranomaisten tulisi myös järjestää toimintaedellytykset nuorten matalan kynnyksen monialaisen tuen yhteispalvelulle.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1.1.2025. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettavan lain eräät lainkohdat tulisivat voimaan 1.4.2023 ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n 1 momentin 23 kohdan ja rikosrekisterilain 4 a §:n 2 momentin pysyvään sanamuotoon esitetty muutokset 1.1.2034. Osa laeista saatettaisiin voimaan erillisellä voimaannpanolailla, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (jäljempänä *järjestämislaki*) ja laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) ja laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014) ehdotetaan kumottaviksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi useita muita lakeja.

Vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä työnhakijoille ja yrityksille ja muille työnantajille ehdotetaan esityksessä siirrettäväksi pääosin kuntien vastuulle. Samalla valtion paikallisviranomaisina toimivat työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan. Osa TE-toimistojen nykyisistä tehtävistä sijoitetaan valtionhallinnon sisällä uudelleen pääosin KEHA-keskuksen tehtäviksi, ja TE-toimiston nykyisin hoitamat työntekijän oleskeluluvan osalupaan liittyvät tehtävät siirretään Maahanmuuttovirastolle. Henkilöstö siirtyy valtiolta kunnille ja kuntayhtymille liikkeenluovutuksella ns. vanhoina työntekijöinä.

Valtiolla on esityksen mukaan jatkossakin kokonaisvastuu työllisyydestä ja työvoimapalvelujärjestelmän valtakunnallisesta toimivuudesta. Valtio vastaa kuntien työllisyydenhoidon tehokkuuden seurannasta ja arvioinnista sekä laillisuusvalvonnasta. Lisäksi valtio tarjoaa työvoimapalveluihin liittyvät valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut sekä ylläpitää valtakunnallisia tietovarantoja.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtämisen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää ja tarjontaa valtion ja kuntien välisellä yhteistyöllä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä nk. kuntaekosysteemin mahdollisuuksia. Ehdotetut muutokset vahvistavat työllisyyttä arviolta noin 7 000—10 000 työllisellä. Työllisyysvaikutusten arviointiin on kuitenkin todettu liittyvän epävarmuustekijöitä, jot-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

ka johtuvat etenkin työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtämistä koskevan esityksen laajuudesta ja moniulotteisuudesta.

Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettu laki ehdotetaan korvattavaksi uudella työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettavalla lailla, jossa säädetään myös nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta.

Yksi uudistuksen keskeisistä elementeistä on kuntien kannustava rahoitusmalli. Tavoitteena on laajentaa kuntien vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta siten, että rahoitusvastuu kannustaa kuntaa huolehtimaan alueen työllisyydestä sekä järjestämään työttömille työnhakijoille mahdollisimman tehokkaasti palveluja, jotka johtavat työllistymiseen.

Valiokunta pitää esitystä odotettuna ja tärkeänä ja kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosehdotuksin.

Kunnan järjestämisvastuu

Ehdotetun järjestämislain 12 §:n mukaan kunta voi järjestää työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi työllisyysalue yhdessä jonkin toisen tai useamman kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä valtioneuvosto voi antaa luvan järjestää työvoimapalveluita myös, kun työllisyysalueen työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilöä. Poikkeaminen on mahdollista mm. asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi tai mikäli työvoimapalvelujen järjestämisen edellyttämän toiminnallisen kokonaisuuden muodostaminen ei saaristoisuuden tai pitkien etäisyyksien vuoksi ole muutoin tarkoituksenmukaista.

Työllisyysalueen kuntien yhteistoiminnassa on kysymys kuntien lakisääteisestä yhteistoiminnasta. Kuntalain 8 §:n mukaan lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee siten sopia tehtävän antamisesta vastuukunnan hoidettavaksi tai perustaa tehtävän hoitamista varten kuntayhtymä. Kuntalain 8 §:n mukaan kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Hallituksen esityksen (s. 127) perustelujen mukaan työvoiman määrälle asetetaan 20 000 henkilön alaraja, jotta järjestämisvastuullisilla tahoilla olisi riittävät resurssit tehtävän hoitamiseen. Riittäväillä resursseilla turvataan osaltaan palveluiden yhdenvertaista saatavuutta eri alueilla. Alueilla, joilla resurssit ovat vähäiset, palvelut ja palveluvalikoima voivat esityksen mukaan jäädä suppeiksi, mikä kaventaa mahdollisuutta toteuttaa palveluita yhdenvertaisesti eri alueilla.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan huomiota on asiantuntijakuulemisessa kiinnitetty siihen, että ehdotettu ratkaisu johtaa alueen keskuskaupungin ja sitä ympäröivien kuntien muodostamaan yhteistoiminta-alueeseen, mikä ei vastaa kuntien uudistuksille asettamia odotuksia kuntien mahdol-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

lisuudesta järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti. Mallissa nähdään heikkoutena lisäksi se, että tehtävien rahoitus tulee jokaiselle kunnalle, mutta kustannukset ja järjestämistehtävät vastuineen vain palveluiden järjestämisestä vastaavalle vastuukunnalle tai kuntayhtymälle.

Talousvaliokunta toteaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle antamassaan lausunnossa (TaVL 61/2022 vp), että liian pieneksi pirstoutuvien työllisyysalueiden muodostuminen voi johtaa siihen, ettei uudistukselle asetettuja tavoitteita saavuteta. Samalla talousvaliokunta pitää kuitenkin mahdollisena, että ehdotettu 20 000 henkilön työvoiman kategorinen raja synnyttää epätarkoituksenmukaisesti toimivia ja tehottomia hallintorakenteita ilman, että tavoitteet saavutetaan. Talousvaliokunta toteaa, että uudistuksessa tulee hallintorakenteiden sijaan keskittyä asiakkaiden palveluiden parantamiseen. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että kunnilla on mahdollisimman laaja mahdollisuus sopia keskenään, miten palvelut järjestetään tarkoituksenmukaisella ja alueelle sopivalla tavalla. Talousvaliokunta pyytää työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaa varmistumaan siitä, ettei uudistuksella synnytetä uusia hallintorakenteita uudistuksen tavoitteiden kustannuksella.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoo, että työvoimapalvelujen saatavuus tulee turvata kaikille yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta, ja pitää siksi tarkoituksenmukaisena, että työvoimapalvelut järjestetään alueella, jolla on palvelujen järjestämiseksi riittävä väestöpohja ja resurssit. Valiokunta kuitenkin yhtyy kuulemisessa esitettyyn huoleen siitä, että työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen vastuukunnalle tai kuntayhtymälle saattaa heikentää mahdollisuutta järjestää palveluja peruskuntien asukkailla lähipalveluna kunkin kunnan erityisolosuhteet ja ns. ekosysteemi huomioon ottaen. Valiokunta pitää lähipalvelujen tarjoamista tärkeänä etenkin heikossa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille sekä henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta hyödyntää laajasti digitaalisia palveluita tai jotka hyötyvät digitaalisten palveluiden lisäksi erityisesti lähipalvelusta.

Kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdan perusteella viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa voi käyttää vain järjestämisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän toimielin tai viranhaltija. Ehdotetun järjestämislain 13 §:n 2 momentin muutoksen mukaan tästä voidaan kuitenkin työvoimapalvelujen järjestämisessä poiketa ja sopia toimivallan käyttämisestä myös toisin, jolloin toimivalta joissakin täsmällisesti määritellyissä viranomaistehtävissä voisi olla myös yhteistoiminnassa mukana olevalla kunnalla. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on yksityiskohtaisista perusteluista ilmenevin tavoin vielä täsmentänyt 13 §:n 2 momentin sanamuotoja. Valiokunta pitää toimivalta sopimista tärkeänä keinona lähipalveluiden turvaamisessa ja kuntien ekosysteemin linkittämisessä työllisyysalueen työvoimapalveluihin.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että kuntien järjestämissopimuksilla tulee olemaan huomattava vaikutus siihen, minkälaiseksi yhteistoiminta uuden työvoimapalvelujen järjestämisessä tulee kunnissa muodostumaan. On oletettavaa, että sekä kuntayhtymien perustamisessa että vastuukuntamallissa keskeisiä kysymyksiä kuntien välisissä neuvotteluissa ovat kustannusten jako, lähipalvelut sekä peruskuntien ns. kuntaekosysteemien hyödyntäminen ja linkittäminen tarjottaviin palveluihin työllisyysalueella. Valiokunta tähdentää yhteistoimintasopimusten huolellista valmistelua.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutuksia lähipalveluihin seurataan tarkasti ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin tarvittavien palveluiden turvaamiseksi.

Hallintovaliokunta kiinnittää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle antamassaan lausunnossa (HaVL 36/2022 vp) huomiota siihen, että erityisesti maakuntien rajapaikkakunnilla työssäkäyntialue ulottuu toisen maakunnan alueelle, jolloin työvoimaa liikkuu maakuntien ja eri työllisyysalueiden välillä. Uudet työllisyysalueet eivät saa hallintovaliokunnan mielestä muodostua keino-tekoisiksi ja samalla esteeksi työvoiman luonnolliselle liikkuvuudelle. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että yhteistyö eri työllisyysalueiden välillä varmistetaan myös ylimaakunnallisesti.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta yhtyy hallintovaliokunnan huomioihin ja pitää niitä tärkeinä. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta huomauttaa lisäksi, että työnantajat eivät hae osaavia työntekijöitä vain kotimaasta vaan myös globaalisti. Valiokunta korostaa työllisyysalueiden yhteistyötä ja pitää tärkeänä, että uudistuksen toteuttamisessa turvataan työvoiman sujuva liikkuvuus työllisyysalueiden välillä ja globaalisti.

Perustuslakivaliokunta (PeVL 90/2022 vp) kiinnittää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle antamassaan lausunnossa huomiota järjestämislain 16 §:n 2 momentin 5 kohdan sääntelyyn valtioneuvoston päätöksenteon edellytyksistä. Säännöksen mukaan valtioneuvosto voi päättää 1 momentin mukaisesta yhteistoiminnasta myös, jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää laissa tarkoitettuja palveluja on 24 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla merkittävästi heikentynyt. Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotettu säännös jää perustuslain 121 §:ään sisältyvän lailla säätämisen vaatimuksen kannalta varsin epämääräiseksi. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa säädöksen täsmentämistä yksityiskohtaisista perusteluista ilmenevällä tavalla.

Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Valtionosuustehtävä. Kuntien järjestämisvastuulle siirrettävät työvoimapalvelut ehdotetaan säädettäväksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaisiksi valtionosuustehtäviksi. Kyseessä on kunnille uusi valtionosuustehtävä, johon myönnetään täysimääräinen rahoitus koko maan tasolla.

Siirtyvien työvoimapalveluiden rahoitus on tarkoitus kohdentaa valtionosuuksien kustannuspohjaan kahdella eri kriteerillä. Tehtävien arvioiduista kustannuksista 50 prosenttia kohdennetaan työttömien määrän perusteella ja 50 prosenttia 18–64-vuotiaiden asukkaiden määrän perusteella. Kotoutumiskoulutuksen arvioidut kustannukset kohdennetaan kuitenkin vieraskielisyyden perusteella lukuun ottamatta kansainvälistä suojelua saavien ja heihin rinnastettavien henkilöiden kotoutumiskoulutusta, johon kunnille osoitetaan erillinen laskennallinen korvaus.

Kunnille siirtyvien työvoimapalveluiden kustannukset ovat vuoden 2022 talousarvion tasossa karkeasti arvioiden vajaat 700 miljoonaa euroa sisältäen 70 miljoonan euron lisäyksen pohjoismaiseen työnhaun malliin. Siirtyvän rahoituksen määrä täsmentyy julkisen talouden suunnitelmiin ja valtion talousarvioesitysten valmistelun yhteydessä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Esityksessä (s. 158—159) on valittujen kriteerien mukaisesti laskennallisesti arvioitu uudistuksesta aiheutuvia euromääräisiä muutoksia asukaskohtaisesti ja kuntaryhmittäin sekä hyvinvointialueittain. Alueellisesti tarkasteltuna rahoituksen tasapaino (nettovaikutus) vahvistuu kaikilla Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingissä sekä Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla. Eniten tasapaino vahvistuu Länsi-Uudenmaan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella, ja suurin negatiivinen nettovaikutus uudistuksella on Kainuun hyvinvointialueella, jossa tasapaino heikkenisi 58 euroa asukasta kohden. Kuntakoon mukaan tarkasteltuna asukaskohtaiset vaikutukset ovat maltillisia. Rahoituksen tasapaino vahvistuu hieman suurissa yli 100 000 asukkaan kaupungeissa. Suurin muutos on 2 000—5 000 asukkaan kunnissa.

Palveluiden rahoituksen osalta ehdotettuun rahoitusmalliin sisältyy kahden vuoden siirtymäaika, jonka aikana osa rahoituksesta määräytyisi kuntakohtaisen kustannustiedon perusteella ja osa laskennallisen valtionosuuden mukaan. Siirtymäajan rahoituksen lähtökohtana on vuoden 2023 koko maan tasoiset toteutuneet työvoimapalveluiden kustannukset, joista kuntakohtainen kustannustieto muodostetaan osittain laskennallisin menetelmin.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että esityksessä ehdotetuilla kriteereillä ei joillakin alueilla päästä riittävän lähelle alueiden tarpeesta rahoitusta. Hallintovaliokunta on lausunnossaan todennut, että erityisesti Itä-, Keski- ja Pohjois-Suomessa, jossa työmarkkinatilanne on haastava, koetaan, että alueet eivät saa tarvetta vastaavaa rahoitusta ja siksi rahoitusmalli ei ole pitkällä tähtäimellä näille alueille toimiva. Hallintovaliokunta esittää, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta vielä arvioisi tehtävä- ja rahoitussiirron turvaamiseksi valtionosuusrahoituksen siirtymäajan pituutta.

Myös talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on valiokunnan lausunnon mukaan kiinnitetty huomiota valtionosuuskriteereihin ja katsottu, että niissä tulisi huomioida työttömyyden lisäksi myös sen rakenne. Rakenteellisen työttömyyden tilanteet sekä työvoiman ja työpaikkojen kohtaanto-ongelma vaihtelevat eri puolilla Suomea, joten ehdotetun rahoitusmallin voidaan katsoa vaarantavan mahdollisuudet tasavertaisiin työvoimapalveluihin.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta yhtyy hallintovaliokunnan ja talousvaliokunnan huoleen rahoitusmallin alueellisesta yhdenvertaisuudesta ja pitää tärkeänä, että rahoituksen kriteerien toimivuutta ja rahoituksen kohdentumista seurataan tarkoin.

Työttömyysetuuksien rahoittaminen. Yksi uudistuksen keskeisistä elementeistä on kannustava rahoitusmalli, jonka tavoitteena on laajentaa kuntien vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta siten, että rahoitusvastuu kannustaa kuntaa huolehtimaan alueen työllisyydestä ja järjestämään työttömille työnhakijoille mahdollisimman tehokkaasti palveluja, jotka johtavat työllistymiseen avoimille työmarkkinoille.

Kunnan vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksessa laajennetaan työmarkkinatuen lisäksi koskemaan peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosaa. Lisäksi rahoitusvastuu alkaa ehdotuksen mukaan nykyistä työmarkkinatuen rahoitusvastuuta aikaisemmin ja kasvaa portaittain työttömyyden pitkittyessä. Kunnan rahoitusvastuu ei myöskään katkea työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta kuten nykyisin.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentaminen on tarkoitus kompensoida kunnille täysimääräisesti peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta maksettavalla korvauksella. Kunnan valtionosuuteen tehdään lisäys, joka vastaa työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta aiheutuvaa kustannusten lisäystä vuoden 2023 poikkileikkaustilanteessa, ja se sisällytetään pysyväksi eräksi kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien lisäykseen. Korvausten kokonaistaso tarkistetaan vuosittain indeksillä, jotta niiden taso ei reaalisesti alene suhteessa poikkileikkaustilanteeseen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on esitetty, että kuntien valtionosuusjärjestelmään vietävän maksuvastuun kompensaaion tasoa tulee poikkileikkaushetken sijasta tarkistaa useamman vuoden keskiarvon perusteella ja joka tapauksessa säännöllisin väliajoin työvoiman tai työttömien määrän muuttuessa kunnissa. Valiokunnalle on huomautettu, että vuoden 2023 jälkeen työikäinen väestö kasvaa suurimmissa kaupungeissa, mutta pienenee suurimmassa osassa Suomea. Jos kompensaaion tasoa ei tarkisteta säännöllisin väliajoin, muutovoihtokuntien kasvava työvoima jää ajan myötä alikompensoituksi.

Valiokunta pitää esitettyjä huolia perusteltuina. Valiokunta kuitenkin toteaa, että kompensaaion tarkoitus on korvata kunnalle aiheutuvat lisäkustannukset uudistuksen voimaantulovaiheessa, minkä jälkeen kunnalla on mahdollisuus itse vaikuttaa työttömyysetuuksien kehitykseen. Jos kustannusten korvauksia tarkistettaisiin kuntakohtaisesti jälkikäteen, rahoitusmallin kannustava elementti kunnille poistuisi.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että kunnille aiheutuvia kustannuksia ja niiden vastaavuutta valtionosuuksiin seurataan tarkasti ja tarvittaessa tulee tehdä muutoksia valtionosuskriteerien ja kompensaaatioiden toimivuuden, osuvuuden ja optimaalisten kannustinvaikutusten turvaamiseksi. Myös perustuslakivaliokunta painottaa lausunnossaan tarvetta seurata tarkasti ehdotettujen muutosten vaikutuksia rahoitusperiaatteen toteutumiseen käytännössä. Vaikutuksia on perustuslakivaliokunnan mukaan tarkasteltava myös yksittäisten kuntien osalta.

Pitkään työttöminä olleiden palvelut. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että rahoitusmallissa ei enää ole kunnille kannusteita järjestää palveluja vaikeasti työllistyvälle, joiden matka kohti avoimia työmarkkinoita on pitkä ja saattaa vaatia matkan varrella useita erilaisia palveluita. Valiokunta tähdentää, että pitkään työttöminä olleiden ja muuten haavoittuvassa asemassa olevien palvelut tulee turvata myös jatkossa. (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*)

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu

Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla (TYP) tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

Esityksessä ehdotetaan nykyisen työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain kumoamista ja säädettäväksi uusi laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä. Ehdotetun uuden lain mukainen monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuus perustuu toisin kuin nykyisin työttömän tosiasialliseen palvelutarpeeseen, ja työttömyyden kestoon liittyvistä eh-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

doista luovutaan. Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuu hyvinvointialueen toimialueeseen.

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen, suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Yhteensovittavia palveluja ovat työvoimapalvelut sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetussa säännöksessä edellytetään kolmen itsenäisen viranomaisen välistä yhteistyötä ja yhteisvastuuta yksilön etua ja oikeuksia merkittävästi koskevassa asiassa säätämättä yhteistoiminnan mallista. Valiokunta katsoo, että toiminnassa on tarpeen selkeästi sopia, millä viranomaisella on vastuu yksilön työllistymisprosessin seurannasta ja etenemisestä.

Lain 16 §:ssä säädetään nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen työn yhteispalvelusta. Tarkoitus on, että palvelu olisi nuorten nykyisen Ohjaamo-toiminnan kaltaista palvelua, jonka tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.

Nuorten palvelun organisoinnissa on valiokunnan mielestä tärkeää järjestää monialaisen tuen kokonaisuus niin, että nuorten yhteispalvelu (nk. ohjaamotoiminnan kaltainen toiminta) ja työllistymisen monialaisen edistämisen yhteistoiminta ei ole päällekkäistä ja ohjautuminen niihin on selkeää.

Yksityiset palveluntuottajat

Hallituksen esityksessä todetaan, että uudistus tulee todennäköisesti vaikuttamaan yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavien ostopalveluiden määrään ja kokoon. Nykyisellään palveluhankinnat on toteutettu ELY-keskuksissa keskitetysti laajoina kokonaisuuksina isoille ryhmille huomioimalla ELY-alueen tai maakunnan kokonaistarpeet. Hankintatoimen jakautuessa jatkossa entistä pienempiin yksiköihin ja hankintojen kattaessa aiempaa pienempiä alueita ja työnhakijaryhmiä on todennäköistä, että myös hankittujen ostopalveluiden koko tulee olemaan nykyistä pienempi.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että palvelujen hankinnassa työvoimaviranomaiset toimivat yhteistyössä siten, että yksityisiä palveluja voidaan hankkia myös jatkossa laajoina tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*)

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle on esitetty kuulemisessa, että yksityisen työnvälityksen ja työvoimapalvelun tuottajien tiedonsaantioikeuksia tulisi laajentaa työnhakijoiden tietoihin.

Ehdotetun järjestämislain 116 §:ssä säädetään muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeudesta. Pykälän 4 momentin mukaan työvoimapalvelujen tuottajalla ja työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Muilta osin palvelun järjestämiseksi välttämättömiä tietoja tulee esityksen perustelujen mukaan arvioida tapauskohtaisesti, jolloin harkinnassa tulee painottua tiedon välttämättömyys palvelun järjestämiseksi ja pitäytyä välttämättömyyttä arvioitaessa suppeassa tulkinnassa.

Muuta

Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksessä ehdotettuihin lakeihin useita muutoksia. Osa muutoksista on teknisiä korjauksia, ja osassa valiokunta ehdottaa sisällöllisiä muutoksia. Muutettaviksi ehdotettujen säännösten perustelut ovat pääosin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä

1 luku. Yleiset säännökset

3 §. Määritelmät. Valiokunta ehdottaa pykälän *1 momentin 1 kohtaa* muutettavaksi siten, että työvoimaviranomaisen määritelmä sisältää myös kuntalain vapaaehtoisin yhteistoimintamuodoin muodostetut työvoimaviranomaisten yhteistyöelimet.

Lisäksi valiokunta ehdottaa pykälään muutokset, joilla huomioidaan muutoslilla 1132/2022 tehdyt muutokset.

2 luku. Kunnan järjestämisvastuu

13 §. Kuntien yhteistoiminta järjestämisvastuun toteuttamiseksi. Esityksessä ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä. Pykälän *2 momentin* mukaan kunnan järjestämisvastuusta ja lakisääteisestä yhteistoiminnasta säädetään kuntalain (410/2015) 8 §:ssä ja palvelujen tuottamisesta mainitun lain 9 §:ssä. Lisäksi momentin viimeisessä virkkeessä säädetään poikkeamisesta kuntalain toimivallan käyttämisestä.

Oikeusministeriö ja valtioneuvoston oikeuskansleri ovat valiokunnalle annetuissa lausunnoissaan pitäneet tarpeellisena, että 13 §:n sisältöä täsmennetään.

Oikeusministeriön lausunnossa todetaan, että hallituksen esityksen perustelujen (s. 256) mukaan vaikuttaa siltä, että ehdotetussa 13 §:n 2 momentissa on tarkoitus esittää informatiivinen viittaus sen osalta, miten kunnat voivat huolehtia järjestämisvastuusta lakisääteisessä yhteistoiminnassa. Koska momentissa on informatiiviseksi tarkoitettu viittaus kuntalain 8 ja 9 §:ään, jää oikeusministeriön mukaan pykälätasolla jossain määrin epäselväksi, mikä on kuntalain 8 ja 9 §:n sekä 51 ja 55 §:n välinen suhde. Ehdotetun 13 §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä säädetään poikkeamisesta kuntalain toimivallan käyttämisestä. Pykälässä vaikuttaa oikeusministeriön mukaan olevan asiallisesti kyse sopimuksesta toimivallan siirtämiseksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Saamansa selvityksen perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa *1 momentin* täsmenmistä siten, että kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Pykälän *2 momenttia* valiokunta ehdottaa muutettavaksi siten, että sen ensimmäisessä virkkeessä säädetään palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa huomioon otettavat seikat ja viimeisessä virkkeessä mahdollisuudesta sopia toimivallan siirtämisestä noudattaen, mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomais tehtävän hoitamiseksi.

15 §. Ilmoitusvelvollisuus. Esityksessä ehdotetun pykälän *4 momentin* mukaan työ- ja elinkeinoministeriölle on toimitettava suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä. Suunnitelmasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Ehdotuksen perustelujen (s. 408) mukaan asetuksella on tarkoitus säätää, että suunnitelman tulisi sisältää ainakin työvoimaviranomaisen asiointipisteiden sijoittuminen, tehtävien hoitamiseen varatut taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit sekä se, miten palvelut tuotetaan.

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan, että perustuslain 80 ja 121 §:stä johtuvista syistä laintasoista sääntelyä suunnitelman sisällöstä tulee täsmentää.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa saamansa selvityksen perusteella, että *4 momenttia* täsmennetään siten, että suunnitelmasta käyvät ilmi säännöksen perusteluissa (s. 408) mainitut seikat vähäisin täsmennyksin ja niiden lisäksi yhteistyötahot ja -muodot, työperäisen maahanmuuton, kohtaannon ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen sekä varautuminen rakennemuutostilanteisiin. Samalla valiokunta ehdottaa täsmennettäväksi säännöksen suhdetta pykälän 1—3 momentteihin, minkä johdosta asetuksen anto valtuuden voi poistaa.

16 §. Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston oikeudesta päättää työllisyysalueen muodostamisesta säännöksessä mainituissa tilanteissa.

Ehdotetussa pykälässä ei ole säännöstä siitä, millä menettelyllä aiemmat yhteistoiminnan muodot tulee päättää. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa *1 momentin* loppuun lisättäväksi säännöksen yhteistoimintasopimusten muutosmenettelystä.

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että pykäläehdotuksessa jää jossain määrin epäselväksi, onko tarkoitettu, että 1 momentin mukaisissa tilanteissa valtioneuvostolla on oikeudellinen velvollisuus tehdä ratkaisu edellytysten täytyessä, mutta 2 momentin mukaisissa tilanteissa valtioneuvostolla olisi enemmän harkintaa päätöksenteossa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan 1 momentin tarkoittamissa tilanteissa valtioneuvostolla on velvollisuus tehdä päätös kunnan liittämisestä työllisyysalueeseen. Sen sijaan ehdotetun 2 momentin tilanteissa valtioneuvostolla on harkintavaltaa päätöksen tekemisessä. Asian selkeyttämiseksi valiokunta ehdottaa *2 momentin* johdantokappaleen muuttamista siten, että harkinnanvaraisuus käy säännöksen sanamuodosta ilmi.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota 16 §:n *2 momentin 5 kohdan* sääntelyyn valtioneuvoston päätöksenteon edellytyksistä. Säännöksen mukaan valtioneuvosto voi päät-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

tää 1 momentin mukaisesta yhteistoiminnasta myös, jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää laissa tarkoitettuja palveluja on 24 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla merkittävästi heikentynyt. Perustuslakivaliokunta katsoo, että säännös jää perustuslain 121 §:ään sisältyvän lailla sääntämisen vaatimuksen kannalta varsin epämääräiseksi. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että 16 §:n 2 momentin 5 kohta kytkeytyy kiinteästi 24 §:ssä tarkoitettuun neuvottelumenettelyyn. Valiokunta ehdottaa, että sääntely täsmennetään selkeyttämällä näiden kahden säännöksen suhdetta siten, että 16 §:n 2 momentin 5 kohdassa ainoastaan mainitaan 24 §:n 3 momentissa tarkoitettu tilanne yhtenä niistä tilanteista, joissa valtioneuvosto voi käyttää päätöksenteko-oikeuttaan, ja 24 §:n 3 momenttiin sisältyy varsinainen sisällöllinen sääntely.

19 §. Palvelujen kieli. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että siitä käy ilmi, että 1 momentin viimeinen virke koskee yksikielisiä työvoimaviranomaisia.

3 luku. Ohjaus ja valvonta

24 §. Työvoimapalvelujen järjestämisedellytysten tukeminen ja neuvottelumenettely.

Valiokunta ehdottaa pykälän otsikon muuttamista sen sisältöä paremmin vastaavaksi.

Pykälän 1 momentin mukaan työvoimaviranomaisen ja valtion tulee yhdessä selvittää työvoimaviranomaisen mahdollisuudet turvata lainsäädännössä edellytetyt palvelut. Työvoimaviranomaisen ja valtion tulee tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa työ- ja elinkeinoministeriö voi 2 momentin mukaan käynnistää neuvottelumenettelyn sellaisen työvoimaviranomaisen kanssa, jonka kyky järjestää työvoimapalveluja on kahden peräkkäisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin työvoimapalveluja järjestäviin työvoimaviranomaisiin. Työvoimaviranomaisen on laadittava toimintasuunnitelma ja käsiteltävä se viivytyksettä ja saatettava sitä koskeva päätös työ- ja elinkeinoministeriön sekä valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja on 2 momentin toimintasuunnitelmasta huolimatta merkittävästi heikentynyt muutoin kuin tilapäisesti, valtioneuvosto voi 3 momentin mukaan työvoimaviranomaista kuultuaan tehdä 16 §:ssä tarkoitettun päätöksen työllisyysalueesta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että säännöksestä ei ilmene, mikä taho toteaa merkittävän heikentymisen. Valiokunta ehdottaa siksi 3 momenttia täsmennettäväksi siten, että siinä mainitaan, että kysymys on työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön yhteisestä arviosta.

4 luku. Työnhakijan palveluprosessi

33 §. Työnhakukeskustelua ja täydentävää työnhakukeskustelua koskevat poikkeukset.

Valiokunta ehdottaa pykälään muutoksia, joilla huomioidaan muutoslilla 1132/2022 tehdyt muutokset.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

5 luku. Työnvälitys ja työnhakuvelvollisuus

47 §. Haettavien työmahdollisuuksien määrää ja tarkastelujaksoa koskevat poikkeukset.

Valiokunta ehdottaa pykälään muutoksia, joilla huomioidaan muutoslalla 1132/2022 tehdyt muutokset.

6 luku. Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinnanohjaus ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

62 §. Työvoimakoulutuksen yhteishankinta. Pykälän mukaan työvoimaviranomainen voi järjestää työvoimakoulutuksen yhdessä työnantajan, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantajan tai yrittäjyyssoikeudet luovuttavan yrityksen kanssa siten, että tämä osallistuu koulutuksen rahoittamiseen (*yhteishankintakoulutus*). Pykälän 3 momentin mukaan yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Perussäännöksiä maksuosuuksista ei ehdoteta otettaviksi 62 §:ään.

Esityksen perustelujen (s. 409) mukaan maksuosuuksia määrättäessä otetaan huomioon valtiontukien yleinen ryhmäpoikkeusasetus, joka asettaa enimmäisrajat yrityksille myönnettävälle valtiontuelle. Maksuosuudet määritellään perustelujen mukaan asetuksella siten, että työvoimaviranomaisen osuus koulutuksen hinnasta ei ylittäisi sallitun tuen määrää.

Perustuslakivaliokunnan mielestä sääntelyä maksuosuuksista tulisi laissa täsmentää vähintään viittaamalla asian kannalta merkitykselliseen EU-lainsäädäntöön. Tämän johdosta valiokunta ehdottaa 3 momentin täsmentämistä siten, että säännöksessä viitataan valtiontukien yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen.

10 luku. Työnantajalle myönnettävät tuet

85 §. Palkkatuella katettavat palkkakustannukset. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä huomioidaan palkkatukiuudistusta koskevan esityksen (HE 175/2022 vp, TyVM 25/2022 vp) myötä tehdyt muutokset.

87 §. Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä huomioidaan palkkatukiuudistusta koskevan esityksen (HE 175/2022 vp, TyVM 25/2022 vp) myötä tehdyt muutokset.

88 §. 100 prosentin palkkatuki. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä huomioidaan palkkatukiuudistusta koskevan esityksen (HE 175/2022 vp, TyVM 25/2022 vp) myötä tehdyt muutokset.

89 §. Palkkatuki 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen palkkaamiseen. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä huomioidaan palkkatukiuudistusta koskevan esityksen (HE 175/2022 vp, TyVM 25/2022 vp) myötä tehdyt muutokset.

90 §. Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä huomioidaan palkkatukiuudistusta koskevan esityksen (HE 175/2022 vp, TyVM 25/2022 vp) myötä tehdyt muutokset.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

97 §. Eräiden palkkatukea koskevien säännösten soveltaminen työllistämistukeen. Valiokunta ehdottaa, että pykälässä huomioidaan palkkatukiuudistusta koskevan esityksen (HE 175/2022 vp, TyVM 25/2022 vp) myötä tehdyt muutokset.

13 luku. Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

117 §. Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva tiedonsaantioikeus. Pykälän mukaan työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevan 63 §:n 1 momentissa tarkoitetun valintaryhmän jäsenellä on koulutuksen suunnittelua ja opiskelijavalintaa varten oikeus saada tieto koulutukseen hakeneen henkilön hakemuksesta liitteineen.

Työhallinnon henkilöasiakasta koskevat tiedot ovat julkisuulain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan perusteella salassa pidettäviä. Tämän vuoksi valiokunta saamansa selvityksen perusteella ehdottaa säännöksen muuttamista siten, että säännöksessä tarkoitetut tiedot on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä.

16 luku. Erinäiset säännökset

143 §. Yksityiset työvoimapalvelut. Pykälän 3 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalvelujen seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista sekä säädetään tietojen käsittelystä ja muusta yhteistyöstä. Esityksen perustelujen (s. 410—411) mukaan tietojen antovelvollisuus koskisi muun muassa työhön välitettyjen ja vuokrattujen henkilöiden määriä, vuokratyösuhteiden keskimääräistä kestoja sekä työnvälityspalveluja käyttäneiden ja työvoimaa vuokranneiden asiakkaiden määriä ja yksityisten tarjoamia työnhakua tukevia palveluja.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että lakiin ehdotettu tiedonsaantisäännös on hyvin avoin. Siitä ei myöskään käy ilmi, missä määrin tiedonsaantioikeus mahdollisesti kohdistuu henkilötietoihin. Säännös ei sanamuotonsa puolesta myöskään oikeutta saamaan salassa pidettäviä tietoja, sillä siihen ei sisälly oikeutta saada siinä mainitut tiedot salassapitosäännösten estämättä.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että jos tarkoituksena on, että työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapidettäviä tietoja salassapitovelvollisuuden estämättä, on ehdotettua sääntelyä täsmennettävä ja muutettava perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaan sääntelyyn liittyvän käytännön mukaiseksi (ks. esim. PeVL 21/2020 vp, s. 5—6, PeVL 12/2014 vp, s. 3/I). Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Voimassa olevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1073/2012) 36 § sisältää tarkemmat säännökset yksityisiä työvoimapalveluja koskevan tietojen antovelvollisuuden sisällöstä. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan yksityisten työvoimapalvelujen tarjoajan on pyynnöstä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedot työhön välitettyjen henkilöiden määrästä ammattiryhmittäin, vuokrattujen henkilöiden määrästä ja vuokratyösuhteiden keskimääräisestä kestosta, työnvälityspalveluja käyttäneiden ja työvoimaa vuokranneiden

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

asiakkaiden määrästä ja muista tarjoamistaan työnhakuun liittyvistä palveluista. Yksityisiä työvoimapalveluja koskeva tietojenantovelvollisuus koskee siten lukumäärätason volyymitietoja, eikä tiedonsaantioikeus koske salassa pidettäviä tietoja eikä henkilötietoja. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että tarkoituksena on, että *3 momentissa* tarkoitetun tiedonsaantioikeuden sisältö vastaa voimassa olevaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia ja asetusta. Ehdotettu tiedonsaantioikeus ei näin ollen koske salassa pidettäviä tietoja, eikä henkilötietoja eikä säännöstä näin ollen valiokunnan mielestä ole tarpeen muuttaa.

Perustuslakivaliokunta kiinnitti lisäksi huomiota siihen, että pykälässä mainituista tietojen käsittelystä ja muusta yhteistyöstä ei vaikuta sisältyvän perussäännöksiä lakiin ja sääntelyä tulisi täydentää tältä osin.

Tältä osin valiokunta saamansa selvityksen perusteella katsoo, että ehdotettua *3 momenttia* on tarkoituksenmukaista täydentää siten, että siihen lisätään säännös ministeriön ja työmarkkinajärjestöjen välisestä yhteistyöstä. Nykyisin yhteistyöstä säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 37 §:ssä. Jos momenttia täydennetään ehdotetulla tavalla, ei yhteistyöstä ole tarpeen antaa alemmanasteista sääntelyä. Valiokunta katsoo, että asetuksen antovaltuutta tulee muuttaa siten, että se koskee vain tietoja, joita yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilla on velvollisuus antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, sekä tietojen toimittamista koskevaa menettelyä.

144 §. Yksityisen työväilytyksen maksukielto. Valiokunta ehdottaa *3 momentin* kirjoitusmuotoa muutettavaksi vakiintuneen kirjoitustavan mukaiseksi.

17 luku. Muutoksenhaku

147 §. Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että työllistymissuunnitelmaan ei saa hakea oikaisua eikä siitä saa valittaa. Säännös on uusi, mutta lainkohdan perustelujen (s. 345) mukaan se ei tosiasiallisesti muuta nykytilaa.

Esityksen perusteluissa (s. 345, 436) tehdään selkoa siitä, että jos työnhakija ei noudata työllistymissuunnitelmaa ja hänelle aiheutuu tästä työttömyysetuuden menetys, työnhakija voi valittaa työttömyysetuutta koskevasta työttömyysetuuden maksajan päätöksestä sosiaaliturva-asoiden muutoksenhakulautakuntaan. Työnhakija voi saattaa työllistymissuunnitelman tätä kautta muutoksenhakulautakunnan arvioitavaksi. Näin ymmärrettynä ehdotus työllistämissuunnitelmaan kohdistuvasta muutoksenhakukiellosta ei muodostu perustuslakivaliokunnan mielestä ongelmalliseksi perustuslain 21 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunta kuitenkin lausunnossaan katsoo, että sääntelyn selkeyden vuoksi muutoksenhakukielto olisi perusteltua muotoilla niin, että työllistymissuunnitelmaan ei saa erikseen hakea oikaisua eikä siitä saa erikseen valittaa. Saadun selvityksen perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa, että perustuslakivaliokunnan edellyttämä muutos toteutetaan siten, että *3 momentissa* viitataan työttömyysturvalain muutoksenhakusäännöksiin.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

2. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

4 §. Monialainen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen työllistymissuunnitelman laatiminen. Pykälän 3 momentin mukaan työllistymissuunnitelman tulee olla laadittu kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun työtön on ohjattu palvelutarpeen arviointiin. Saadun selvityksen mukaan tarkoitus ei ole ollut muuttaa palvelutarpeen arvioimiselle varattua aikaa, vaan mahdollistaa siihen käytettäväksi yhtä pitkä aika kuin nykyisin eli kolme kuukautta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa *1 ja 3 momenttien* täsmentämistä siten, että *1 momentissa* on säännös asiakkuuden alkamisesta ja *3 momentissa* siitä, milloin työllistymissuunnitelman tulee olla laadittu.

Pykälän 2 momentin mukaan työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja työtön laativat yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kansaneläkelaitos osallistuu suunnitelman laatimiseen, jos työttömän palvelutarve edellyttää Kansaneläkelaitoksen palveluja. Valiokunta toteaa, että Kansaneläkelaitos osallistuu monialaisen työllistymissuunnitelman laatimiseen silloin, kun työttömän palvelutarve edellyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspalveluja. Valiokunta ehdottaa *2 momenttia* muutettavaksi siten, että kuntoutuspalvelut lisätään säännökseen.

6 §. Monialaisen työllistymissuunnitelman tarkistaminen. Valiokunta on tehnyt *1 momenttiin* kielellisen tarkistuksen.

11 §. Työtöntä koskevat tiedot ja niiden käyttötarkoitus. Pykälän 1 momentin mukaan työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos voivat käsitellä työtöntä henkilöä koskevia tietoja niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi ja niitä koskevaan valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakointiin ja ohjaukseen.

Valiokunta toteaa, että yhteistoimintamallin asiakastietojärjestelmä on tarkoitettu vain yhteistoimintamallissa käytettäväksi. Ehdotettu 11 § jättää asian kuitenkin jossain määrin avoimeksi. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa *1 momentin* täsmentämistä siten, että siihen lisätään tietojen käsittely monialaisen tuen yhteistoimintamalliin liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa virheellisen viittauksen vuoksi ”niitä”-sanon korvattavaksi sanoilla ”näitä tehtäviä”.

12 §. Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä. Valiokunta on tehnyt 2 ja 4 momenttiin kielelliset tarkistukset.

6. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta

2 luku. Etuuden saamisen yleiset työvoimapoliittiset edellytykset

10 a §. Opiskelua koskevat poikkeukset. (Uusi) Valiokunta ehdottaa muutoslailla 1131/2022 (HE 176/2022 vp) tehtyjen muutosten huomioimista. Muutosten johdosta työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ää ei tule muuttaa nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä esitetyllä tavalla, vaan esitettyä vastaava muutos tulee tehdä työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 3 kohtaan.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

11 luku. Toimeenpanoa koskevat säännökset

4 a §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapolitiittinen lausunto. Valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen HE 176/2022 vp myötä tehtyjen muutosten huomioimista pykälässä.

4 c §. Tämän luvun poikkeava soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa. (Uusi) Työttömyysturvalain ansiopäivärahaoikeutta koskevat säännökset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan, ja työttömyysturvalaki on tältä osin suoraan Ahvenanmaalla sovellettavaa lainsäädäntöä.

Valtio ja Ahvenanmaan maakunta ovat sopineet niin sanotulla sopimusasetuksella, että maakunta hoitaa myös ansiopäivärahaoikeutta koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisen Ahvenanmaalla. Sopimusasetuksella tarkoitetaan tässä tasavallan presidentin asetusta eräiden työttömyysturvalain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa (347/2006).

Hallituksen esityksellä ei ole tarkoitettu muuttaa työvoimapolitiittisten lausuntojen antamista Ahvenanmaalla. Jotta nykytila säilyy, valiokunta ehdottaa, että työttömyysturvalain 11 lukuun lisätään uusi Ahvenanmaata koskeva 4 c §. Tämän johdosta nykyinen 4 c § siirtyy pykäläksi 4 d.

Voimaantulosäännös. Ehdotetun voimaantulosäännöksen 7 kohdan perusteella rahoitusvastuuseen vaikuttaviin työttömyysetuuden maksupäiviin luetaan päivät, joilta tuen saajalle on ennen ehdotetun lain voimaantuloa maksettu työttömyysetuutta. Tarkoituksena on huomioida myös ennen vuoden 2006 alussa toteutettua työmarkkinatuki uudistusta ja ennen vuoden 2015 alussa toteutettua työmarkkinatuen rahoitusuudistusta kertyneet työmarkkinatuen maksupäivät.

Kansaneläkelaitoksen työttömyysturvan tietojärjestelmä uudistuksen vuoksi vuotta 2010 edeltävän ajan maksupäivätietoihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia, ja lisäksi kyseisten maksupäivien lukeminen rahoitusvastuuseen vaikuttaviin maksupäiviin olisi teknisesti erittäin monimutkaista eikä välttämättä lainkaan mahdollista. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi siten, että työttömyysetuuden maksupäiviin ei lueta päiviä ajalta ennen 1.1.2015.

8. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan tämän lain valtion ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin työttömyyspäivärahan maksupäiviin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyyspäivärahaa.

Kansaneläkelaitoksen työttömyysturvan tietojärjestelmä uudistuksen vuoksi vuotta 2010 edeltävän ajan maksupäivätietoihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia, ja lisäksi kyseisten maksupäivien lukeminen rahoitusvastuuseen vaikuttaviin maksupäiviin olisi teknisesti erittäin monimutkaista eikä välttämättä lainkaan mahdollista. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi siten, että työttömyyspäivärahan maksupäiviin ei lueta päiviä ajalta ennen 1.1.2015.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

9. Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Ehdotetun säännöksen 2 momentin mukaan tämän lain valtion ja ansio-päivärahan saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin työttömyyspäivärahan maksupäi-viin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttö-myyspäivärahaa.

Kansaneläkelaitoksen työttömyysturvan tietojärjestelmä uudistuksen vuoksi vuotta 2010 edeltä-vän ajan maksupäivätietoihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia, ja lisäksi kyseisten maksupäi-vien lukeminen rahoitusvastuuseen vaikuttaviin maksupäiviin olisi teknisesti erittäin monimut-kaista eikä välttämättä lainkaan mahdollista. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säännöstä muu-tettavaksi siten, että työttömyyspäivärahan maksupäiviin ei lueta päiviä ajalta ennen 1.1.2015.

10. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

3 §. Määritelmät. Valiokunta ehdottaa pykälään muutoksia, joilla huomioidaan siihen hal-lituksen esityksen antamisen jälkeen tehdyt muutokset (HE 114/2022 vp, EV 278/2022 vp). Py-kälän 6 kohdan määritelmää muutetaan siten, että siitä poistetaan työntekijän oleskeluluvan kak-sivaiheisuus TE-toimistojen lakkauttamisen johdosta. Työntekijän oleskelulupaan liittyy saata-vuusharkinta, jota koskevan harkinnan suorittaa Maahanmuuttovirasto.

72 §. Työntekijän oleskelulupa. Valiokunta ehdottaa pykälään muutoksia, joilla huomioidaan siihen hallituksen esityksen antamisen jälkeen tehdyt muutokset (HE 114/2022 vp, EV 278/2022 vp). Pykälässä säädetään työntekijän oleskeluluvan myöntämisestä ja lupaharkinnassa huomioon otettavista seikoista. Säännös on voimassa olevan lain 72 ja 72 a §:n yhdistelmä, mutta ilman TE-toimistoa ja ilman osapäätösharkintaa. Maahanmuuttovirasto myöntää työntekijän oleskeluluvan soveltaen saatavuusharkintaa. Pykälässä säädetään saatavuusharkinnasta, tilanteista, joissa sitä ei suoriteta, ja työntekijän oleskelulupaa koskevan päätöksen sisällöstä.

72 a §. Työ- ja elinkeinotoimiston osapäätös työntekijän oleskelulupahakemukseen. Valiokunta ehdottaa, että pykälä kumotaan. TE-toimistojen lakkauttamisen myötä osapäätöshar-kintaa ei suoriteta. Saatavuusharkinnan soveltamisen vuoksi säännöksen pääasiallisesta sisällös-tä säädetään 72 §:ssä.

73 §. Erityisasiantuntijan oleskelulupa. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentista pois-tetaan viittaus kumottavaan 72 a §:ään.

74 §. Muu oleskelulupa ansiotyötä tai elinkeinon harjoittamista varten. Valiokunta ehdot-taa, että pykälän 4 momentista poistetaan viittaus kumottavaan 72 a §:ään.

75 §. Suomessa tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneen oleskelulupa. Valiokunta ehdot-taa, että pykälän 3 momentista poistetaan viittaus kumottavaan 72 a §:ään.

81 a §. Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla. Valiokunta ehdottaa, että 2 momentista pois-tetaan maininta osapäätöksestä. Muutoksen johdosta, kun Maahanmuuttovirasto soveltaa 72 ja

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

72 b §:ää ja myöntää työntekijän oleskeluluvan, siinä määrätään, oikeuttaako lupa työskentelemään yhdellä tai useammalla ammattialalla.

82 §. Työnantajan ja toimeksiantajan velvollisuudet. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttia muutetaan siten, että siinä mainitut tiedot toimitetaan TE-toimiston sijaan Maahanmuuttovirastolle.

83 §. Maahanmuuttoviraston toimivalta. Valiokunta ehdottaa pykälään muutoksia, joilla huomioidaan siihen hallituksen esityksen antamisen jälkeen tehdyt muutokset (HE 114/2022 vp, EV 278/2022 vp). Pykälässä säädetään Maahanmuuttoviraston toimivallasta 5 luvun mukaisissa oleskelulupa-asioissa ottaen huomioon, että TE-toimistot lakkautetaan ja niiden ulkomaalaislain mukaiset tehtävät siirretään Maahanmuuttovirastolle. Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus 73 a §:n EU:n siniseen korttiin, koska siitä on työ- ja elinkeinoministeriössä lainsäädäntöhanke, jota koskevien lakien on tultava voimaan viimeistään 18.11.2023, missä yhteydessä säännös kumotaan jo aiemmin.

84 §. Käsittelyajat. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttia muutetaan poistamalla siitä TE-toimisto.

160 §. Työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan aseman säilyttäminen. Valiokunta ehdottaa, että TE-toimisto muutetaan pykälässä työvoimaviranomaiseksi.

163 §. Työskentelyn tai ammatin harjoittamisen päättäneiden henkilöiden oikeus pysyvään oleskeluun. Valiokunta ehdottaa, että TE-toimisto muutetaan pykälässä työvoimaviranomaiseksi.

187 §. Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia muutetaan siten, että siitä poistetaan TE-toimisto. Näin ollen ainoastaan Maahanmuuttovirastolla on toimivalta tehdä säännöksen tarkoittama päätös pidättäytyä myöntämästä oleskelulupia työnteon perusteella.

190 §. Valitus. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia muutetaan siten, että siitä poistetaan maininnat TE-toimistosta. Lisäksi momenttia muutettaisiin muutoksenhakua koskevan sääntelyn osalta siten, että viittaus oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin tehdään yleisesti käytössä olevalla tavalla.

194 §. Työnantajan valitusoikeus. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia muutetaan siten, että säännöksessä mainittu työnantajan työntekijän oleskelulupaan liittyvä valitusoikeus korjataan viittaamaan oikein uuteen 72 §:n 1 momenttiin. Lisäksi säännöksestä poistettaisiin maininta TE-toimiston suorittamasta ratkaisusta.

12. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

11 §. Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä. Valiokunta on tehnyt pykälään teknisen korjauksen.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

13. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

6 §. Kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestäminen. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

10 §. Alkukartoituksen järjestäminen. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

13 §. Kotoutumissuunnitelman laatiminen. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

14 §. Kotoutumissuunnitelman laativan viranomaisen tehtävät. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

17 §. Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimisesta aiheutuvat velvollisuudet. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

18 §. Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

31 §. Monialainen yhteistyö paikallistasolla. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

44 §. Valtion korvaus kunnalle tai hyvinvointialueelle. Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia ja lakiviittauksia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

10 luku. Erinäiset säännökset

87 b §. Monialaiseen alkukartoitukseen tai kotoutumissuunnitelmaan liittyvä tiedonsaanti. (Uusi) Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

87 f §. Hyvinvointialueen korvauksiin liittyvä tietojen luovuttaminen. (Uusi) Valiokunta ehdottaa, että toimivaltaisia viranomaisia koskevat muutokset, jotka on tehty muutoslilla 936/2022 (HE 84/2022 vp), huomioidaan pykälässä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

15. Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

3 §. Määritelmät. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 kohdassa oleva viittaus kumottuun lakiin 8/2014 korjataan viittaukseksi voimassa olevaan lakiin.

16. Laki palkkaturvalain muuttamisesta

7 luku. Erinäiset säännökset

28 c §. Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta. (Uusi) Palkkaturvalakia on muutettu lailla 896/2022 (HE 173/2022 vp). Nyt käsiteltävässä esityksessä muutettaviksi ehdotettujen 28 ja 28 a §:n sijaan vastaavat muutokset tulee tämän johdosta tehdä 28 c ja 28 d §:ään.

28 d §. Tietojen luovuttaminen. (Uusi) Palkkaturvalakia on muutettu lailla 896/2022 (HE 173/2022 vp). Nyt käsiteltävässä esityksessä muutettaviksi ehdotettujen 28 ja 28 a §:n sijaan vastaavat muutokset tulee tämän johdosta tehdä 28 c ja 28 d §:ään.

17. Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

26 c §. Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta. (Uusi) Merimiesten palkkaturvalakia on muutettu lailla 897/2022 (HE 173/2022 vp). Nyt käsiteltävässä esityksessä muutettaviksi ehdotettujen 26 ja 26 a §:n sijaan vastaavat muutokset tulee tämän johdosta tehdä 26 c ja 26 d §:ään.

26 d §. Tietojen luovuttaminen. (Uusi) Merimiesten palkkaturvalakia on muutettu lailla 897/2022 (HE 173/2022 vp). Nyt käsiteltävässä esityksessä muutettaviksi ehdotettujen 26 ja 26 a §:n sijaan vastaavat muutokset tulee tämän johdosta tehdä 26 c ja 26 d §:ään.

20. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

18 §. Toimintaraha ja matkakorvaus. (Uusi) Valiokunta ehdottaa, että pykälässä oleva viittaus kumottavaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin muutetaan viittaukseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin.

23. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta

13 §. Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen pykälän 1 momentin 23 kohdan väliaikaisesti voimassa ollut muoto, jota on ehdotettu muutettavaksi 23. lakiehdotuksessa, on kumottu lailla 939/2022 ja 23 kohdan pysyvä muoto, jota on ehdotettu muutettavaksi 24. lakiehdotuksessa, on muutettu lailla 940/2022 ja tämän jälkeen vielä TyVM 25/2022 vp (HE 175/2022 vp) hyväksymisen yhteydessä. Lisäksi lailla 940/2022 on muutettu 13 §:n 1 momentin 24 ja 25 kohta sekä lisätty momenttiin uusi 23 b kohta ja 26—33 kohta.

Valiokunta ehdottaa, että momentin 23 a ja 23 b kohtaan tehdään toimivaltaisen viranomaisen nimen muuttumisesta johtuvat tekniset muutokset. Momentin 23 b kohdasta poistetaan maininta Kaakkois-Suomen TE-toimistosta. Kohdassa tarkoitettua rekrytointitukikokeilua koskevat tehtä-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

vät eivät siirry työvoimaviranomaisille, vaan niistä vastaa TE-toimistojen lakkaamisen jälkeen KEHA-keskus. Oikeus tietojen saamiseen koskee siten jatkossa ainoastaan KEHA-keskusta. Valiokunta ehdottaa lisäksi momentin 25 kohtaa muutettavaksi poistamalla siitä TE-toimistojen oikeus tietojen saantiin. Lisäksi ELY-keskuksen oikeus tietojen saamiseen muutetaan vastaamaan sen tehtäviä siten, että kohdasta poistetaan maininnat palkkaturvalaissa ja merimiesten palkkaturvalaissa tarkoitettujen tehtävien toimeenpanosta. ELY-keskuksella on oikeus saada tietoja tulorekisteristä yrittäjän oleskeluluvan osapäätöstä varten. Hallituksen esityksessä ehdotettu 26 ja 27 kohta lisätään momentin 34 ja 35 kohdaksi. Näiden edellä olevaan 33 kohtaan tehdään tekninen muutos muuttamalla piste puolipisteeksi.

24. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

13 §. Tiedon käyttäjän oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen pykälän 1 momentin 23 kohdan väliaikaisesti voimassa ollut muoto, jota on ehdotettu muutettavaksi 23. lakiehdotuksessa, on kumottu lailla 939/2022 ja 23 kohdan pysyvä muoto, jota on ehdotettu muutettavaksi 24. lakiehdotuksessa, on muutettu lailla 940/2022 ja tämän jälkeen vielä TyVM 25/2022 vp (HE 175/2022 vp) hyväksymisen yhteydessä. Koska 23 kohdasta on voimassa ainoastaan pysyvä muoto, on 24. lakiehdotus tarpeeton ja valiokunta ehdottaa sen hylkäämistä.

25. Laki työsopimuslain muuttamisesta

Valiokunta on muuttanut lain johtolausetta.

33. Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

10 §. Alennettu perusosa. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen 10 §:ää on muutettu muutoslailla 1023/2022 (HE 127/2022 vp). Aiempien muutosten johdosta pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetut muutokset käyvät tarpeettomiksi. Ensimmäisen momentin 3 kohdan osalta valiokunta ehdottaa lakiviittauksen korjaamista.

10 a §. Perusosan alentamista koskeva menettely. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen 10 a §:ää on muutettu muutoslailla 1023/2022 (HE 127/2022 vp). Muutoksen johdosta pykälän muuttaminen käy tarpeettomaksi.

11 §. Huomioon otettavat tulot. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen 11 §:ää on muutettu muutoslailla 1023/2022 (HE 127/2022 vp). Valiokunta ehdottaa pykälään lakiteknistä muutosta.

41. Laki tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta

92 §. Verovapaat sosiaalietuudet. Hallituksen esityksen HE 175/2022 vp (TyVM 25/2022 vp) myötä 92 §:n 13 kohta kumotaan, joten sen kumoaminen nyt käsiteltävän esityksen yhteydessä käy tarpeettomaksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

127 a §. Kotitalousvähennys. Hallituksen esityksen HE 175/2022 vp (TyVM 25/2022 vp) myötä 127 a §:n 3 momenttia muutetaan vastaavasti, joten sen muuttaminen nyt käsiteltävän hallituksen esityksen yhteydessä käy tarpeettomaksi.

42. Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta

Valiokunta on muuttanut lain johtolausetta.

43. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Valiokunta on muuttanut lain johtolausetta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 207/2022 vp sisältyvät 3.—5., 7., 11., 14., 18., 19., 21., 22., 26.—32., 34.—40. ja 44.—47. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 207/2022 vp sisältyvät 1., 2., 6., 8.—10., 12., 13., 15.—17., 20., 23., 25., 33. ja 41.—43. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää hallituksen esitykseen HE 207/2022 vp sisältyvän 24. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy kaksi lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään kuntien järjestämisvastuulle kuuluvista julkisista työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä. Julkisilla työvoimapalveluilla turvataan osaavan työvoiman saataavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. Laissa säädetään myös eräistä valtion julkisiin työvoimapalveluihin liittyvistä tehtävistä.

Tämän lain 143 ja 144 §:ää sovelletaan yksityisten tarjoamiin työvoimapalveluihin.

2 §

Julkiset työvoimapalvelut

Tässä laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, tämän lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työvoimaviranomaisella* sitä kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä ~~kuntaa~~ **viranomaista**, jolle 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla on siirretty tämän lain mukaisia viranomaistehtäviä;

2) *asiakkaalla* luonnollista henkilöä (*henkilöasiakas*) ja työnantajaa, joka hakee tai saa tässä laissa tarkoitettua palvelua, tukea tai korvausta;

3) *työnhakijalla* henkilöasiakasta, joka on rekisteröity työnhakijaksi ja jonka työnhaku on voimassa 27 ja 28 §:ssä säädettyllä tavalla;

4) *työttömällä* henkilöä:

a) joka ei ole työsuhteessa, ellei hän ole kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa ole alle neljä tuntia viikossa taikka hänen vaihtelevaa työaikaa koskevassa työsopimuksessaan taattu vähimmäistyöaikansa ole alle neljä tuntia viikossa;

b) joka ei työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvussa tarkoitettulla tavalla työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahta viikkoa, tai jolla on oikeus työttömyysetuuteen yritystoiminnan ja omassa työssä työllistymisen estämättä työttömyysturvalain 2 luvun 5 a §:n perusteella; ja

c) joka ei ole työttömyysturvalain 2 ~~luvussa~~ **luvun 10 §:ssä** tarkoitettu päätoiminen opiskelija tai jolla on oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä ~~työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n~~ **mainitun luvun 10 b §:n** perusteella;

5) *työttömyysuhan alaisella* henkilöä, joka ei ole työtön ja joka on:

a) vaarassa jäädä työttömäksi kahden viikon kuluessa;

b) 69 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö;

6) *palkkatuetulla työllä* työtä, jossa työnantajalle on myönnetty työntekijän palkkakustannuksiin 10 luvussa tarkoitettua palkkatukea tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea sekä 108 §:ssä tarkoitettua työllistämisvelvoitteen perusteella järjestettyä työtä;

7) *työllistymissuunnitelmalla* työvoimaviranomaisen yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

8) *työllistymissuunnitelmaa korvaavalla suunnitelmalla* kuntouttavasta työtoiminnasta annettussa laissa (189/2001) tarkoitettua aktivointisuunnitelmaa, kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa ja työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettua monialaista työllistymissuunnitelmaa;

9) *työnhakuvelvollisuudella* 5 luvussa tarkoitettua työllistymissuunnitelmaan sisältyvää työnhakijan velvollisuutta hakea työmahdollisuuksia tarkastelujakson kuluessa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä;

10) *muutosturvalla* työvoimaviranomaisen, työnantajan ja työntekijöiden yhteistyönä toteutettavaa toimintamallia, jonka avulla pyritään edistämään irtisanotun, lomautetun tai määräaikaissuhteessa olevan työttömäksi jäävän työntekijän mahdollisimman nopeaa uudelleen työllistymistä ja joka muodostuu työllistymissuunnitelmassa sovitusta tämän lain mukaisista palveluista ja mahdollisista muista ammatillisista valmiuksista kehittävästä palveluista;

11) *valtioneuvoston yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella* tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 651/2014;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

12) *de minimis* -tuella tukea, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 1407/2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 1408/2013 tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 717/2014;

13) *taloudellisella toiminnalla* tavaroiden tai palveluiden tarjoamista markkinoilla.

Kun tässä laissa viitataan työsuhteeseen ja työsuhteessa noudatettavaan lainsäädäntöön, se koskee myös virkasuhdetta ja virkasuhteessa noudatettavaa lainsäädäntöä.

4 §

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen sekä tarjoaminen asiakkaalle

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeeseen. Palvelut on suunniteltava ja toteuttava sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin asiakkaiden palvelutarve edellyttää.

Julkisten työvoimapalveluiden tarjoaminen asiakkaalle perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen, jonka työvoimaviranomainen arvioi yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakkaalle tarjotaan palveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan työllistymistä avoimille työmarkkinoille sekä edistävät yritystoiminnan käynnistämistä. Työnhakijan palvelutarpeen arvioinnista säädetään tarkemmin 4 luvussa.

Julkisia työvoimapalveluja tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Asiakkaan asiointitapa sekä yhteydenpito työvoimaviranomaisen ja asiakkaan välillä määräytyvät tämän lain ja arvioidun palvelutarpeen perusteella.

5 §

Palveluiden järjestämisessä ja tarjoamisessa noudatettavat periaatteet

Julkisissa työvoimapalveluissa on noudatettava tasapuolisuutta ja puolueettomuutta, eikä työriita vaikuta palvelun tarjoamiseen. Työnhakijalle on kerrottava työriidasta työtä tarjottaessa.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisessä, tuottamisessa, kehittämisessä ja palveluista tiedotettaessa sekä niihin ohjattaessa on edistettävä yhdenvertaisuuden toteutumista sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työmarkkinoilla. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisessä on huolehdittava erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä.

6 §

Palveluiden maksuttomuus

Henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia. Työnantajalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

7 §

Rahoitus

Kunnalle myönnetään tässä laissa tarkoitettujen julkisten työvoimapalveluiden järjestämistä ja niihin liittyvien tehtävien hoitamista varten valtionosuutta. Valtionosuuden myöntämisestä säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (618/2021).

8 §

Muun palvelunjärjestäjän palveluihin ohjaaminen ja palveluiden yhteensovittaminen

Jos asiakkaan palvelutarve edellyttää muita kuin työvoimaviranomaisen järjestämiä palveluja, asiakkaalle on annettava tietoa muista palvelumahdollisuuksista sekä tarvittaessa ohjattava asiakas muun viranomaisen tai palvelunjärjestäjän palvelujen piiriin, tarvittaessa yhteistyössä tämän kanssa. Työvoimaviranomaisen on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä muun palvelunjärjestäjän kanssa palveluiden yhteensovittamisessa.

9 §

Yhteistyövelvollisuus

Työvoimaviranomaisten tulee tehdä julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä yhteistyötä keskenään sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen (*kehittämis- ja hallintokeskus*), hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

10 §

Työnhakijan asuinpaikka, kotikunta ja työssäkäyntialue

Työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa, sekä näiden yhteystietojen muutoksista.

Jos muuhun arvioon ei ole aihetta, työnhakijan katsotaan tätä lakia sovellettaessa ensisijaisesti asuvan hänen työvoimaviranomaiselle ilmoittamassaan osoitteessa ja toissijaisesti väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa osoitteessa. Työnhakijan kotikuntana pidetään kotikuntalain (201/1994) mukaista väestötietojärjestelmään merkittyä kotikuntaa.

Henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

11 §

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen

Jos tässä laissa tarkoitettu tuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, tukeen sovelletaan tässä laissa säädettyjen edellytysten lisäksi mainitussa asetuksessa säädettyjä edellytyksiä.

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista tukea ei myönnetä, jos:

- 1) tuen hakija on mainitun asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; tai
- 2) tuen hakijaa koskee mainitun asetuksen 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission perintämääräys.

2 luku

Kunnan järjestämisvastuu

12 §

Työvoimapalveluiden järjestäminen

Kunta voi järjestää tämän lain mukaan kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (*työllisyysalue*) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla kunnan työvoiman määrällä tarkoitetaan Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoon perustuvaa kunnan työllisten ja työttömien yhteismäärää.

13 §

Kuntien yhteistoiminta järjestämisvastuun toteuttamiseksi

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä **kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.**

~~Kunnan järjestämisvastuusta ja lakisääteisestä yhteistoiminnasta säädetään kuntalain (410/2015) 8 §:ssä ja palvelujen tuottamisesta mainitun lain 9 §:ssä. Päätöksissä, jotka koskevat työvoimapalvelujen tuottamista kuntien yhteistoiminnassa, otetaan~~ **Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on otettava** huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet. ~~Poiketen siitä~~ **Sen estämättä,** mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, ~~yhteistoiminnassa olevat kunnat voivat~~ **järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä voi** sopia tässä laissa tarkoitetun työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä **noudattaen,** mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

14 §

Työllisyysalueiden muodostaminen eräissä tilanteissa

Jos palvelujen järjestämisestä itsenäisesti vastaavan kunnan työvoiman määrä tai työllisyysalueen muodostavien kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on kolmen peräkkäisen kalenterivuoden lopussa alittanut 12 §:n 1 momentissa tarkoitettun määrän eikä kunnalle tai työllisyysalueelle ole myönnetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta annetun lain (/) 4 §:ssä tarkoitettua lupaa, kunnan tai työllisyysalueen kuntien tulee ryhtyä toimiin sopiakseen 12 §:ssä säädetty edellytykset täyttävästä yhteistoiminnasta muiden kuntien kanssa. Sopimus tulee tehdä siten, että se on voimassa viimeistään tarkasteluajankohtaa seuraavan toisen vuoden alusta lukien.

15 §

Ilmoitusvelvollisuus

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle sopimus yhteisestä toimielimestä tai kuntayhtymän perussopimus. Sopimus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa yhteistoimintasopimuksen tai perussopimuksen hyväksymisestä.

Kunnan, joka on päättänyt järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, on toimitettava tätä koskeva päätös työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa päätöksen tekemisestä.

Jos työllisyysalueen jäsenkunnissa tai osapuolissa tapahtuu muutos, muutoksesta on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.

~~Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, työ- ja elinkeinoministeriölle on toimitettava suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä. Suunnitelmasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.~~

Tässä pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisen yhteydessä on toimitettava suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelmasta on käytävä ilmi:

- a) tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen;
- b) tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut;
- c) toimipisteiden määrä ja sijoittuminen;
- d) yhteistyötahot ja -muodot;
- e) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen;
- f) varautuminen rakennemuutostilanteisiin.

16 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Jos kunta, jonka 12 §:ssä tarkoitettu työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä eikä valtioneuvosto ole myöntänyt työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lupaa, jää työllisyysalueen ulkopuolelle,

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

valtioneuvosto päättää työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja työllisyysaluetta. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat. Asianomaisten kuntien on käynnistettävä yhteistoimintasopimusten muutosmenettelyt välittömästi. Yhteistoimintasopimusten muutoksista säädetään kuntalaissa.

Valtioneuvosto ~~lla on~~ voi tehdä 1 momentissa ~~tarkoitettu päätösvalta~~ tarkoitetun päätöksen myös, jos:

- 1) kunta tai työllisyysalue ei muutoin täytä 12 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä;
- 2) palveluiden järjestämisestä vastaava kunta, jonka työvoiman määrä on kolmena peräkkäisenä vuonna alittanut 20 000 henkilöä, jää työllisyysalueen ulkopuolelle;
- 3) työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on kolmena peräkkäisenä vuonna alittanut 20 000 henkilöä, eivätkä kunnat sovi työllisyysalueen täydentämisestä tai uudesta 12 §:ssä säädetty edellytykset täyttävästä työllisyysalueesta;
- 4) yksi tai useampi kunta irtisanoutuu työllisyysalueesta eikä kunta tai työllisyysalue tämän jälkeen täytä 12 §:ssä säädettyjä edellytyksiä eikä uudesta edellytykset täyttävästä työllisyysalueesta ole sovittu;
- 5) ~~työvoimaviranomaisen kyky järjestää tässä laissa tarkoitettuja palveluja on 24 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla merkittävästi heikentynyt~~ kysymys on 24 §:n 3 momentissa tarkoitetusta tilanteesta.

17 §

Velvollisuus palveluiden tarjoamiseen

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja henkilöasiakkaalle, jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta on kyseisessä kunnassa tai työllisyysalueella. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa tai hänen kotikuntansa on Ahvenanmaan maakunnassa, palvelujen tarjoamisesta vastaa se kunta, jossa hän pääasiallisesti oleskelee.

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja myös sellaiselle henkilöasiakkaalle, joka asuu tai oleskelee kunnassa tai työllisyysalueen kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti työn, opiskelun, vapaa-ajan vieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Henkilön on tehtävä kirjallinen ilmoitus kotikuntansa mukaan määräytyvälle työvoimaviranomaiselle siirtymisestä toisen työvoimaviranomaisen asiakkaaksi.

Työvoimaviranomainen ei saa rajoittaa henkilöasiakkaan mahdollisuutta osallistua työvoimakoulutukseen tämän kotikunnan tai asuin- tai oleskelupaikkakunnan perusteella, ellei erityisestä syystä muuta johdu.

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja työnantajalle tämän koti- tai toimipaikasta riippumatta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

18 §

Työvoimapalveluiden tarjoamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen eräissä tapauksissa

Jos työvoimaviranomainen tarjoaa palveluja 17 §:n 2 momentissa tarkoitetulle henkilöasiakkaalle, asiakkaan kotikunnan on korvattava palveluista aiheutuneet kustannukset palvelun järjestäneelle työvoimaviranomaiselle. Kotikunnan on korvattava kustannukset myös silloin, kun henkilöasiakas osallistuu muun kuin kotikunnan perusteella määräytyvän työvoimaviranomaisen järjestämään työvoimakoulutukseen.

Korvauksen on perustuttava tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla kunta seuraa omaa toimintaansa tai jolla kuntayhtymä laskuttaa jäsenkuntiansa. Palvelujen korvausperusteista ja laskutusmenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

19 §

Palvelujen kieli

Oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä, tulla kuulluksi ja saada toimituskirjansa suomen tai ruotsin kielellä sekä oikeudesta tulkkaukseen käytettäessä näitä kieliä viranomaisissa säädetään kielilaissa (423/2003). Tässä laissa tarkoitetuissa julkisissa työvoimapalveluissa asiakkaalla on kuitenkin omassa asiassaan oikeus käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, **myös yksikielissä työvoimaviranomaisissa.**

Asiakkaalla on kielellisten oikeuksien toteutumiseksi oikeus asioida myös muussa kuin kotikuntansa mukaan määräytyvässä työvoimaviranomaisessa. Palveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen sovelletaan, mitä 18 §:ssä säädetään

3 luku

Ohjaus ja valvonta

20 §

Julkisten työvoimapalveluiden yleinen ohjaus

Julkisten työvoimapalveluiden yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

21 §

Työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet

Valtioneuvosto vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä hallituskausittain työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet. Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa ja arvioi tavoitteiden toteutumista vuosittain. Valtioneuvosto voi tarkistaa tavoitteita, jos työmarkkinatilanteessa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työllisyyden edistämisen valtakunnallisissa tavoitteissa voidaan määritellä:

1) tavoitteet työvoimapalveluiden toteutumisen, vaikuttavuuden, palvelujen yhteensovittamisen ja kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi;

2) tavoitteet osaavan työvoiman saatavuudelle ja osaajien maahanmuuton edistämiseksi;

3) tavoitteet valtion, kuntien ja työllisyysalueiden sekä muiden toimijoiden väliselle yhteistyölle;

4) tavoitteet työllisyydenhoidon toiminnan kehittämiseksi;

5) tavoitteet työvoimapalvelujen tiedonhallinnan ja digitalisaation kehittämiseksi; sekä

6) muita kuin 1—5 kohdassa tarkoitettuja työllisyyden edistämiseksi tarpeellisia tavoitteita.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta ja tarkistamisesta.

22 §

Työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät

Valtioneuvosto asettaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan ja nimittää sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Neuvottelukunta asetetaan hallituskaudeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ainakin kuntien, keskeisten ministeriöiden, valtion aluehallinnon sekä työ- ja elinkeinoelämän järjestöjen edustus.

Neuvottelukunnan tehtävänä on tukea työ- ja elinkeinoministeriötä työllisyyden edistämisen ohjaamisessa, seurata ja ennakoida palvelujärjestelmän toimivuutta ja käsitellä työllisyyden edistämistä koskevia kehittämistarpeita. Neuvottelukunta antaa hallituskausittain valtioneuvostolle selvityksen palvelujärjestelmän tilasta. Selvityksessä esitetään arvio palvelujärjestelmän toimivuudesta ja palvelujen järjestämisen edellytysten toteutumisesta, mukaan lukien rahoitusjärjestelmän toimivuus ja järjestämisvastuun kriteerien tarkoituksenmukaisuus. Neuvottelukunta voi samalla tehdä esityksiä lainsäädäntöön tehtävistä ja muista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä neuvottelukunnan kokoonpanosta, jaostoista, tehtävistä ja työskentelytavoista.

23 §

Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Keskusteluihin voi osallistua myös muita työllisyyden edistämisen kannalta tarpeellisia tahoja.

Keskustelut perustuvat työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskeviin seuranta- ja analyysitietoihin. Keskusteluissa on tarkasteltava työllisyyden edistämisen toteutumista kullakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja alueen työllisyyden edistämisen toimintaympäristöön. Keskusteluissa tarkastellaan ainakin työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä eri alueilla hyviksi havaituista ja vaikuttaviksi osoittautuneista työvoimapalveluista.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä.

24 §

Työvoimapalvelujen järjestämisedellytysten tukeminen ja neuvottelumenettelyn ~~käynnistäminen~~

Työvoimaviranomaisen ja valtion tulee yhdessä selvittää työvoimaviranomaisen mahdollisuudet turvata lainsäädännössä edellytetyt palvelut. Työvoimaviranomaisen ja valtion tulee tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi käynnistää neuvottelumenettelyn sellaisen työvoimaviranomaisen kanssa, jonka kyky järjestää työvoimapalveluja on kahden peräkkäisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin työvoimapalveluja järjestäviin työvoimaviranomaisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö ja työvoimaviranomainen sekä valtiovarainministeriö neuvottelevat ja sopivat tilanteen korjaamiseksi laadittavasta toimintasuunnitelmasta ja sen seurannasta. Työvoimaviranomaisen on laadittava toimintasuunnitelma ja käsiteltävä se viivytyksettä ja saatettava sitä koskeva päätös työ- ja elinkeinoministeriön sekä valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Jos työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö yhdessä arvioivat, että työvoimaviranomaisen kyky järjestää tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja on 2 momentin toimintasuunnitelmasta huolimatta merkittävästi heikentynyt muutoin kuin tilapäisesti, valtioneuvosto voi työvoimaviranomaista kuultuaan tehdä 16 §:ssä tarkoitetun päätöksen työllisyysalueesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa laatima arvio siitä, onko työvoimaviranomaisen kyky järjestää työvoimapalveluja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla merkittävästi heikentynyt, perustuu kunnan tai kuntayhtymän palvelujen järjestämistä ja saatavuutta sekä taloutta koskevaan kokonaisarviointiin. Arvioinnissa voidaan kiinnittää huomiota pitkäaikaistyöttömien aktivointiasteeseen tai muuhun vastaavaan työllistymistä edistävään toimintaan, yli 12 kuukauden työttömyyden lisääntymiseen kunnassa tai työllisyysalueella verrattuna muiden vastaavien työvoimaviranomaisten tilanteeseen, 4 luvussa tarkoitettuun työnhakijoiden palveluprosessiin liittyvien keskustelujen toteutumiseen kunnassa tai työllisyysalueella sekä siihen, jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja on muusta syystä merkittävästi heikentynyt.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työllisyydenhoidon neuvottelumenettelyistä, toimintasuunnitelman laatimisesta ja sen seurannasta sekä työvoimaviranomaisen työvoimapalvelujen järjestämisen arvioinnissa käytettävistä perusteista.

25 §

Valvonta

Aluehallintovirasto käsittelee tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut. Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa.

Aluehallintovirasto voi suorittaa 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvontaan voi sisältyä tarkastuksia. Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä.

26 §

Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset

Jos oma-aloitteisen valvonnan yhteydessä todetaan, että työvoimaviranomainen tai tämän palveluksessa oleva henkilö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, aluehallintovirasto voi kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei virheellinen menettely tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aihetta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Jos tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä havaitaan olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, aluehallintovirasto voi antaa työvoimaviranomaiselle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Aluehallintoviraston on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle säännöllisesti valvontatoimista ja valvonnassa havaituista puutteista. Olennaisista puutteista työvoimaviranomaisen toiminnassa aluehallintoviraston on kuitenkin ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi.

4 luku

Työnhakijan palveluprosessi

27 §

Työnhaun käynnistäminen

Henkilöasiakkaan työnhaku käynnistyy sinä päivänä, kun hän pyytää sitä sähköisesti siihen tarkoitettuun verkkopalvelussa tai henkilökohtaisesti työvoimaviranomaiselta ja hänet rekisteröidään työnhakijaksi 120 §:ssä tarkoitettuun työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon. Työvoimaviranomainen voi hyväksyä muullakin tavoin esitetyn pyynnön.

Työnhakijaksi rekisteröimisen edellytyksenä on, että henkilöasiakas:

- 1) antaa työllistymisen ja julkisten työvoimapalvelujen tarjoamisen kannalta tarpeelliset tiedot työkokemuksestaan, koulutuksestaan ja muusta osaamisestaan sekä työkyvystään;
- 2) ilmoittaa osoitteensa ja muut yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa; ja
- 3) suorittaa muut häneltä edellytetyt työnhakijan palveluprosessiin liittyvät toimet.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Ellei Suomea velvoittavista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu, ulkomaan kansalaisen ja kansalaisuutta vailla olevan henkilön rekisteröiminen työnhakijaksi edellyttää lisäksi, että henkilöllä on:

1) Suomea velvoittavien työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja oikeus tehdä ansiotyötä Suomessa ilman ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettua saatavuusharkintaa; tai

2) oikeus ansiotyöhön myönnetyn oleskeluluvan nojalla eikä oleskelulupaan liity työnantajaa koskevia rajoituksia.

Jos henkilöasiakasta ei voida rekisteröidä työnhakijaksi, työvoimaviranomainen antaa päätöksen työnhakijaksi rekisteröimisen epäämisestä.

28 §

Työhaun voimassaolon päättyminen

Työhaun voimassaolo päättyy, jos työnhakija:

1) ilmoittaa työvoimaviranomaiselle, ettei hän enää halua pitää työnhakuaan voimassa tai ei uusi työnhakunsa voimassaoloa;

2) ei esitä työvoimaviranomaisen asettamassa määräajassa työllistymisen ja julkisten työvoimapalveluiden tarjoamisen kannalta tarpeellisia selvityksiä työkokemuksestaan, koulutuksestaan ja muusta osaamisestaan sekä työkyvystään;

3) jättää 12 kuukauden tarkastelujakson aikana toistuvasti asioimatta työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna asioimisena pidetään myös saapumista alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun ja täydentävään työnhakukeskusteluun henkilön itse siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa varaamana aikana.

Ulkomaan kansalaisen ja kansalaisuutta vailla olevan työnhakijan työhaun voimassaolo päättyy myös, jos hän ei enää täytä 27 §:n 3 momentissa säädettyjä työnhakijaksi rekisteröimisen edellytyksiä.

29 §

Työhaun käynnistäminen uudelleen

Työhaun voimassaolon päätyttyä työhaun voi käynnistää uudelleen noudattaen, mitä 27 §:ssä säädetään. Työhaun uudelleen käynnistäminen edellyttää lisäksi, että henkilöasiakas pyytäessään työhaun käynnistämistä esittää työvoimaviranomaiselle sen pyytämät selvitykset, jos työhaun voimassaolo on päättynyt 28 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella.

Työvoimaviranomainen voi rajoittaa henkilön oikeutta käynnistää työnhaku sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa, jos työhaun voimassaolo on päättynyt 28 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

30 §

Työnhakijan informointi

Työvoimaviranomaisen tulee informoida työnhakijaa työnhakijaksi rekisteröimisen yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen työllistymissuunnitelmaan sisällytettävästä työnhakuvelvollisuudesta ja muista työnhakuun liittyvistä seikoista, tarjolla olevista julkisista työvoimapalveluista, työhaun voimassaolon edellytyksistä sekä muutosturvasta.

Työvoimaviranomaisen on lisäksi tarvittaessa informoitava työnhakijaa hänen työnhakuaan ja työllistymistään edistävistä muista palveluista sekä työttömyysetuuden hakemisesta ja työttömyysetuuden saamisen keskeisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

31 §

Alkuhaastattelun järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijalle alkuhaastattelun tai täydentävän työnhakukeskustelun viiden arkipäivän kuluessa työhaun alkamisesta. Jos työnhakijalle järjestetään täydentävä työnhakukeskustelu, alkuhaastattelu on järjestettävä viipymättä tämän jälkeen.

Uusi alkuhaastattelu järjestetään vain, jos työhaun päättymisestä on kulunut vähintään kuusi kuukautta ja henkilö rekisteröidään uudelleen työnhakijaksi.

Alkuhaastattelu järjestetään työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu järjestämistapa ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä.

32 §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää:

1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle viisi täydentävää työnhakukeskustelua alkuhaastattelua seuraavan kolmen kuukauden aikana; täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään kuitenkin neljä, jos alkuhaastattelua on edeltänyt täydentävä työnhakukeskustelu;

2) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle sekä muulle osa-aikaisessa työsuhteessa olevalle tai työaikaa lyhentämällä lomautetulle työnhakijalle työnhakukeskustelun aina, kun alkuhaastattelusta tai edellisestä tämän kohdan mukaisesta työnhakukeskustelusta on kulunut kolme kuukautta;

3) työttömälle työnhakijalle kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana aina, kun alkuhaastattelusta tai edellisestä tämän kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kuusi kuukautta;

4) henkilöasiakkaalle 1—3 kohdassa säädetyn lisäksi täydentäviä työnhakukeskusteluja tämän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

Työnhakukeskustelut ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut täydentävät työnhakukeskustelut järjestetään myös työvoimakoulutuksessa olevalle, 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna opiskelevalle sekä palkkatuetussa työssä ja kuntoutuksessa olevalle työnhakijalle, vaikka hän ei olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, jos työvoimakoulutuksen arvioitu kesto on enintään kuukausi, työnhakija

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

opiskelee työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta enintään kuukauden tai palkkatuetun työn tai yhdenjaksoisen kuntoutuksen arvioitu kesto on enintään kuukausi.

Työnhakukeskustelu ja täydentävä työnhakukeskustelu järjestetään työnhakijan palvelutarve ja olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Työnhakukeskustelua ja 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakijan työnhaku on päättymässä kuukauden kuluessa. Jos työnhakija on lomautettu, 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään vain työnhakijan pyynnöstä.

33 §

Työnhakukeskustelua ja täydentävää työnhakukeskustelua koskevat poikkeukset

Vaikka työnhakija olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, työnhakukeskustelua ja 32 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakija:

- 1) opiskelee arviolta yli kuukauden kestävässä työvoimakoulutuksessa;
- 2) ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta (*koulutusta vailla oleva nuori*) ja hän opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna arviolta yli kuukauden;
- 3) osallistuu arviolta yli kuukauden kestävässä 6 luvussa tarkoitettuun työkokeiluun;
- 4) on arviolta yli kuukauden ajan palkkatuetussa työssä; tai
- 5) on arviolta yli kuukauden kestävässä yhdenjaksoisessa kuntoutuksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa työnhakijalle järjestetään työnhakukeskustelu kuukautta ennen työvoimakoulutuksen, työttömyysetuudella tuetun opiskelun, työkokeilun, palkkatuetun työn tai kuntoutuksen arvioitua päättymistä. Työnhakukeskustelun jälkeen järjestetään kuukauden aikana täydentävä työnhakukeskustelu, ellei sen järjestäminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Työnantajan kanssa yhteishankintana hankittuun tai vastaavalla tavalla järjestettyyn työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle järjestetään työnhakukeskustelu ja täydentävä työnhakukeskustelu vain, jos siihen on työnhakijan työllistymiseen tai palvelutarpeeseen liittyvä painava syy.

Vaikka työnhakija olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, 32 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakija opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna arviolta yli kuukauden ja on suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeisen tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen. (Uusi 4 mom.)

34 §

Alkuhaastattelun sisältö

Alkuhaastattelussa työvoimaviranomainen tekee arvion työnhakijan edellytyksistä hakea työtä ja työllistyä sekä työnhakua ja työllistymistä tukevasta palvelutarpeesta. Arvion pohjalta laa-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

ditaan työllistymissuunnitelma, ellei työnhakijalle ole laadittu työllistymissuunnitelmaa korvaavaa suunnitelmaa.

Lisäksi työvoimaviranomainen ohjaa alkuhaastattelussa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia ja hakeutumaan tarpeellisiin palveluihin. Alkuhaastattelussa työnhakijalle kerrotaan hänelle tarjottavista palveluista ja sovitaan asiointitavasta sekä muusta yhteydenpidosta työvoimaviranomaisen ja työnhakijan välillä.

35 §

Työnhakukeskustelun sisältö

Työnhakukeskustelussa työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia sekä tukee työnhakijan työnhakua. Lisäksi työnhakija ohjataan tarpeellisiin palveluihin.

Työnhakukeskustelussa tarkistetaan työnhakijan palvelutarvetta koskevaa arviota ja laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma.

36 §

Täydentävän työnhakukeskustelun sisältö

Täydentävä työnhakukeskustelu painottuu työnhakijan palvelutarvetta koskevan arvion perusteella työnhaun tukemiseen tai siinä jatketaan työnhakijan palvelutarpeen selvittämistä ja työnhakijan ohjaamista tarpeellisiin palveluihin.

Jos täydentävä työnhakukeskustelu järjestetään ennen alkuhaastattelua, täydentävässä työnhakukeskustelussa laaditaan työllistymissuunnitelma, ellei työnhakijalle ole laadittu työllistymissuunnitelmaa korvaavaa suunnitelmaa. Myöhemmin järjestettävässä täydentävässä työnhakukeskustelussa voidaan laatia tai tarkistaa työllistymissuunnitelma.

Täydentävän työnhakukeskustelun asemesta työnhakijalle voidaan tarjota muuta vastaavaa työnhakua tai työllistymisen edellytysten parantamista tukevaa henkilökohtaista palvelua.

37 §

Työnhakijan palvelutarpeen arvioiminen

Työvoimaviranomaisen arviossa työnhakijan palvelutarpeesta otetaan huomioon ainakin työnhakijan:

- 1) osaaminen ja ammattitaito sekä hänen omat tavoitteensa niiden kehittämiseksi;
- 2) työnhakuun ja työllistymisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky;
- 3) työnhakutaidot ja muut työllistymiseen vaikuttavat seikat;
- 4) työttömäksi jäämisen ja työttömyyden pitkittymisen todennäköisyys.

Palvelutarpeen selvittämiseksi työnhakija voidaan ohjata työkyvyn tutkimuksiin ja arviointeihin sekä muihin asiantuntija-arviointeihin. Työnhakijan osaamisen kehittämistä voidaan arvioida yhteistyössä koulutuspalveluiden tuottajien kanssa ja työnhakijan työ- ja toimintakykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

38 §

Työllistymissuunnitelman sisältö

Työllistymissuunnitelmaan sisällytetään työnhakuvelvollisuus ja muita työnhakuun tai yritys-toiminnan kehittämiseen liittyviä toimia, joiden tavoitteena on työnhakijan nopea työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Lisäksi työllistymissuunnitelmaan sisällytetään tarvittaessa työnhakijan palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä muita työnhakijan osaamista, työmarkkinavalmiuksia sekä työ- ja toimintakykyä lisääviä palveluja ja työnhakuun tai yritystoiminnan kehittämiseen sekä työllistymiseen vaikuttavan työ- ja toimintakyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyviä toimia. Tarvittaessa työllistymissuunnitelmaan sisällytetään työvoimaviranomaisen ratkaisu siitä, täyttääkö henkilö Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (242/2022) 4 §:n mukaiset edellytykset yhtiöön työllistämiseksi.

Työllistymissuunnitelmassa on sovittava suunnitelman toteuttamisen seurannasta ja määräajasta, jonka kuluessa työnhakijan on ilmoitettava suunnitelman toteuttamisesta. Jos työvoimaviranomainen edellyttää työnhakijan oman ilmoituksen lisäksi muuta selvitystä suunnitelman toteuttamisesta, tämä on kirjattava suunnitelmaan.

Työvoimaviranomainen ja työnhakija hyväksyvät työllistymissuunnitelman. Suunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Työnhakijan velvollisuudet

Työttömyysetuutta hakevan työnhakijan on haettava aktiivisesti työtä ja koulutusta. Lisäksi hänen on osallistuttava palvelutarpeensa arvioimiseen, työllistymissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen sekä palveluihin, jotka tukevat hänen työnhakuaan ja edistävät hänen työmarkkinavalmiuksiaan ja työllistymistään.

Työttömyysetuutta hakeva työnhakija on velvollinen ilmoittamaan työllistymissuunnitelman toteutumisesta työvoimaviranomaiselle sen määräämällä tavalla. Ilmoitettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle yhteystietojensa muutoksesta. Henkilön on säilytettävä työnhakuvelvollisuuden täyttämiseen liittyvät selvitykset ja esitettävä ne työvoimaviranomaiselle sen pyynnöstä.

40 §

Työvoimaviranomaisen velvollisuudet

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työtä ja koulutusta sekä järjestettävä työllistymissuunnitelmaan sisältyviä palveluja.

Työvoimaviranomaisen on seurattava työllistymissuunnitelman toteutumista ja osaltaan huolehdittava palveluprosessin etenemisestä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

41 §

Muistutus

Työvoimaviranomainen muistuttaa työnhakijaa kirjallisesti hänen menettelynsä vaikutuksesta työllistymiseen ja hänen mahdolliseen oikeuteensa saada työttömyysetuutta, jos työnhakija:

1) jättää saapumatta alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun tai täydentävään työnhakukeskusteluun taikka kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun alkukartoitukseen;

2) ei muulla tavoin asioi työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla;

3) jättää ilmoittamatta työvoimaviranomaisen edellyttämällä tavalla, miten hän on toteuttanut työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa;

4) ei aloita työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittua palvelua tai palvelu keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai

5) muulla tavoin jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa.

5 luku

Työnvälitys ja työnhakuvelvollisuus

42 §

Työnvälityksen tavoite ja yleiset periaatteet

Työnvälityksellä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti.

Työnvälitys perustuu työnantajan ja työntekijän sopimusvapauteen sekä vapaaseen valintaan.

Työnvälitystä tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti. Työvoimaviranomaisen tehtävistä työnvälityksessä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

43 §

Työnvälityspalvelut

Työnantajalle tarjotaan mahdollisuus julkaista tieto avoimesta työpaikasta 14 luvussa tarkoitetulla palvelualustalla. Työvoimaviranomainen voi julkaista tiedon avoimesta työpaikasta mainitulla palvelualustalla työnantajan toimeksiannon mukaisesti, ellei 49 §:stä muuta johdu. Työvoimaviranomainen välittää tietoja avoimeksi ilmoitetuista työpaikoista sekä esittelee työnantajalle tämän kanssa sovitulla tavalla työnhakijoita, jotka ovat sopivia avoimeen työpaikkaan.

Työnhakijalle tarjotaan mahdollisuus julkaista tämän laatima työllistymistä tukeva esittely (*työnhakuprofiili*) 1 momentissa mainitulla palvelualustalla. Työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työpaikkoja. Työvoimaviranomainen arvioi työpaikan sopivuutta työnhakijalle ottamalla huomioon työnhakijan työkokemuksen, koulutuksen ja muun osaamisen sekä työkyvyn.

44 §

Työnhakuvelvollisuus

Ellei 46—48 §:stä johdu muuta, työttömän ja työttömyysuhan alaisen työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää kolme sellaista kuukauden kestävästä tarkastelujaksoa, jonka aikana työnhakijan on haettava neljää työmahdollisuutta. Tarkastelujakso voidaan asettaa alkamaan takautuvasti, jos se on työnhakijan edun mukaista. Tarkastelujaksoja voidaan painavasta syystä yhdistää haettavien työmahdollisuuksien määrää muuttamatta.

Vaikka työnhakija ei ole työtön tai työttömyysuhan alainen, hänelle asetetaan työnhakuvelvollisuus, jos hän:

- 1) opiskelee työvoimakoulutuksessa;
- 2) opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna; tai
- 3) on palkkatuetussa työssä.

Jos työvoimaviranomainen arvioi, ettei tarkastelujakson aikana ole haettavissa neljää sellaista työmahdollisuutta, johon työnhakija voisi työkokemuksensa, koulutuksensa ja muun osaamisensa sekä työkykynsä ja hänellä mahdollisesti oleva työttömyysturvalain 2 a luvun 8 §:ssä tarkoitettu ammattitaitosuoja huomioon ottaen työllistyä, tarkastelujaksolla haettavien työmahdollisuuksien määrää alennetaan tai, jos haettavissa olevia työmahdollisuuksia ei ole lainkaan, työllistymissuunnitelmaan ei sisällytetä työnhakuvelvollisuutta. Työnhakuvelvollisuuden alentamisen perusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella

45 §

Työnhakuvelvollisuutta täyttävä toiminta

Työnhakuvelvollisuutta voi täyttää:

- 1) hakemalla sellaista vähintään kaksi viikkoa kestävästä työsuhteesta tehtävää työtä, johon työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä;
- 2) hakemalla yksilöityä työpaikkaa työvoimaviranomaisen tekemän työtarjouksen perusteella;
- 3) hakemalla lisätyötä omalta työnantajalta;
- 4) etsimällä työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuna yrittäjänä tehtäviä sellaisia työmahdollisuuksia, joihin työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä;
- 5) julkaisemalla 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun esittelyn;
- 6) muilla 1—5 kohdassa tarkoitettuja toimia vastaavilla toimilla, joiden tavoitteena on työllistyminen.

46 §

Työnhakuvelvollisuuden alkamista koskevat poikkeukset

Työnhakuvelvollisuus alkaa työsuhteen päättymisestä, jos työnhakija on yli kaksi viikkoa kestävässä muussa kuin palkkatuetussa työssä, jonka työaika on yli 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Lomautetun työnhakuvelvollisuus alkaa siitä, kun hänelle on järjestetty 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja lomautuksen alkamisesta on kulunut kolme kuukautta.

Työnhakuvelvollisuus alkaa siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu, jos työnhakija:

- 1) opiskelee arviolta yli kuukauden kestävässä työvoimakoulutuksessa;
- 2) osallistuu arviolta yli kuukauden kestävässä 6 luvussa tarkoitettuun työkokeiluun;
- 3) on arviolta yli kuukauden ajan työajan osalta muussa kuin 47 §:n 2 momentissa tarkoitettussa palkkatuetussa työssä; tai
- 4) on arviolta yli kuukauden kestävässä yhdenjaksoisessa kuntoutuksessa.

47 §

Haettavien työmahdollisuuksien määrää ja tarkastelujaksoa koskevat poikkeukset

Ellei 44 §:n 3 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, vähintään kaksi viikkoa kestävässä osa-aikatyössä olevan tai työaikaa lyhentämällä lomautetun työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joiden aikana työnhakijan tulee hakea yhtä työmahdollisuutta.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan, jos työnhakijan säännöllinen työaika on enintään 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Toteutuneen työajan vaikutuksesta työnhakuvelvollisuuteen säädetään työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:ssä.

Ellei 1 momentista, 44 §:n 3 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, arviolta yli kuukauden ajan 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella tuettuna opiskelevan **koulutusta vailla olevan** työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää opintojen ajalle kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joista kunkin aikana työnhakijan tulee hakea kolmea työmahdollisuutta. Työnhakuvelvollisuuteen sovelletaan 1 **momentissa momenttia** sekä 44 ja 48 §:ää-ssä-säädettyä siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu.

48 §

Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen

Työnhakuvelvollisuutta ei aseteta, jos:

1) työvoimaviranomainen, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysturva- tai Kansaneläkelaitos on todennut, että työnhakijalla on työllistymistä edistävän monialaisen tuen tarve;

2) työnhakija ei luotettavana pidettävän lääketieteellisen selvityksen mukaan ole työkykyinen työttömyysturvalain 2 a luvun 8 §:ssä tarkoitettuna ammattitaitosuojan aikana työkokemustaan ja koulutustaan vastaavaan työhön ja ammattitaitosuojan päätyttyä mihinkään työhön ja hän noudattaa työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa siltä osin, kuin suunnitelmassa on sovittu työkyvyttömyyden perusteella myönnettävän etuuden hakemisesta ja hakeutumisesta työ- ja toimintakykyä parantavaan kuntoutukseen;

3) työnhakija opiskelee 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla omaehtoisia luku- ja kirjoitustaidon opintoja työttömyysetuudella tuettuna ja opinnot ovat työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla päätoimisia;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

4) työnhakija opiskelee työnantajan kanssa yhteishankintana hankitussa tai vastaavalla tavalla järjestetyssä työvoimakoulutuksessa;

5) työnhakija on estynyt olemasta työmarkkinoilla työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla;

6) työnhakijan työttömyys päättyy taikka hän aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan kuukauden kuluessa; työnhakuvelvollisuus jätetään asettamatta sen tarkastelujakson osalta, jonka aikana työttömyys päättyy taikka varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa alkaa;

7) työnhakija on työllistetty Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa tarkoitettuun yhtiöön mainitun lain 4 §:n 1 momentin nojalla.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa edellytetään lisäksi, että työnhakijan tilanne kokonaisuutena arvioiden on sellainen, ettei työllistyminen avoimille työmarkkinoille ole mahdollista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa säädettyä sovelletaan, kunnes työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu. Ensin mainitussa lainkohdassa säädettyä sovelletaan myös työnhakukeskustelun jälkeen, jos työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa on sovittu omaehtoisen luku- ja kirjoitustaidon opiskelun jatkumisesta kuukauden kuluessa suunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta lukien.

49 §

Työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen ja ilmoituksen poistaminen

Tämän lain 14 luvussa tarkoitetulla palvelualustalla ei julkaista avoimena työpaikkana ilmoitusta työpaikasta, johon työnantaja palkkaa vain sellaisen työttömän työnhakijan, jonka palkkakustannuksiin voidaan myöntää 81 §:ssä tarkoitettu palkkatuki tai 95 §:ssä tarkoitettu 55 vuotta täyttäneen työllistämistuki.

Työvoimaviranomainen voi kieltäytyä ottamasta vastaan avointa työpaikkaa koskevan työpaikkailmoituksen tai poistaa ilmoituksen palvelualustalta, jos ilmoituksen perusteella on ilmeistä tai työnantajan aiemman menettelyn perusteella taikka muutoin on perusteltua syytä epäillä, että:

1) työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjintäkieltoa;

2) työnantaja hakee työntekijää työtehtäviin, jotka ovat lain vastaisia tai joihin haetun henkilön työhön ottaminen on kiellettyä;

3) työnantaja olennaisesti laiminlyö työsopimuslain 2 luvussa tai merityösopimuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuttaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja;

4) työpaikalla on ilmeinen väkivallan uhka tai siellä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää taikka muuta epäasiallista kohtelua; tai

5) avoimen työpaikan täyttymistä ei tehtävän luonteen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole tarkoituksenmukaista tukea työnvälityksellä.

Edellytyksenä ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymiselle tai sen poistamiselle 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on, että työnantaja ei ole oikaissut työpaikkailmoitustaan työvoimaviranomaisen kehotuksesta huolimatta. Työvoimaviranomainen tekee kirjallisen päätöksen ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä tai ilmoituksen poistamisesta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

6 luku

Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinnanohjaus ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

50 §

Tieto- ja neuvontapalvelut

Työvoimaviranomainen antaa tietoa ja neuvontaa:

- 1) avoimista työpaikoista ja työnhausta;
- 2) työvoiman saatavuudesta ja hankinnasta;
- 3) koulutusmahdollisuuksista ja muista osaamisen kehittämismahdollisuuksista;
- 4) työmarkkinoista, aloista ja ammateista;
- 5) yritystoiminnan käynnistämisestä ja kehittämismahdollisuuksista; sekä
- 6) muutosturvan toteuttamiseksi tarjolla olevista palveluista, tuista ja korvauksista.

51 §

Asiantuntija-arvioinnit

Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaiden osaamisen, ammattitaidon, soveltuvuuden sekä työ-, yritystoiminta- ja koulutusvaihtoehtojen selvittämiseksi:

- 1) osaamis- ja ammattitaitokartoituksia;
- 2) työkyvyn tutkimuksia ja arviointeja;
- 3) yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointeja;
- 4) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuja alkukartoituksia; sekä
- 5) muita asiantuntija-arviointeja.

52 §

Ammatinvalinnanohjaus ja uraohjaus

Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaille ohjausta heidän tukemisekseen ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa.

Laillistettu psykologi voi käyttää ohjauksessa asiakkaan suostumuksella psykologisia arviointimenetelmiä ammatti- ja uravaihtoehtojen, osaamisen, soveltuvuuden sekä työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi.

53 §

Valmennus

Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaille valmennusta:

- 1) työn hakemisessa (*työnhakuvalmennus*);

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

2) ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämisessä, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä (*uravalmennus*); ja

3) työhön sijoittumisessa ja työpaikalla suoritettavassa koulutuksessa (*työhönvalmennus*).

Työvoimaviranomainen voi järjestää yrityksille valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Palvelun hinta katsotaan yrityksen de minimis -tueksi.

54 §

Kokeilu

Työvoimaviranomainen voi ohjata henkilöasiakkaan kokeiluun:

1) oppilaitokseen ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi (*koulutuskokeilu*); tai

2) työpaikalle ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi tai työmarkkinoille paluun tukemiseksi (*työkokeilu*).

Työkokeilun toteuttajana voi olla yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, kunta, kuntayhtymä, muu yhteisö, säätiö tai valtion virasto tai laitos. Työkokeilun toteuttajana ei kuitenkaan voi toimia työnantaja, johon kokeiluun osallistuva on työsuhteessa kokeilusopimusta tehtäessä.

Henkilöasiakasta ei voida ohjata työpaikalla toteutettavaan palveluun, jossa tämä osallistuu työtehtäviin muussa kuin 1 momentin 2 kohdassa säädettyssä tarkoituksessa. Tässä momentissa säädetty ei kuitenkaan estä työvoimakoulutukseen sisältyvää työssäoppimista. Jos muuhun palveluun sisältyy työtehtäviin osallistumista, sovelletaan työpaikalla toteutettavaan palveluun tai palvelun osaan, mitä tässä laissa säädetään työkokeilusta.

55 §

Työkokeilun enimmäiskesto

Henkilöasiakas voidaan ohjata työkokeiluun yhteensä enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu työkokeilun enimmäiskesto alkaa uudestaan, kun henkilö on työkokeilujakson päättymisen jälkeen ollut yhdenjaksoisesti työtön vähintään 12 kuukautta tai kun alle 25-vuotias on ollut työkokeilun enimmäiskeston täytyttyä yhdenjaksoisesti työtön vähintään 3 kuukautta.

56 §

Työkokeilua koskevat rajoitukset

Henkilöasiakasta ei ohjata työkokeiluun, jos:

1) työkokeilusta aiheutuisi sen toteuttajalle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua;

2) kyseessä ovat sellaiset tehtävät, joiden suorittamiseksi työkokeilun toteuttaja edellyttää yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitetun huumausainetestin koskevan todistuksen esittämistä, eikä henkilöasiakas halua esittää todistusta;

3) kyseessä ovat lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (504/2002) tarkoitetut tehtävät, eikä henkilöasiakas halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

57 §

Sopimus työkokeilusta

Henkilöasiakas, työkokeilun toteuttaja ja työvoimaviranomainen tekevät työkokeilusta määräaikaisten kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) työkokeilun tavoitteet;
- 2) työkokeilun suoritus aika ja -paikka;
- 3) työkokeilun päivittäinen kesto ja ajoittuminen; päivittäisen keston on oltava vähintään neljä ja se saa olla enintään kahdeksan tuntia;
- 4) työkokeilun viikoittainen kesto ja ajoittuminen; työkokeilua saa olla enintään viitenä päivänä viikossa;
- 5) tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa kokeilun aikana;
- 6) työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta työpaikalla vastaava henkilö.

Työkokeilun toteuttajan on ilmoitettava työttömyysetuuden maksajalle työkokeiluun osallistuvan poissaoloista. Työttömyysetuuden maksaja on käytävä ilmi sopimuksesta.

Työkokeilun toteuttajan on annettava työkokeilun päätyttyä työvoimaviranomaiselle arvio henkilöasiakkaan soveltuvuudesta työhön, ammattiin tai alalle, sekä, jos työkokeilu on järjestetty työmarkkinoille paluun tukemiseksi, työelämävalmiuksien ja osaamisen kehittämistarpeista. Tätä koskeva ehto on otettava sopimukseen. Työvoimaviranomainen voi lisäksi asettaa sopimuksessa työkokeilun toteuttajalle kokeilun toteuttamisen tai siihen osallistuvan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Työkokeilun toteuttaja ei voi siirtää sopimuksesta johtuvia velvoitteita muulle taholle. Työkokeilun toteuttajan on ilmoitettava työkokeiluun osallistuvan henkilöasiakkaan nimi sekä 1—3 momentissa tarkoitettut tiedot luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa työkokeilun toteuttajan palveluksessa olevia työntekijöitä.

58 §

Työkokeiluun osallistuvan oikeusasema sekä vastuu työturvallisuudesta ja tietosuojasta

Työkokeiluun osallistuva ei ole työsuhteessa työkokeilun toteuttajaan eikä työvoimaviranomaiseen.

Työkokeiluun osallistuvaan sovelletaan:

- 1) naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986) ja yhdenvertaisuuslakia (1325/2014);
- 2) työaikalain (872/2019) 24 §:n säännöksiä päivittäisistä tauoista ja 30 §:n säännöksiä työvuoroluettelosta;
- 3) työturvallisuuslakia (738/2002) sekä, mitä nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) säädetään työturvallisuudesta;
- 4) yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 3 §:ää, 4 §:n 1 ja 2 momenttia, 5 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 6 §:ää, 7 §:n 1—3 momenttia, 9, 10, 14 ja 15 §:ää, 5 ja 6 lukua, 21 §:n 2 momenttia sekä 22 ja 24 §:ää;
- 5) mitä vastaavissa tehtävissä työskentelevien työntekijöiden ja viranhaltijoiden tehtävässään saamien tietojen salassapidosta säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Sovellettaessa 2 momentissa mainittuja lakeja työkokeilun toteuttaja rinnastetaan työnantajaan ja työkokeiluun osallistuva työntekijään.

Rangaistus työturvallisuusrikkomuksesta säädetään työturvallisuuslain 63 §:ssä. Rangaistus työaikarikkomuksesta säädetään työaikalain 44 §:ssä. Rangaistus yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain rikkomisesta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 24 §:ssä. Rangaistus syrjinnästä, työsyrynnästä, kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, työturvallisuusrikkomuksesta, henkilörekisteririkoksesta, tietomurrosta, salakatselusta, salakuuntelusta, viestintäsalaisuuden loukkauksesta, salassapitorikoksesta ja virkarikoksista säädetään rikoslaissa (39/1889).

59 §

Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen

Jos henkilöasiakas on ollut valmennuksesta tai kokeilusta luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi valmennus- tai kokeilupäivää tai jos poissaoloja on muutoin niin paljon, etteivät valmennukselle tai kokeilulle asetetut tavoitteet täyty, työvoimaviranomainen tekee päätöksen valmennuksen tai kokeilun keskeyttämisestä. Työvoimaviranomainen voi tehdä päätöksen valmennuksen tai kokeilun keskeyttämisestä myös muusta painavasta syystä.

Palveluntuottaja tai työkokeilun toteuttaja on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitettua poissaoloista työvoimaviranomaiselle.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työkokeilusopimuksen osapuolilla on oikeus purkaa työkokeilua koskeva sopimus ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille. Sopimuksen purkaminen ei kuitenkaan saa perustua laissa kiellettyyn syrjintäperusteeseen tai muuhun epäasialliseen syyhyn.

Valmennuksen tai kokeilun keskeytymisen vaikutuksesta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa.

60 §

Valmennuksen ja kokeilun vakuutusturva

Työvoimaviranomaisen on huolehdittava, että valmennukseen ja kokeiluun osallistuva henkilöasiakas vakuutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella sekä ryhmävastuuvakuutuksella. Poiketen siitä, mitä mainitun lain 58 ja 59 §:ssä säädetään, päiväraha on 1/360 vuosityöansiosta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

7 luku

Työvoimakoulutus

61 §

Työvoimakoulutuksen järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää työvoimakoulutuksena:

- 1) ammatillista osaamista ja valmiuksia lisäävää koulutusta;
- 2) yrittäjävalmiuksia lisäävää koulutusta;
- 3) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta, lukuun ottamatta luku- ja kirjoitustaidon opetusta.

Työvoimaviranomainen ei kuitenkaan voi järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on tutkinnon tai sen osan suorittaminen. Tutkintokoulutuksen järjestämisestä työvoimakoulutuksena säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017).

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen noudattaen, mitä mainitussa laissa säädetään. Mitä muualla tässä laissa säädetään työvoimakoulutuksesta, sovelletaan myös ammatillisesta koulutuksessa annetun lain perusteella järjestettyyn työvoimakoulutukseen.

62 §

Työvoimakoulutuksen yhteishankinta

Työvoimaviranomainen voi järjestää työvoimakoulutuksen yhdessä työnantajan, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantajan tai yrittäjyys oikeudet luovuttavan yrityksen kanssa siten, että tämä osallistuu koulutuksen rahoittamiseen (*yhteishankintakoulutus*). Yhteishankintakoulutus voidaan järjestää:

- 1) koulutuksen rahoitukseen osallistuvan työnantajan palvelukseen tuleville tai palveluksessa oleville työntekijöille tai vuokratyöntekijöille; tai
- 2) sellaiselle yrittäjäksi aikovalle, jolla olisi harvalukuisia toimeksiantajia tai joka on hankkimassa yrittäjyys oikeudet toiselta yritykseltä.

Työvoimaviranomaisen rahoittama osuus koulutuksesta katsotaan:

- 1) valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseksi tueksi, jos koulutus toteutetaan yhdessä taloudellista toimintaa harjoittavan työnantajan kanssa, koulutukseen osallistuu työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä tai tämän tehtävissä työskenteleviä vuokratyöntekijöitä ja koulutuksen tavoitteena on, että työntekijät tai vuokratyöntekijät jatkavat työnantajan palveluksessa tai tehtävissä koulutuksen päätyttyä;

- 2) de minimis -tueksi, siltä osin kuin työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yrittäjä osallistuu koulutukseen.

Taloudelliseen toimintaan myönnettävän valtiontuen enimmäismääristä säädetään valtiontukien yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa. ~~Yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista säädetään~~ Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

63 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen päättää koulutuksen järjestävä työvoimaviranomainen. Työvoimaviranomaisen tukena voi toimia valintaryhmä, johon voi kuulua koulutajan edustaja ja muita asiantuntijoita sekä yhteishankintakoulutuksen toteuttamiseen osallistuva työnantaja, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantaja tai yrittäjyys oikeudet luovuttava yritys. Opiskelijoiden valintamenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Opiskelijaksi voidaan valita henkilöasiakas:

- 1) jonka oppivelvollisuus on päättynyt;
- 2) jolla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve; ja
- 3) joka on soveltuva koulutukseen sekä tehtäviin, joihin koulutus antaa valmiuksia.

Alle 20-vuotias voidaan valita ammatillista osaamista ja valmiuksia tai yrittäjyysvalmiuksia liisäävään koulutukseen vain, jos koulutuksen suorittaminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista omaehtoisena opiskeluna.

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintatilaisuudet ja valintamenettelyyn liittyvät soveltuvuuskokeet ovat työvoimakoulutukseen hakeutuvalla maksuttomia.

64 §

Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Työvoimakoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutuksen toteutussuunnitelman mukaista opetusta ja ohjausta sekä oikeus suorittaa opintoja koulutuksen keston ajan.

Opiskelijan tulee osallistua säännöllisesti opetukseen ja edetä opinnoissaan koulutuksen toteutussuunnitelman mukaisesti.

Työvoimakoulutukseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain:

- 1) 80 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön;
- 2) 84 §:ssä säädetään huumausainetestauksesta;
- 3) 85 §:ssä säädetään kurinpidosta ja 86 §:ssä säädetään kurinpidosta asuntolassa;
- 4) 87 §:ssä säädetään häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistamisesta;
- 5) 88 §:ssä säädetään kurinpitomenettelyn suhteesta syytteen vireilläoloon ja tuomioistuimen ratkaisuun;
- 6) 93 §:n 3—6 momentissa säädetään menettelystä kurinpitoasiassa;
- 7) 95 §:ssä säädetään opiskelijan salassapitovelvollisuudesta;
- 8) 12 luvussa säädetään muutoksenhausta koulutuksen järjestäjän päätökseen.

65 §

Koulutuksen keskeyttäminen

Jos opiskelija ei etene opinnoissaan 64 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi koulutuspäivää, opiskelijavalinnasta päättänyt työvoimaviranomainen tekee päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Koulutuspalvelun tuottaja on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitettujen koulutuksen keskeyttämisperusteiden täyttymisestä opiskelijavalinnasta päättäneelle työvoimaviranomaiselle. Ennen päätöksen tekemistä työvoimaviranomaisen on varattava opiskelijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava opiskelijalle.

66 §

Koulutukseen liittyvä työssäoppiminen

Työvoimakoulutukseen liittyvän työssäoppimisjakson aikana opiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan, jonka palveluksessa työssäoppiminen suoritetaan eikä koulutuspalvelun tuottajaan, elleivät opiskelija ja työssäoppimisjakson järjestäjä ole toisin sopineet. Jos työssäoppiminen on sovittu toteutettavaksi työsuhteessa, 2 ja 3 momenttia ei sovelleta.

Koulutuspalvelun tuottaja, työssäoppimisjakson toteuttaja ja opiskelija tekevät työssäoppimisjaksosta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen. Sopimukseen ja koulutuspalvelun tuottajan tehtäviin sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään työkokeilusta tehtävästä sopimuksesta ja työvoimaviranomaisen tehtävistä. Sopimuksessa on lisäksi sovittava ohjauksesta vastaavasta opettajasta sekä ohjauksen toteuttamistavasta ja kestosta.

Työssäoppimisjakson toteuttaja vastaa opiskelijan työturvallisuudesta työssäoppimisjakson aikana noudattaen työturvallisuuslakia.

67 §

Työvoimakoulutuksen vakuutusturva

Työvoimaviranomaisen velvollisuuteen huolehtia työvoimakoulutukseen osallistuvan vakuutusturvasta sovelletaan, mitä 60 §:ssä säädetään valmennuksen ja kokeilun vakuutusturvasta.

8 luku

Muutosturvakoulutus

68 §

Muutosturvakoulutus

Muutosturvakoulutuksella tuetaan työstään tuotannollisella tai taloudellisella perusteella irtisanottujen 55 vuotta täyttäneiden henkilöiden nopeaa uudelleen työllistymistä parantamalla heidän ammatillista osaamistaan tai yrittäjävalmiuksiaan.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

69 §

Muutosturvakoulutuksen yleiset edellytykset

Työvoimaviranomainen järjestää muutosturvakoulutusta työsuhteestaan irtisanotulle henkilölle:

- 1) jonka työnantaja on irtisanonut tuotannollisella tai taloudellisella irtisanomisperusteella;
- 2) joka viimeistään irtisanomispäivänä on täyttänyt 55 vuotta;
- 3) joka viimeistään irtisanomispäivänä on ollut yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin 1 kohdassa tarkoitetun työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta; ja
- 4) joka on 60 päivän kuluessa irtisanomispäivästä rekisteröitynyt työnhakijaksi työvoimaviranomaiselle.

Jos irtisanotulla henkilöllä on painava syy siihen, ettei hän ole rekisteröitynyt työnhakijaksi 1 momentin 4 kohdassa säädettyssä määräajassa, muutosturvakoulutus voidaan järjestää edellyttäen, että irtisanottu henkilö muutoin täyttää 1 momentissa säädetyt edellytykset.

Irtisanotun henkilön on pidettävä työnhaku voimassa työnhakijaksi rekisteröitymisestä lähtien työsuhteen päättymiseen asti tai, jos muutosturvakoulutus päättyy irtisanomisaikana, muutosturvakoulutuksen päättymiseen asti.

70 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Muutosturvakoulutuksena järjestettävän koulutuksen tulee olla sellaista ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, joka edistää irtisanotun henkilön nopeaa uudelleen työllistymistä. Muutosturvakoulutuksesta on sovittava työllistymissuunnitelmassa.

Koulutuksen tai opintokokonaisuuden enimmäiskesto on kuusi kuukautta. Koulutus tai opintokokonaisuus voi olla yhdenjaksoinen tai koostua useammasta eri jaksosta.

Koulutuksen arvo saa vastata enintään irtisanotun henkilön kahden kuukauden palkkaa. Kahden kuukauden palkkaa määritettäessä käytetään samoja laskentaperusteita kuin työttömyysturvalain 9 luvun 2 §:ssä tarkoitetussa muutosturvarahan laskennassa.

71 §

Koulutuksen järjestäminen

Muutosturvakoulutus on järjestettävä siten, että irtisanottu henkilö voi aloittaa koulutuksen kolmen kuukauden kuluessa palvelussuhteen päättymisestä. Perustellusta syystä koulutus saadaan järjestää myöhemminkin, kuitenkin siten, että irtisanottu henkilö voi aloittaa koulutuksen tai opintokokonaisuuden viimeisen jakson 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä.

Perusteltu syy koulutuksen järjestämiselle 1 momentissa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan jälkeen on, jos:

- 1) työvoimaviranomainen ei ole hankintamenettelystä johtuvista syistä voinut järjestää koulutusta määräajassa;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

- 2) irtisanotulle henkilölle soveltuvaa tai irtisanotun henkilön valitsemaa koulutusta ei ole saatavilla määräajassa;
- 3) irtisanottu henkilö on aloittanut tai aloittaa työn;
- 4) irtisanottu henkilö ei terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä vuoksi voisi aloittaa koulutusta määräajassa; tai
- 5) koulutuksen järjestämisen viivästymiseen on syy, joka liittyy irtisanotun henkilön osaamisen kehittämisen tai hoitovastuun yhteensovittamiseen muutosturvakoulutuksen kanssa.

72 §

Koulutusoikeuden lakkaaminen

Muutosturvakoulutusta ei järjestetä tai sen hankinta keskeytetään, jos:

- 1) irtisanotun henkilön työnhaun voimassaolo päättyy irtisanomisaikana ennen koulutuksen alkamista; tai
 - 2) irtisanomisaikana tapahtuvien muutosten johdosta irtisanotun henkilön työsuhde jatkuu samalla työnantajalla tai työsuhde päättyy työntekijän henkilöön liittyvällä perusteella.
- Jos irtisanottu henkilö ei aloita hänelle hankittua muutosturvakoulutusta tai keskeyttää sen, irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa. Oikeus koulutukseen ei kuitenkaan lakkaa, jos irtisanotulla henkilöllä on perusteltu syy koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen. Koulutus on kuitenkin aloitettava tai sitä on jatkettava 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä. Koulutuksen ajankohdan siirtymisestä ei saa aiheutua työvoimaviranomaiselle lisäkustannuksia.

Irtisanotulla henkilöllä on perusteltu syy koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen, jos:

- 1) hän aloittaa tai on aloittanut työn eikä koulutusta voida järjestää työn ohessa;
- 2) koulutus ei ole hänen terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa;
- 3) palveluntuottaja olennaisesti laiminlyö vastuutaan koulutukseen osallistuvan työturvallisuudesta;
- 4) palveluntuottaja olennaisesti laiminlyö noudattaa koulutuksen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä tai koulutuksesta tehdyn sopimuksen ehtoja; tai
- 5) koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen on syy, joka on rinnastettavissa 1—4 kohdassa tarkoitettuihin syihin.

Jos tässä luvussa säädetty edellytykset täyttävää, irtisanotun henkilön haluamaa hänelle soveltuvaa koulutusta ei ole tarjolla eikä irtisanottu henkilö halua osallistua muuhun työvoimaviranomaisen ehdottamaan koulutukseen, jonka irtisanottu henkilö voi aloittaa 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, työvoimaviranomaisella ei ole velvollisuutta muutosturvakoulutuksen järjestämiseen ja irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa.

Jos irtisanottu henkilö omalla menettelyllään aiheuttaa sen, että koulutus keskeytyy tai keskeytetään, irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa. Omalla menettelyllään koulutuksen keskeytymisen tai keskeyttämisen aiheuttaneelle ei järjestetä uutta koulutusta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

9 luku

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

73 §

Opiskelun tukemisen yleiset edellytykset ja etuudet

Työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen mainitussa laissa säädettyin edellytyksin, jos:

1) työnhakijalla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve ja viranomaisen arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa;

2) opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille;

3) opiskelusta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa 75 §:ssä säädetyllä tavalla; ja

4) muut tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttyvät.

74 §

Opintoja koskevat edellytykset

Mitä tässä luvussa säädetään, sovelletaan opintoihin, joita pidetään työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan päätoimisinä ja:

1) joista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoululaissa tai yliopistolaissa ja jotka johtavat ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon tai yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen, mainittujen lakien mukainen lisä- ja täydennyskoulutus tai osallistuminen avoimeen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetukseen;

2) jotka ovat muuta Suomessa järjestettyä tai Suomessa toimivan koulutuspalvelujen tuottajan ulkomailla järjestämää ammatillisesti suuntautunutta koulutusta;

3) joista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tai lukiolaissa (714/2018), jos koulutuksen puuttuminen on ammatillisen kehittymisen esteenä; tai

4) joista säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998), jos koulutus on ammatillista osaamista ja pätevyyttä lisäävää tai luku- ja kirjoitustaidon koulutusta ja opinnoista esitetään koulutus- tai opintosuunnitelma.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan työnhakijan aiemmin harjoittamiin opintoihin vain, jos opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Rajoitus ei koske työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja opintoja vastaaviin opintoihin Ahvenanmaalla.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

75 §

Sopiminen opiskelusta työllistymissuunnitelmassa

Tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista.

Tuettavasta opiskelusta voidaan sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeenkin, jos siihen on painava syy, työnhakija on aloittanut opinnot työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana tai opintoja on harjoitettu työvoimakoulutuksena.

76 §

Tukiaika

Opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea tässä luvussa säädetyn edellytyksin enintään 24 kuukauden ajan.

Edellä 1 momentissa sanotusta poiketen opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea enintään 48 kuukauden ajan, jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen.

Työnhakija voi ilmoittaa työvoimaviranomaiselle keskeyttävänsä opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna. Ilmoitus on tehtävä viipymättä keskeytyksen alkamisen jälkeen. Edellä 1 momentissa säädetty enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, jos keskeyttämiselle on pätevä syy. Oppilaitoksen lomajaksoa ei pidetä pätevänä syynä.

Jos työnhakijan opiskeluoikeus on peruutettu ja se myöhemmin palautetaan, opintojen katsotaan olleen keskeytyneenä aikana, jona työnhakijalla ei ollut opiskeluoikeutta.

77 §

Työnhakijan velvollisuudet

Työnhakijan on osallistuttava säännöllisesti koulutus- tai opintosuunnitelman mukaiseen opetukseen.

Työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä on, että työnhakija etenee opinnoissaan. Korkeakouluopintojen katsotaan etenevän riittävästi, jos työnhakija saa tuettavaan opintokokonaisuuteen kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muiden opintojen osalta edellytetään, että opinnot etenevät koulutus- tai opintosuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla.

78 §

Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen

Työvoimaviranomainen seuraa työnhakijan opintojen etenemistä työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Jos työnhakija ei etene opinnoissaan riittävästi tai laiminlyö ilmoittaa työvoimaviranomaiselle opintojen etenemisestä työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla, oikeus työttömyysetuuteen lakkaa ajankohdasta, josta työnhakijan opintojen ei voida katsoa edenneen riittävästi tai jona työnhakijan olisi tullut ilmoittaa työvoimaviranomaiselle opintojen etenemisestä.

Jos työnhakija on ollut poissa ilman hyväksyttävää syytä koulutus- tai opintosuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista, tai jos hän on muuten olennaisesti laiminlyönyt opintojaan, oikeus työttömyysetuuteen lakkaa poissaolon tai laiminlyönnin alkamisen ajankohdasta.

Työvoimaviranomainen päättää 2 ja 3 momentissa tarkoitettua työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta antamalla työvoimapoliittisen lausunnon. Työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta säädetään työttömyysturvalaissa. Työnhakijalle on varattava tilaisuus tulla kuuluksi ennen työvoimapoliittisen lausunnon antamista.

79 §

Työnhakijan tietojenantovelvollisuus

Työnhakijan on esitettävä työvoimaviranomaiselle koulutuspalvelujen tuottajan todistus opiskelijaksi hyväksymisestä ja opintojen aikaisista lomajaksoista. Lisäksi työnhakijan on esitettävä työvoimaviranomaiselle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

Työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle opintojensa 76 §:n 3 momentissa tarkoitettua keskeytymisestä ja opintojensa päättymisestä.

80 §

Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus

Koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä.

Koulutuspalvelujen tuottajan on viipymättä ilmoitettava työvoimaviranomaiselle opintojen päättymisestä ja 78 §:n 3 momentissa tarkoitetuista seikoista. Tämän velvollisuuden täyttämiseksi työvoimaviranomainen toimittaa koulutuspalvelujen tuottajille niiden opiskelijoiden nimet ja henkilötunnukset, joiden opintoja tuetaan tässä luvussa säädetyllä tavalla.

10 luku

Työnantajalle myönnettävät tuet

81 §

Palkkatuki

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu tuki, jonka työvoimaviranomainen voi myöntää työnantajalle palkkakustannuksiin. Palkkatuella tuetun työn

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

tarkoituksena on edistää työttömän työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille parantamalla hänen ammatillista osaamistaan. Palkkatuella edistetään myös alentuneesti työkykyisen sekä 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen mahdollisuuksia saada työtä ja osallistua työelämään.

Työvoimaviranomainen voi palkkatukea myöntäessään asettaa tuen saamiselle työnhakijan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

82 §

Palkkatuki ammatillisen osaamisen parantamiseen

Työvoimaviranomainen voi myöntää palkkatukea ammatillisen osaamisen parantamiseen, kun työsuhteeseen palkattava työtön työnhakija:

- 1) on 15—24-vuotias;
- 2) on täyttänyt 50 vuotta;
- 3) ei ole suorittanut ylioppilastutkintoa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua tutkintoa tai näihin rinnastettavaa ulkomaista toisen asteen tutkintoa;
- 4) on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan oikeutettu; tai
- 5) ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana.

Palkkatuen myöntäminen ammatillisen osaamisen parantamiseen edellyttää, että työvoimaviranomainen arvioi työnhakijan työttömyyden johtuvan ammatillisen osaamisen puutteista ja palkkatuella tuetun työn parantavan hänen ammatillista osaamistaan ja mahdollisuuksiaan työllistyä avoimille työmarkkinoille. Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.

83 §

Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, hyvinvointialueelle, muulle yhteisölle ja työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle. Luonnolliselle henkilölle palkkatukea voidaan myöntää vain taloudelliseen toimintaan.

Palkkatuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, ei kuitenkaan myönnettäessä palkkatukea:

- 1) kunnalle tai hyvinvointialueelle toimintaan, jota ei kuntalain 126 §:n tai hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 131 §:n mukaan katsota kilpailuilla markkinoilla tapahtuvaksi toiminnaksi;
 - 2) 88 §:ssä tarkoitettuna 100 prosentin tukena;
 - 3) 89 §:ssä tarkoitettuna 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen työllistymisen edistämiseksi; tai
 - 4) oppisopimuskoulutukseen.
- Palkkatukea ei myönnetä, jos:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

1) työnantaja on palkkatuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana irtisanonut tuotannollisista tai taloudellisista syistä työntekijöitä, eikä työnantaja ole tämän jälkeen palkannut työntekijöitä siten, että työnantajaan työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä palkkatuen myöntämishetkellä on vähintään yhtä suuri kuin työntekijöiden määrä irtisanomisajankohtana; edellä säädettyä ei sovelleta myönnettäessä palkkatuki 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle työnantajalle;

2) tuki vääristäisi samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua;

3) työnantaja on olennaisesti laiminlyönyt palkanmaksuvelvollisuuttaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja, ellei työvoimaviranomainen tuella palkattavaan henkilöön liittyvistä erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena;

4) työnantaja tai tämän rikoslain 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on palkkatuen myöntämivuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua rikoksesta, ulkomaalaislain 186 §:ssä tarkoitettua rikoksesta tai työnantajalle on palkkatuen myöntämivuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

5) työnantajalle on aiemmin myönnetty palkkatukea tai 95 §:ssä tarkoitettua työllistämistukea saman henkilön työsuhteesta aiheutuviin palkkakustannuksiin ja tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta; tai

6) työnantajalle on ennen palkkatuen myöntämistä myönnetty muuta tukea tuella palkattavasta aiheutuviin palkkakustannuksiin niin, että työvoimaviranomaisen arvion mukaan palkkatukea tulisi 93 §:n 3 momentin mukaisesti maksettavaksi vain vähäinen määrä.

84 §

Työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea ei myönnetä, jos työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös.

Palkkatukea voidaan myöntää, jos työnantaja sitoutuu maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja kohtuullisen palkan kyseisestä työstä. Palkkatukea ei voida kuitenkaan myöntää, jos tuella palkattavan palkka määräytyisi yksinomaan työn tuloksen perusteella.

Jos tuella palkattu siirtyy liikkeen luovutuksen, yhteisön sulautumisen tai jakautumisen taikka yhteisöjen yhdistymisen johdosta toisen työnantajan palvelukseen kesken palkkatukijakson, palkkatuki työntekijän vastaanottavalle työnantajalle voidaan myöntää 1 momentin estämättä ajaksi, joka luovuttavalle työnantajalle myönnetyn palkkatukijakson kestosta on jäljellä. Vastaanottavan työnantajan on toimitettava palkkatukihakemus työvoimaviranomaiselle kuukauden kuluessa tuella palkatun siirtymisestä luovutuksensaajan tai vastaanottavan yhteisön palvelukseen.

Palkkatukea ei myönnetä vuorotteluvapaalain (1305/2002) 9 §:ssä tarkoitettun sijaisen palkkaamiseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

85 §

Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

Palkkatuella katettavilla palkkakustannuksilla tarkoitetaan työntekijälle työajan tai urakan suorittamisen perusteella maksettavaa ennakonpidätyksen alaista palkkaa.

Palkkakustannuksiin ei kuitenkaan lueta:

1) lomarahaa eikä lomakorvausta tai sitä vastaavaa korvausta; jos vuosiloma-ajan palkka maksetaan työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaan lomarahana, voidaan lomarahasta työnantajan pyynnöstä lukea palkkakustannuksiin osuus, joka vastaa palkkatukijakson aikana pidettyä vuosilomaa;

2) lisä- tai ylityökorvauksia tai työaikapankin rahakorvausta;

3) palkkaa siltä ajalta, jolta työnantajalla on oikeus saada tuella palkatun palkkakustannuksiin sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 4 §:n nojalla päivärahaetuutta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 47 §:n nojalla kuntoutusrahaa, työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 139 §:n nojalla korvausta tai sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n ~~2-momentin~~ nojalla tartuntatautilain (1227/2016) 82 §:n mukaista tartuntatautipäivärahaa;

4) sitä palkan osuutta, joka määräytyy tuella palkatun työn tuloksen perusteella tai perustuu työnantajan tulokseen; eikä

5) kustannusten korvauksia tai työsuhde-etuja.

86 §

Palkkatuen määrä ja kesto

Ellei jäljempänä toisin säädetä, palkkatuen määrä on 50 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista viideltä kuukaudelta työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta. Jos tuella palkattava on ollut työtön vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 14 kuukauden aikana, palkkatuki myönnetään 10 kuukaudelle työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalle.

87 §

Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

Sen estämättä, mitä 82 §:ssä ja 83 §:n 3 momentin 5 kohdassa säädetään, työvoimaviranomainen voi myöntää palkkatukea, kun työttömän työnhakijan mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat olennaisesti vähentyneet vamman tai sairauden vuoksi.

Alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen myönnettävän palkkatuen määrä on 70 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.

Sen estämättä, mitä 83 §:n 3 momentin 5 kohdassa ja 84 §:n 1 momentissa säädetään, työvoimaviranomainen voi jatkaa 2 momentissa tarkoitettua tukiaikaa enintään 24 kuukautta kerrallaan. Tukiajan jatkamisen edellytyksenä on, että:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

- 1) tuella palkatun työ- ja toimintakyvystä toimitetaan työvoimaviranomaiselle palkkatukijakson aikana laadittu lääkärintodistus, ellei se ole ilmeisen tarpeeton;
 - 2) työnantaja on toteuttanut työterveyshuollon suosittelemat kohtuulliset mukautukset;
 - 3) työvoimaviranomaisen arvion mukaan tuella palkatun tuottavuus työtehtävässä on tehdyistä mukautuksista huolimatta alentunut vamman tai sairauden johdosta olennaisesti sekä pysyvästi tai pysyväisluonteisesti;
 - 4) jatkohakemus on jätetty työvoimaviranomaiselle ennen myönnetyn tukijakson päättymistä; ja
 - 5) 83 §:n 3 momentin 1—4 kohdassa ja 84 §:n 2—4 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät jatkosta päätettäessä.
- Työvoimaviranomainen voi käyttää asiantuntija-arvioita arvioidessaan 3 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymistä.

88 §

100 prosentin palkkatuki

Poiketen siitä, mitä 86 ja 87 §:ssä säädetään, yhdistykselle, säätiölle tai rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle **muuhun kuin elinkeinotoimintaan** myönnettävän palkkatuen määrä ~~voi olla~~ on 100 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista korotettuna kertoimella 1,23, jos tuella palkattava on ollut työtön vähintään 24 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana. Palkkakustannuksiin luetaan palkkakustannukset, jotka vastaavat enintään 65 prosentin työaikaa alan säännöllisestä enimmäistyöajasta.

Tukea myönnetään 10 kuukauden ajalle työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajaksi.

Jos ~~100 prosentin palkkatuki~~ **1 momentissa tarkoitettu tuki** myönnetään **elinkeino**toimintaan, ~~jolla on työvoimaviranomaisen arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,~~ tuki myönnetään de minimis -tukena. ~~Kauppavaikutusten arvioinnin perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.~~

89 §

Palkkatuki 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen palkkaamiseen

Poiketen siitä, mitä 82 §:n 2 momentissa säädetään ammatillisen osaamisen puutteista, ja siitä, mitä 86 §:ssä säädetään palkkatuen kestosta, palkkatukea voidaan myöntää 24 kuukaudeksi työsuhteen alusta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajaksi, kun työnhakija on:

- 1) palkkatuen myöntämishetkellä täyttänyt 60 vuotta; ja
- 2) ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 14 kuukauden aikana.

Sen estämättä, mitä 83 §:n 3 momentin 3 kohdassa ja 84 §:n 1 momentissa säädetään, työvoimaviranomainen voi jatkaa 1 momentissa tarkoitettua tukiaikaa enintään 24 kuukautta kerrallaan edellyttäen, että 83 §:n 3 momentin 1—4 kohdassa ja 84 §:n 2—4 momentissa säädetty työnantaja ja työsuhdetta koskevat edellytykset edelleen täyttyvät ja jatkohakemus on jätetty työvoimaviranomaiselle ennen edellisen tukijakson päättymistä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~Taloudellista toimintaa harjoittavalle työnantajalle~~ Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu palkkatuki myönnetään taloudelliseen toimintaan de minimis -tukena.

90 §

Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

Palkkatuki voidaan myöntää oppisopimuskoulutukseen myös muun kuin 82 §:n 1 momentissa tarkoitetun työttömän työnhakijan palkkakustannuksiin. Jos oppisopimuskoulutukseen on myönnetty palkkatuki ennen oppisopimuskoulutuksen alkamista ja oppisopimuskoulutus toteutetaan usean työnantajan palveluksessa, palkkatuki voidaan myöntää, vaikka tuella palkattu ei ole työtön siirtyessään koulutuksen aikana toisen työnantajan palvelukseen.

Oppisopimuskoulutukseen myönnettävän palkkatuen kesto on palkkatukea myönnettäessä mitoitettava koko sille ajalle, jonka työvoimaviranomainen arvioi tarkoituksenmukaiseksi. Tukiaikaa voidaan kuitenkin 83 §:n 3 momentin 5 kohdassa ja 84 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana. Jatkohakemus on toimitettava työvoimaviranomaiselle ennen myönnetyn tukijakson päättymistä.

~~Taloudellista toimintaa harjoittavalle työnantajalle palkkatuki oppisopimuskoulutukseen myönnetään~~ Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu palkkatuki myönnetään taloudelliseen toimintaan de minimis -tukena.

91 §

Tuella palkatun siirtäminen

Palkkatuen saaja voi siirtää tuella palkatun työsopimuslain 1 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisesti toisen työnantajan (*käyttäjäryitys*) tehtäviin, jos työvoimaviranomainen on myöntänyt luvan tuella palkatun siirtoon. Siirron edellytyksenä on, että:

- 1) käyttäjäryitys täyttää 83 §:n 3 momentin 1 ja 3—5 kohdassa tarkoitettut työnantajaa koskevat palkkatuen myöntämisen edellytykset;
- 2) työvoimaviranomainen arvioi työtehtävät käyttäjäryityksessä sellaisiksi, että ne toteuttavat palkkatuen 81 §:ssä säädettyä tarkoitusta; ja
- 3) käyttäjäryitys maksaa työntekijästä käyvän korvauksen.

Työnantajan on liitettävä hakemukseen käyttäjäryityksen vakuutus 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen ehtojen täyttymisestä.

Siirron aikana palkkatuen määrä voi olla enintään se määrä, joka käyttäjäryitykselle voitaisiin myöntää sen hakiessa palkkatukea, ei kuitenkaan enempää kuin työnantajayritykselle myönnetty määrä.

92 §

Tilapäinen keskeyttäminen

Jos palkkatuella tuetun työn tekeminen ja palkanmaksu keskeytyvät tukijakson aikana vähintään kuukauden ajaksi, työvoimaviranomainen keskeyttää palkkatuen maksamisen. Työsuhteen

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

jatkuessa keskeytyksen jälkeen työvoimaviranomainen tekee päätöksen tukiajan jatkamisesta keskeytyksen pituisella ajalla, ei kuitenkaan pidemmäksi aikaa kuin tukiaikaa oli keskeytyksen alkaessa jäljellä. Jatkoa myönnetään enintään siihen saakka, kunnes jakson alkamisesta on kulu-
nut 12 kuukautta. Edellytyksenä tukiajan jatkamiselle on, että työnantaja täyttää 83 §:n 3 mo-
mentin 1—4 kohdissa säädetty edellytykset.

Edellä 1 momentissa säädettyä 12 kuukauden enimmäisaikaa ei sovelleta, jos palkkatuki on myönnetty 87—90 §:n perusteella.

93 §

Muun tuen vaikutus palkkatukeen

Palkkatuki voi olla yhdessä muiden tuella palkatun palkkakustannuksiin myönnettyjen tukien ja oppisopimuksen perusteella maksettavan koulutuskorvauksen kanssa enintään tuella palkatus-
ta työnantajalle aiheutuvien 85 §:ssä tarkoitettujen palkkakustannusten suuruinen. Edellä 88 §:ssä
tarkoitettu 100 prosentin palkkatuki voi kuitenkin olla muiden tuella palkatun palkkakustannuk-
siin ja työnantajan sivukuluihin myönnettyjen tukien kanssa enintään 1,23 kertaa 85 §:ssä tarkoi-
tettujen palkkakustannusten suuruinen.

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan myönnettävän palkkatuen enimmäis-
määrään sovelletaan, mitä tukien kasautumisesta mainitussa asetuksessa säädetään.

Jos palkkatuki yhdessä muiden palkkakustannuksiin myönnettyjen tukien kanssa ylittää 1 tai
2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, palkkatuen määrää vähennetään enimmäismäärän
ylittävältä osin.

94 §

Palkkatuen enimmäismäärä ja maksamisen esteet

Palkkatukea maksetaan enintään:

- 1) 1 260 euroa kuukaudessa, kun kysymys on 86 §:n perusteella myönnetystä tuesta;
- 2) 2 770 euroa kuukaudessa, kun kysymys on 87 §:n perusteella myönnetystä tuesta;
- 3) 2 020 euroa kuukaudessa, kun kysymys on 88 §:n perusteella myönnetystä tuesta.

Jos palkkatuen maksatusjakson kesto poikkeaa kalenterikuukaudesta, palkkatukea maksetaan
enintään määrä, joka saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu enimmäismäärä luvulla 30 ja
kertomalla se maksatusjaksoon sisältyvien kalenteripäivien määrällä. Edellä 1 momentin 1—3
kohdassa säädettyä palkkatuen enimmäismäärää tarkistetaan valtioneuvoston asetuksella kolmi-
vuotiskausittain vastaamaan ansiotasoindeksiin muutoksia.

Palkkatukea ei makseta, jos:

- 1) tuen saaja ei noudata palkkatukipäätöksessä asetettuja ehtoja;
- 2) palkkatuen myöntämisen jälkeen käy ilmi, että 83 §:ssä säädetty työnantajaan liittyvät palk-
katuen edellytykset, 84 §:ssä säädetty työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset tai 91 §:ssä
säädetty tuella palkatun siirtämiseen liittyvät edellytykset eivät täyty;
- 3) palkkatukea on myönnetty virheellisesti, liikaa tai perusteettomasti.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

95 §

55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Työvoimaviranomainen myöntää työllistämistukea 83 §:n 1 momentissa tarkoitettulle työnantajalle, joka palkkaa työsuhteeseen 55 vuotta täyttäneen, vähintään 24 kuukautta tuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana työttömänä olleen työnhakijan. Tuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että työsuhteeseen palkattavan työsopimuksen mukainen työaika on vähintään 25 tuntia viikossa tai, jos alan säännöllinen enimmäistyöaika on alle 37,5 tuntia viikossa, vähintään 65 prosenttia säännöllisestä enimmäistyöajasta. Työnantajan on myös sitouduttava maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaista ja kohtuullista palkkaa kyseisestä työstä.

Työllistämistukea ei myönnetä, jos:

- 1) työnantaja on tuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana irtisanonut tuotannollisista tai taloudellisista syistä työntekijöitä, eikä työnantaja ole tämän jälkeen palkannut työntekijöitä siten, että työnantajaan työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä tuen myöntämishetkellä on vähintään yhtä suuri kuin työntekijöiden määrä irtisanomisajankohtana;
- 2) työnantaja on laiminlyönyt palkanmaksuvelvollisuuttaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja;
- 3) työnantaja on syylistynyt 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun menettelyyn;
- 4) työnantajalle on aiemmin myönnetty 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea tai 87 luvun 1 §:ssä tarkoitettua palkkatukea saman henkilön työsuhteesta aiheutuviin palkkakustannuksiin ja tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta;
- 5) työnantajalle on myönnetty saman henkilön palkkakustannuksiin muuta tukea;
- 6) tuella palkattavan palkka määräytyisi yksinomaan työn tuloksen perusteella;
- 7) työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös; tai
- 8) palkattava henkilö on vuorotteluvapaalain 9 §:ssä tarkoitettu sijainen.

96 §

Työllistämistuen määrä ja kesto

Työllistämistuen määrä on 70 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista palkkakustannuksista kymmeneltä kuukaudelta työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.

Tuen määrää laskettaessa palkkakustannuksiin sovelletaan, mitä 85 §:ssä säädetään palkkatuella katettavista palkkakustannuksista.

Työllistämistuen enimmäismäärään sovelletaan, mitä 94 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa säädetään palkkatuen enimmäismäärästä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

97 §

Eräiden palkkatukea koskevien säännösten soveltaminen työllistämistukeen

Työllistämistukeen sovelletaan, mitä 84 §:n 3 momentissa säädetään palkkatuen myöntämisestä liikkeenluovutustilanteessa, 92 §:ssä säädetään palkkatuen tilapäisestä keskeyttämisestä ja 94 §:n 3 momentissa säädetään palkkatuen maksamisen esteistä. Poiketen siitä, mitä 92 §:ssä säädetään, työllistämistukea voidaan kuitenkin jatkaa 12 kuukauden aikarajan estämättä ~~ja 83 §:n 3 momentin 1–4 kohdan sijasta tuen myöntämisen esteisiin sovelletaan tällöin 95 §:n 2 momentin 1–3 kohtaa.~~

98 §

Tuki työolosuhteiden järjestelyyn

Työvoimaviranomainen voi myöntää tukea työolosuhteiden järjestelyyn (*työolosuhteiden järjestelytuki*) 83 §:n 1 momentissa tarkoitetulle työnantajalle, jos työhön palkattavan tai työssä olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää työvälineiden hankkimista tai työpaikalla tehtäviä muutoksia ja hankinnasta tai muutoksesta työnantajalle aiheutuvia kustannuksia on pidettävä työnantajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen merkittävinä. Työolosuhteiden järjestelytukea voidaan myöntää myös korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua. Taloudellista toimintaa harjoittavalle työnantajalle työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena.

Työolosuhteiden järjestelytukena korvattavista kustannuksista sekä tuen enimmäismäärästä ja -kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset

99 §

Starttiraha

Työvoimaviranomainen voi myöntää starttirahaa henkilöasiakkaalle, joka aloittaa työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetun päätoimisen yritystoiminnan tai laajentaa sivutoimisen harjoittamansa yritystoiminnan päätoimiseksi. Starttirahan tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentuloa yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa.

Starttiraha myönnetään de minimis -tukena.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

100 §

Starttirahan myöntämisen edellytykset

Starttirahan myöntäminen edellyttää, että työvoimaviranomaisen arvion mukaan:

- 1) starttirahan hakijalla on tai hän hankkii riittävät valmiudet yritystoimintaan; ja
- 2) yritystoiminnalla on jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset.

Työvoimaviranomainen voi starttirahaa myöntäessään asettaa starttirahan saamiselle tarpeellisia ehtoja.

Starttirahaa ei myönnetä, jos:

- 1) työvoimaviranomaisen arvion mukaan yritystoiminta turvaa starttirahan hakijan kohtuullisen toimeentulon tai starttirahan hakijan toimeentulo on turvattu muulla tavalla päätoimisen yritystoiminnan käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa;
- 2) starttirahan arvioidaan vähäistä enemmän vääristävän samoja tuotteita tai palveluja tarjottavien välistä kilpailua;
- 3) starttirahan hakija on aloittanut päätoimisen yritystoiminnan tai laajentanut sivutoimisena harjoittamansa yritystoiminnan päätoimiseksi ennen kuin tukihakemus on saapunut työvoimaviranomaiselle; edellä mainittu ei estä starttirahan enimmäiskeston sisältyvän jatkojakson myöntämistä; tai
- 4) starttirahan hakija tai yritys, jossa starttirahan hakija aloittaa yrittäjänä, on olennaisesti laininlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai starttirahan hakijalla tai yrityksellä on olennaisia yksityisoikeudellisia maksuhäiriöitä, jollei työvoimaviranomainen erityisestä syystä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

101 §

Starttirahan määrä ja enimmäiskesto

Starttirahan määrä on päivää kohti työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen. Starttirahaa maksetaan viideltä päiväältä kalenteriviikossa.

Starttiraha myönnetään kuudeksi kuukaudeksi päätoimisen yritystoiminnan aloittamisesta tai sivutoimisena harjoitetun yritystoiminnan päätoimiseksi laajentamisesta lukien. Starttirahalle voidaan myöntää jatkoa siten, että starttirahajaksojen yhteenlaskettu kesto on enintään 12 kuukautta. Jos yritystoiminnan harjoittaminen starttirahakauden aikana keskeytyy perustellusta syystä, keskeytysaikaa ei lueta edellä tarkoitettuun enimmäiskeston.

Jos starttirahan saajalla on starttirahakauden aikana yritystoimintaan liittymättömiä tuloja tai hänen palkkakustannuksiinsa on myönnetty muuta julkista tukea, tulojen määrä vähennetään starttirahan määrästä. Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja etuoikeutettuja tuloja.

102 §

Työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Työvoimaviranomainen voi myöntää korvausta matka- ja yöpymiskustannuksista työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön ja työttömälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu työvoima-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

koulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun taikka osallistuu 51 §:ssä tarkoitettuun asiantuntija-arviointiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kustannusten korvaamista on pidettävä tarkoituksenmukaisena työvoiman saatavuuden ja työttömän työllistymisen kannalta.

Työvoimaviranomaisessa asioinnista aiheutuvista matkakustannuksista voidaan myöntää korvausta työttömälle henkilöasiakkaalle, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee kuljetuspalvelua voidakseen asioida työvoimaviranomaisessa. Edellytyksenä matkakustannusten korvaamiselle on, että henkilökohtainen asiointi työvoimaviranomaisessa on välttämätöntä palveluprosessin etenemisen kannalta.

Yöpymiskustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että yöpyminen 1 momentissa tarkoitettulla matkalla on ollut liikenneolosuhteista johtuen välttämätöntä ja yöpymisestä on aiheutunut kustannuksia.

Korvattavista matkoista ja matkakustannusten korvausperusteesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

103 §

Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Työttömyysetuutta saavalla työnhakijalla on oikeus saada palveluun osallistumisesta aiheutuvien matka- ja muiden kustannusten korvaamiseksi tukea (*kulukorvaus*) seuraavien palveluiden ajalta:

- 1) työvoimakoulutus;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettu omaehtoinen opiskelu;
- 3) työnhakuvalmennus
- 4) uravalmennus;
- 5) koulutuskokeilu;
- 6) työkokeilu.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kulukorvauksen myöntää ansiopäivärahaa hakevalle työnhakijalle työttömyyskassa ja peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea hakevalle työnhakijalle Kansaneläkelaitos.

Työvoimaviranomainen voi myöntää kulukorvausta henkilöasiakkaalle:

1) joka osallistuu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittuun työllistymistä tukevaan palveluun; tällaisena palveluna ei pidetä osallistumista 4 luvussa tarkoitettuun alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun tai täydentävään työnhakukeskusteluun eikä 9 luvussa tarkoitettua työnhakijan omaehtoista työttömyysetuudella tuettua opiskelua;

2) jolle aiheutuu palveluun osallistumisesta välttämättömiä kustannuksia; ja

3) jolla ei ole oikeutta kulukorvaukseen 1 momentin perusteella eikä oikeutta vastaavaan korvaukseen palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista muun lain nojalla.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

104 §

Kulukorvauksen määrä

Kulukorvausta maksetaan 9 euroa päivässä. Kulukorvausta maksetaan kuitenkin 18 euroa päivässä, jos:

1) henkilö osallistuu 10 §:ssä tarkoitetun työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävään palveluun;

2) henkilö osallistuu 10 §:ssä tarkoitetulla työssäkäyntialueellaan kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään palveluun ja hänelle aiheutuu palveluun osallistumisesta todistettavia majoituskustannuksia.

Ulkomailla järjestettävään työvoimakoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutusaikaisten yöpymis- ja muiden kustannusten korvauksena 50 prosenttia päivärahasta, joka suoritetaan valtion virkamiehille asianomaisessa maassa tehdyn virkamatkan matkakustannusten korvauksena.

Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle maksetaan kulukorvausta 16,82 euroa päivässä. Majoitus Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle on ilmainen.

Kulukorvauksen 1 momentissa tarkoitetusta määräytymisestä ja työvoimaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa kulukorvauksen määräytymiseen vaikuttavia tietoja työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

105 §

Kulukorvauksen korvauspäivät

Kulukorvausta maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Ulkomailla työvoimakoulutukseen osallistuvalla maksetaan kulukorvausta enintään seitsemältä päivältä kalenteriviikossa.

Työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen, koulutuskokeilun ja työkoikeilun ajalta sekä myönnettäessä kulukorvaus 103 §:n 3 momentin perusteella kulukorvausta maksetaan ainoastaan päiviltä, joina palvelua järjestetään ja työnhakija osallistuu palveluun.

Kulukorvaukseen oikeuttavista korvauspäivistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

106 §

Kulukorvauksen rajoitukset ja lakkauttaminen

Kulukorvausta ei makseta työvoimakoulutuksen eikä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22-24 §:ssä tarkoitetun omaehtoisen opiskelun lomajaksoilta. Korvaus maksetaan kuitenkin siltä ajalta, jona työttömyysetuutta saava työnhakija lomajakson aikana osallistuu koulutukseen kuluvaan työssä oppimiseen tai harjoitteluun.

Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan siitä päivästä, jona työnhakija on keskeyttänyt palvelun. Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan myös, jos palvelu on päätetty keskeyttää.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

107 §

Työttömyysturvalain ja työttömyyskassalain soveltaminen kulukorvaukseen

Edellä 103 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen myöntämään kulukorvaukseen sovelletaan työttömyyskassalakia (603/1984) ja työttömyysturvalain 11 luvun 2, 3, 5, 6, 10, 13—15 ja 15 a §:ää, 12 lukua ja 13 luvun 1, 3—8 ja 10 §:ää.

Jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa maksaa työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla työttömyysetuutta ilman päätöstä ja työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada kulukorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Kulukorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

12 luku

Työllistämisvelvoite

108 §

Työllistymistä edistävän palvelun tai työntekomahdollisuuden järjestäminen

Työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai työvoimakoulutukseen, jos hänen oikeutensa palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 57 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 60 vuotta.

Työvoimaviranomaisen tulee järjestää 60 vuotta täytäneelle työttömälle työnhakijalle mahdollisuus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun tai palkkatuetuun työhön muun kuin kunnan palveluksessa ennen kuin hänen oikeutensa palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan takia. Työllistymistä edistävä palvelu tai palkkatuettu työ on järjestettävä kestoalta vähintään sellaisena, että työnhakija täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu työtön työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille eikä hänelle voida järjestää soveltuvaa työttömyysturvalaissa tarkoitettua työllistymistä edistävää palvelua, kuntoutusta tai palkkatuettua työtä muun kuin kunnan palveluksessa 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, hänen kotikuntansa on järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus (*työllistämisvelvoite*). Työvoimaviranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava työnhakijan kotikunnalle työllistämisvelvoitteesta. Kotikunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus siten, että työllistettävä voi aloittaa työn työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyessä.

Työllistämisvelvoitteen toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

109 §

Työllistämisvelvoitteen perusteella järjestettävä työ

Työllistämisvelvoitteen perusteella järjestettävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle järjestetään hänen työky-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

kyään vastaavaa työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon täyttävää osa-aika-työtä.

Työllistämismelvoitteen perusteella järjestettävän työn tulee olla kestoltaan sellainen, että työnhakija täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon työn päättyessä. Työssäoloehdon tarkastelujakson kuluessa tehty työssäoloehdoton luettava työ ja osallistuminen työssäoloehdoton luettavaan työllistymistä edistävään palveluun vähentävät työllistämismelvoitteen perusteella järjestettävän työn kestoa.

110 §

Työllistämismelvoitteen rajoitukset ja lakkaaminen

Jos henkilö on jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisaika ole tähtynyt ennen 108 §:n 1 momentissa tarkoitettua 57 vuoden ikää, 108 §:ää ei sovelleta.

Työllistämismelvoite lakkaa, jos:

- 1) työntekomahdollisuuteen oikeutettu ilman työttömyysturvalain 2 a luvussa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyy hänelle osoitetusta työkykyyn nähden sopivasta työllistämismelvoitteen nojalla järjestetystä työstä;
- 2) työ, johon työnhakija on osoitettu, keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai
- 3) työnhakijalle ei voida työnhaun voimassaolon lakattua järjestää työtä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun työllistämismelvoite on tullut voimaan.

111 §

Tuki työllistämismelvoitteen perusteella järjestetyn työn palkkakustannuksiin

Kunnalla on oikeus saada tukea työllistämismelvoitteen perusteella työllistämänsä henkilön palkkakustannuksiin 50 prosenttia 85 §:ssä tarkoitetuista palkkatuella katettavista palkkakustannuksista, jos 84 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset tähtyvät.

13 luku

Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

- 1) tässä laissa tarkoitettujen palvelujen ja tehtävien järjestämiseen ja tuottamiseen;
- 2) kotoutumisen edistämiseen annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, vuorotteluvapaalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3) kohdassa 1 ja 2 tarkoitettuja tehtäviä koskevaan valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakkointiin ja ohjaukseen.

Asiakastietojen käyttötarkoituksista ja käsiteltävistä tiedoista työllistymistä edistävässä monialaisen tuen yhteistoimintamallissa säädetään työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa.

Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuoja-asetus*) ja tietosuojalaissa (1050/2018).

113 §

Asiakastietojen käyttö rekrytointitukikokeilussa

Sen lisäksi, mitä 112 §:n 1 momentissa säädetään, asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää rekrytointitukikokeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanossa.

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

- 1) henkilötunnus;
 - 2) nimi ja yhteystiedot;
 - 3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen kanssa asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;
 - 4) koulutusta, työhistoriaa ja ammatillista osaamista koskevat tiedot sekä muut työnvälityksessä käytettävät tiedot;
 - 5) palvelutarvetta, suunnitelmia ja suunnitelmien toteuttamista koskevat tiedot;
 - 6) tiedot työ- ja koulutustarjouksista ja esittelyistä työnantajalle;
 - 7) tiedot julkisista työvoimapalveluista, työttömyysturvalaissa tarkoitetuista työllistymistä edistävistä palveluista, muista työnhakua ja työllistymistä tukevista palveluista sekä asiantuntija-arvioinneista;
 - 8) sellaiset terveydentilaa ja työ- ja toimintakykyä koskevat tiedot ja arviot, joilla on vaikutusta henkilön työllistymiseen ja jotka ovat välttämättömiä palvelujen tarjoamiseksi hänelle;
 - 9) työttömyysturvaan ja vuorotteluvapaaseen liittyvät selvitykset ja työvoimapolitiiset lausunnot;
 - 10) tiedot julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvista etuuksista.
- Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:
- 1) yksilöintitiedot;
 - 2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;
 - 3) toimintaa ja palvelutarvetta koskevat tiedot;
 - 4) työpaikkoja ja niiden täyttymistä koskevat tiedot sisältäen kansainvälisellä rekrytoinnilla täytetyt työpaikat;
 - 5) palkkatukea, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea ja 111 §:ssä tarkoitettua tukea koskevat päätökset ja niihin liittyvät seuranta- ja maksatustiedot;
 - 6) työkokeilua koskevat sopimukset;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

7) muut kuin 1—6 kohdassa tarkoitetut, julkisen työvoimapalvelun suunnittelun, järjestämisen, toimeenpanon ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot.

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

- 1) palveluntuottajan yksilöintitiedot;
- 2) työvoimaviranomaisen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;
- 3) palveluntuottajan kanssa tehdyt hankintasopimukset sekä niihin liittyvät maksatustiedot;
- 4) hankittua palvelua koskevat tiedot;
- 5) palvelun haku-, valinta- ja seurantatiedot;

6) muut kuin 1—5 kohdassa tarkoitetut, työvoimapalvelun suunnittelun, järjestämisen, toimeenpanon ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot;

7) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työvoimakoulutusta ja sen järjestämistä koskevat tiedot sekä koulutukseen liittyvät haku-, valinta- ja seurantatiedot.

Jos käsiteltävä henkilötieto on saatu muualta kuin rekisteröidyltä itseltään, henkilön tietoihin tulee merkitä, mistä tieto on saatu ja kuka tiedon on merkinnyt.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuojasetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 1 momentissa tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

115 §

Työvoimaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, valtion viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta, työvoimapalvelujen palveluntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta sekä 54 §:ssä tarkoitetun työkokeilun toteuttajalta.

Työvoimaviranomaisella on lisäksi oikeus saada tämän lain 10 luvussa tarkoitettujen palkkatuen ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen myöntämisen edellytysten selvittämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot tämän lain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista ratkaisuksista.

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, Business Finland -nimiseltä osakeyhtiöltä, Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta kehittämis- ja hallintokeskukselta, muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta ja muulta kunnan viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä työ- ja elinkeinoministeriölle tässä tai

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 25 §:ssä tarkoitettua valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

117 §

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva tiedonsaantioikeus

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevan 63 §:n 1 momentissa tarkoitetun valintaryhmän jäsenellä on koulutuksen suunnittelua ja opiskelijavalintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tieto koulutukseen hakeneen henkilön hakemuksesta liitteineen.

118 §

Tietojen luovuttaminen työnantajalle työpaikan täyttämistä varten ja työnantajan tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomainen voi luovuttaa työnantajalle työpaikan täyttämistä varten tarpeellisia tietoja työnhakijasta vain työnhakijan kirjallisella suostumuksella. Henkilöasiakkaan tietoihin on merkittävä tieto suostumuksesta tai siitä kieltäytymisestä.

Työpaikan täyttämistä varten tarpeellisia tietoja ovat:

- 1) työnhakijan nimi ja yhteystiedot, äidinkieli, muu kielitaito ja kansalaisuus;
- 2) työnhakijan koulutus ja suorittamat ammatilliset tutkinnot sekä tarpeellisin osin niiden sisältö ja arvosanat;
- 3) työhistoria työtodistuksesta ilmenevine tietoineen;
- 4) asevelvollisuuden suorittaminen;
- 5) erityisosaaminen, työ- ja koulutustoiveet samoin kuin työnhakijan itsensä laatima työhautesittely työnantajia varten;
- 6) työsopimuslain 1 luvun 3 a §:ssä ja merityösopimuslain 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitetun määräaikaisen työsopimuksen solmimisedellytysten selvittämiseksi tieto siitä, että henkilö on ollut yhdenjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan.

Työnantajalle voidaan luovuttaa työnhakijan terveydentilaa koskevia tietoja vain, jos työnhakija antaa siihen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen ja jos tiedot ovat välttämättömiä avoimen työpaikan tai kyseisen ammattialan erityisten terveydentilavaatimusten täyttämiseksi taikka sellaisen työnhakijan työllistymisen edistämiseksi, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työvoimaviranomaisen on luovutettava 108 §:ssä tarkoitetun työllistämisvelvoitteen täyttämiseksi kunnalle, jota työllistämisvelvoite koskee, velvoitteen peruste ja työllistettävän koulutusta ja työkokemusta koskevat tiedot sekä muut 2 ja 3 momentissa tarkoitetut työllistämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Työnantajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta työ- ja virkasuhdetta koskevissa laeissa säädetyn irtisanotun työntekijän, virkamiehen ja viranhaltijan takaisin ottamista koskevan velvollisuuden täyttämiseksi tieto siitä, onko työnantajan yksilöimä henkilö työnhakijana työvoimaviranomaisessa.

119 §

Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset

Sen lisäksi, mitä 115 §:ssä säädetään, kehittämis- ja hallintokeskus on velvollinen luovuttamaan oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä työ- ja elinkeinoministeriölle 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon tallennetut tiedot työnvälitystilaston laatimista varten. Tiedot on luovutettava maksutta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta 114 §:ssä tarkoitettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten päättää kehittämis- ja hallintokeskus 120 §:ssä tarkoitetun tietovarannon osalta.

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualueen ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta. Työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien työvoimaviranomaisten kanssa.

Työvoimaviranomaisella on velvollisuus käyttää työvoimapalvelujen toimeenpanossa valtakunnallista tietovarantoa, palveluallustaa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta. Asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen sisältyy asiakkuudenhallintajärjestelmä, yleinen avustusjärjestelmä sekä sähköiset asiointipalvelut. Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista säädetään 121 §:ssä ja palveluallustasta säädetään tarkemmin 14 luvussa.

Työvoimaviranomainen voi hankkia 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan tulee tarvittaessa olla yhteensopiva 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Kehittämis- ja hallintokeskus määrittelee tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, jotka lisäosan on täytettävä, jotta se voidaan liittää 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen. Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

121 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Työvoimaviranomaisella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen:

- 1) työvoimapalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi;
- 2) kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden järjestämiseksi, tuottamiseksi ja seuraamiseksi;
- 3) asiakaspalvelun järjestämiseksi yli kunta- tai työllisyysaluerajojen sekä työvoimapalveluja koskevan neuvonnan tarjoamiseksi;
- 4) työvoimapalvelujen yleisen ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen toteuttamiseksi;
- 5) työllisyydenhoidon järjestämisen seurannan ja arvioinnin suorittamiseksi; sekä
- 6) tilastointia ja tiedolla johtamista varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ovat ainakin 114 §:ssä tarkoitettut tiedot. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista muista tiedoista kuin henkilötiedoista.

Työvoimapalvelujen tuottajat voivat tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot hankitun palvelun etenemisestä ja tuloksista.

122 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi

Kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Tietojen arkistoinnista säädetään arkistolaissa (831/1994).

123 §

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Kehittämis- ja hallintokeskus ja työvoimaviranomaiset ovat 120 §:ssä tarkoitettun valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuoja-asetuksen:

- 1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;
- 2) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 3) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 4) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 5) 36 artiklassa tarkoitetusta enakkokuulemisesta ja muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työvoimaviranomaiset vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta.

Kehittämisen- ja hallintokeskus tai työvoimaviranomainen omien asiakkaidensa osalta vastaa tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvoimapalvelujen asiakkaista.

124 §

Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöoikeudet

Sen lisäksi, mitä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 16 ja 17 §:ssä säädetään, käyttöoikeuksien hallinnassa ja lokitietojen keräämisessä noudatetaan, mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään.

Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Käyttöoikeus on rajattava sisällöltään, laajuudeltaan, valtuuksiltaan ja kestoaltaan siihen, mikä on henkilön tehtävien hoitamisen kannalta välttämätöntä.

Henkilö, jolle on myönnetty käyttöoikeus, saa käsitellä vain sellaisia 114 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä hänen tehtäviensä hoitamiseksi, ja vain siten kuin hänen tehtäviensä hoitamiseksi on välttämätöntä.

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden lokitiedoissa havaituista poikkeamista sille työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön käyttöoikeuksiin poikkeamat liittyvät. Työvoimaviranomaisen on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta virheellisestä tai lainvastaisesta menettelystä.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää työvoimaviranomaisen, kehittämisen- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädettyjä työvoimapalveluun liittyviä tehtäviä;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä;
- 4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;
- 5) vuorotteluvapaalaissa säädettyjä tehtäviä;
- 6) 1—3 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturva- tai vuorotteluvapaajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;
- 7) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

1) työ- ja elinkeinoministeriön tai kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;

2) kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 120 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää;

3) työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä.

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen palveluksessaan olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

126 §

Valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on poistettava käyttöoikeus, jos:

1) käyttöoikeuden myöntämiselle 125 §:ssä säädetty edellytykset eivät enää täyty;

2) käyttöoikeuden poistaminen on välttämätöntä muusta kuin 1 kohdassa tarkoitetusta henkilötietojen suojaan tai asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden tietoturvaan liittyvästä painavasta syystä.

Käyttöoikeuden myöntänyt viranomainen voi poistaa käyttöoikeuden, jos 114 §:ssä tarkoitetuja tietoja on käsitelty 124 §:n 3 momentin, yleisen tietosuojasetuksen tai tietosuojalain vastaisesti.

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on muutettava käyttöoikeutta, jos myönnetty käyttöoikeus ei enää vastaa sisällöltään, laajuudeltaan, valtuuksiltaan tai kestoaltaan sitä tarkoitusta, johon se on myönnetty.

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 125 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtion viranomaisen ja 125 §:n 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

14 luku

Palvelualusta

127 §

Tarkoitus

Edellä 120 §:ssä tarkoitetulla valtakunnallisella palvelualustalla tarjotaan tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja. Palvelualustalta voi kirjautua asiakkaiden ja työvoimaviranomaisten sähköisiin asiointipalveluihin. Palvelualustalla voidaan tarjota muita työmarkkinoiden toimintaa edistäviä viranomaisten palveluja ja muita työelämä- ja koulutuspalveluja.

Palvelualusta on avoin palvelu, jossa henkilö voi laatia ja julkaista itsestään työnhakuprofiilin.

128 §

Työnhakuprofiilin laatiminen ja profiilin tiedot

Henkilö voi laatia työnhakuprofiilin rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Palvelun käyttäjän tunnistamisesta säädetään digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) 6 §:ssä.

Työnhakuprofiilin laatija päättää, mitä tietoja profiiliin sisällyttää. Työnhakuprofiili voi sisältää tietoja henkilön koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista. Lisäksi se voi sisältää vapaamuotoisen esittelyn profiilin laatijasta ja linkkejä palvelualustan ulkopuolisiin palveluihin. Profiiliin ei saa sisällyttää tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäväksi. Alustan ylläpitäjän on tiedotettava profiilin laatijaa ennen vapaamuotoisen esittelyn ja linkkien lisäämistä niiden sisältämien tietojen rajoituksista sekä vaikutuksesta hänen henkilötietojensa suojaan.

Henkilö voi milloin tahansa muokata tai poistaa työnhakuprofiilinsa tietoja taikka poistaa laatimansa työnhakuprofiilin.

129 §

Työnhakuprofiilin julkaiseminen ja profiilien hakeminen

Työnhakuprofiilin julkaiseminen on vapaaehtoista. Profiilin laatija voi määritellä, miltä osin ja kuinka pitkään työnhakuprofiili on julkaistuna. Profiilin julkaistuna olemiselle on määriteltävä päättymispäivä. Profiilin laatija voi perua julkaisemisen milloin tahansa.

Julkaistuja työnhakuprofiileja voivat hakea ja tarkastella vain palvelualustalle kirjautuneet työnantajat. Kirjautuminen palvelualustalle edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Palvelua käyttävän työnantajan tunnistamiseen sovelletaan, mitä digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentissa säädetään.

Työnhakuprofiileja voi hakea vain yksittäishakuina siten, että hakuperusteena on käytettävä vähintään ammattinimikettä, osaamista tai työskentelyaluetta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

130 §

Työnhakuprofiilien tietovaranto

Työnhakuprofiilien tietoja käytetään työllistymisen ja työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseen ja tilastointiin.

Työnhakuprofiilien 128 §:ssä tarkoitetut tiedot talletetaan 120 §:ssä tarkoitetusta tietovarannosta erilliseen työnhakuprofiilien tietovarantoon. Tiedot poistetaan työnhakuprofiilien tietovarannosta, kun henkilö poistaa laatimansa työnhakuprofiilin palvelualustalta, kuitenkin viimeistään, kun henkilön edellisestä palvelualustalle kirjautumisesta on kulunut vuosi.

Jos työnhakuprofiilin laatinut henkilö rekisteröidään työnhakijaksi, työnhakuprofiilin tiedot voidaan työnhakijan suostumuksella kopioida 120 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen tietovarantoon siltä osin kuin ne ovat 114 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Kopioitujen tietojen poistamiseen ja arkistointiin sovelletaan, mitä 122 §:ssä säädetään.

Kehittämisen- ja hallintokeskus on työnhakuprofiilien tietovarannon rekisterinpitäjä.

131 §

Palvelualustan käytön valvonta

Kehittämisen- ja hallintokeskus laatii palvelualustan käyttöehdot ja valvoo alustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta. Käyttöehtoihin voi sisältyä palvelun käyttäjän ja ylläpitäjän vastuita, palvelualustan käyttöä koskevia teknisiä vaatimuksia, tietoturvallisuuden toteuttamista tarkentavia ja käyttöehtojen voimassaoloa koskevia ehtoja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttöehtojen sisällöstä.

Kehittämisen- ja hallintokeskus voi kehottaa palvelualustan käyttäjää määräajassa poistamaan julkaisemastaan sisällöstä lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön. Jos käyttäjä ei noudata kehoitusta määräajassa, kehittämisen- ja hallintokeskus voi poistaa kyseisen sisällön. Jos käyttäjän alustalla julkaistava sisältö on toistuvasti lain tai käyttöehtojen vastaista, kehittämisen- ja hallintokeskus voi estää alustan käytön häneltä määräajaksi.

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä säädetään, myös kehittämisen- ja hallintokeskus voi poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen palvelualustalta.

15 luku

Tukien ja korvausten maksaminen ja takaisinperintä

132 §

Tukien ja korvausten hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ellei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomainen myöntää ja maksaa tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Tuen tai korvauksen saajan tulee antaa työvoimaviranomaiselle oikeat ja riittävät tiedot tuen tai korvauksen maksamiseksi. Saajan on viipymättä ilmoitettava olennaisista muutoksista tuen tai korvauksen maksamisen edellytyksenä oleviin seikkoihin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukien ja korvausten hakemista, myöntämistä ja maksamista koskevasta menettelystä.

133 §

Tukien ja korvausten palauttaminen

Tuen tai korvauksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai korvaus tai sen osa. Saajan tulee palauttaa tuki tai korvaus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää sen myöntämistä koskevassa päätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

134 §

Tukien ja korvausten takaisinperintä

Työvoimaviranomaisen on määrättävä tämän lain mukaisesti myöntämänsä tuen tai korvauksen maksamisen keskeyttämisestä tai lopettamisesta sekä jo maksetun tuen tai korvauksen perimisestä takaisin osittain tai kokonaan, jos tuen tai korvauksen saaja on:

- 1) jättänyt palauttamatta sellaisen tuen tai korvauksen tai sen osan, joka 133 §:n mukaan on palautettava;
- 2) käyttänyt tuen tai korvauksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;
- 3) antanut työvoimaviranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen tai korvauksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka sallanut sellaisen seikan;
- 4) jättänyt ilmoittamatta tuen tai korvauksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot;
- 5) kieltäytynyt esittämästä maksatuksessa tai 139 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tarvittavaa aineistoa tai muuten avustamasta niissä; tai
- 6) muutoin olennaisesti rikkonut tuen tai korvauksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai tuen tai korvauksen myöntämistä koskevan päätöksen ehtoja.

Työvoimaviranomaisen on määrättävä tuen tai korvauksen maksaminen keskeytettäväksi tai lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki tai korvaus osittain tai kokonaan takaisin perittäväksi myös, jos käy ilmi, että tuen tai korvauksen myöntämiselle tai maksamiselle sen myöntämistä koskevassa päätöksessä asetetut edellytykset eivät täyty.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös voidaan panna täytäntöön verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädettyssä järjestyksessä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

135 §

Korko ja viivästyskorko

Palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle on maksettava tuen tai korvauksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään eräpäivänä, on sille maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä ei sovelleta henkilöasiakkaalle myönnettyyn tukeen tai korvaukseen.

136 §

Kohtuullistaminen

Työvoimaviranomainen voi 133 ja 134 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuuton tuen tai korvauksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin taikka palauttamisen tai takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

E erityisen painavasta syystä työvoimaviranomainen voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

137 §

Kuittaus

Palautettava tai takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä kuittaamalla siten, että se vähennetään samalle tuen tai korvauksen saajalle maksettavasta työvoimaviranomaisen myöntämästä tuesta tai korvauksesta.

Jos henkilöasiakkaalle maksettua tukea tai korvausta on päätetty periä takaisin, on kuitattaessa takaisin perittäväksi päätettyä määrää työvoimaviranomaisen myöhemmin maksamasta tuesta tai korvauksesta sovellettava, mitä ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 48 §:ssä säädetään palkan ulosmittauksen suojaosuudesta. Henkilöasiakkaan suostumuksella kuittaus voidaan kuitenkin tehdä suurempana.

138 §

Maksatuksen ja palauttamisvelvollisuuden raukeaminen ja takaisinperinnän määräaika

Oikeus saada maksatus myönnetystä tuesta tai korvauksesta raukeaa, jos tuen tai korvauksen saaja ei ole esittänyt maksamista varten tarvittavaa hyväksyttävää selvitystä asetuksessa säädettyssä määräajassa.

Edellä 133 §:ssä säädetty velvollisuus palauttaa tuki tai korvaus tai sen osa raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut tuen tai korvauksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työvoimaviranomaisen on tehtävä edellä 134 §:ssä tarkoitettu maksamisen keskeyttämistä, lopettamista tai takaisinperintää koskeva päätös viipymättä ja erityisestä syystä viimeistään kahden kalenterivuoden kuluessa sen jälkeen, kun työvoimaviranomaisen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla maksamisen keskeyttämiseen tai lopettamiseen taikka takaisinperintään tulee ryhtyä. Tuen tai korvauksen tai sille maksettavan koron tai viivästyskoron takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut tuen tai korvauksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

139 §

Tarkastusoikeus

Työvoimaviranomaisen tämän lain mukaisesti myöntämään tukeen ja korvaukseen sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 16—18 §:ssä säädetään tarkastusoikeudesta, tarkastuksen suorittamisesta ja virka-avusta.

Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta henkilöasiakkaalle myönnettyyn tukeen tai korvaukseen.

16 luku

Erinäiset säännökset

140 §

Työvoimaviranomaisen tehtävät muutosturvan toteuttamiseksi

Muutosturvan toteuttamiseksi työvoimaviranomaisen tehtävänä on:

1) kartoittaa yhdessä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa irtisanomistilanteessa julkisten työvoimapalvelujen tarve sekä sovittaa nämä palvelut yhteen työnantajan kustantaman valmennuksen tai koulutuksen kanssa;

2) avustaa työnantajaa yhteistoimintalain (1333/2021) 21 §:ssä, työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) 9 §:ssä sekä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 25 §:ssä tarkoitettujen toimintasuunnitelman laatimisessa ja toteuttamisessa julkisen työvoimapalvelun osalta;

3) varata riittävät resurssit ja varautua tarpeellisiin toimenpiteisiin saatuaan työnantajalta työsopimuslain 9 luvun 3 a §:ssä, merityösopimuslain 10 luvun 4 §:ssä tai kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 37 a §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Jos muutosneuvottelut koskevat kahden tai useamman työvoimaviranomaisen toimialueella sijaitsevaa työnantajan toimipaikkaa tai jos työnantajan palveluksesta irtisanottavien henkilöiden kotikunnat sijaitsevat eri työvoimaviranomaisten toimialueella, työvoimaviranomaisten on tehtävä yhteistyötä 1 momentissa säädettyjen tehtävien toteuttamisessa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

141 §

Muutosturvakoulutuksen järjestäminen

Jos työnhakija on 69 §:ssä tarkoitettu muutosturvakoulutukseen oikeutettu, työvoimaviranomaisen tehtävänä on järjestää henkilölle muutosturvakoulutuksena sellaista ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, josta on sovittu työllistymissuunnitelmassa.

Työvoimaviranomainen määrittää muutosturvakoulutuksen enimmäisarvon koulutukseen oikeutetulle irtisanotulle henkilölle, joka ilmoittaa haluavansa osallistua koulutukseen, hyödyntäen tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018) tarkoitettuun tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja sekä laskuttaa Työllisyysrahastolta neljännesvuosittain jälkikäteen 8 luvussa tarkoitettujen koulutusten kustannukset.

142 §

Julkisen työvoimapalvelun epääminen

Työvoimaviranomainen voi 49 §:n 2 momentissa mainitusta syystä kieltäytyä:

- 1) tarjoamasta työnantaja-asiakkaalle työnvälityspalveluja;
- 2) ohjaamasta henkilöasiakasta työkokeiluun;
- 3) hankkimasta työvoimakoulutusta yhteishankintakoulutuksena; tai
- 4) myöntämästä palkkatukea tai starttirahaa.

Työvoimaviranomainen tekee kirjallisen päätöksen 1 momentissa tarkoitettun palvelun epäämisestä.

143 §

Yksityiset työvoimapalvelut

Yksityisillä työvoimapalveluilla tarkoitetaan tässä laissa työvoimaviranomaisesta riippumattomia yksityisen tai oikeushenkilön tarjoamia työnvälityspalveluja ja muita työnhakuun liittyviä palveluja sekä työvoiman vuokrausta.

Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavien on noudatettava 1 momentissa tarkoitettuja palveluja tarjotessaan tasapuolisuutta, eikä alaikäistä työntekijää saa tarjota työhön, johon alaikäisen ottaminen on nuorista työntekijöistä annetun lain mukaan kiellettyä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalvelujen seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Työ- ja elinkeinoministeriö voi yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa käsitellä työvoimaviranomaisten ja yksityisten työvoimapalvelujen välistä yhteistyötä ja tässä momentissa tarkoitettun tietojenantovelvollisuuden toimeenpanoa koskevia asioita. Valtioneuvoston asetuksella ~~annetaan~~ voidaan antaa tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista sekä ~~säädetään~~ tietojen toimittamista koskevasta menettelystä ~~käsittelystä ja muusta yhteistyöstä.~~

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

144 §

Yksityisen työnvälityksen maksukielto

Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavat eivät saa periä maksua henkilöasiakkaalta tarjoamistään palveluista, jotka vastaavat 43 §:ssä tarkoitettuja työnvälityspalveluja, 50 §:ssä tarkoitettuja avoimia työpaikkoja ja työnhakua koskevaa tiedon välittämistä ja neuvontaa tai 27 §:ssä tarkoitettua työnhakijaksi rekisteröimistä (*työnvälityksen maksukielto*). Maksua ei saa periä myöskään vuokratyöntekijältä, joka toimeksiannon päättymisen jälkeen siirtyy työsopimuslain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitetun käyttäjäyrityksen palvelukseen.

Työnvälityksen maksukielto ei koske toimintaa, jossa suomalaisille nuorille ulkomailla ja ulkomaisille nuorille Suomessa tarjotaan perheessä tapahtuvaa kotityötä vastaan mahdollisuus oleskeluun ulkomailla.

~~Seuraamuksesta~~ **Rangaistus** työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta säädetään rikoslain 47 luvun 6 §:ssä.

17 luku

Muutoksenhaku

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei tässä laissa jäljempänä toisin säädetä.

146 §

Muutoksenhaku työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä, muutosturvakoulutusta ja kulukorvausta koskevasta päätöksestä

Työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä, muutosturvakoulutusta ja 103 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta koskevaan työvoimaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhausta vakuutusoikeuteen säädetään oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Valituskirjelmä 1 momentissa tarkoitettussa asiassa on toimitettava päätöksen tehneelle työvoimaviranomaiselle 30 päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut päätöksestä tiedon. Työvoimaviranomaisen on käsiteltävä valitus oikaisuvaatimuksena. Jos työvoimaviranomainen ei voi oikaista päätöstä, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

147 §

Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa siltä osin kuin:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 63 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun koulutustarpeen arviointiin; oikaisua ei saa vaatia eikä päätöksestä saa valittaa myöskään siltä osin kuin opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu mainitun pykälän 3 kohdassa tarkoitettuun soveltuvuuden arviointiin, jos kysymys on 62 §:ssä tarkoitetusta työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta;

2) palkkatuen epääminen perustuu 82 §:n 2 momentissa, 87 §:n 1 momentissa tai 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työvoimaviranomaisen harkintaan; palkkatukea koskevaan päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös perustuu 87 §:n 3 momentissa, 89 §:n 2 momentissa tai 90 §:n 2 momentissa säädettyyn työvoimaviranomaisen harkintaan palkkatuen kestosta;

3) 102 §:ssä tarkoitettu työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus on eväty sillä perusteella, että mainitun pykälän 2 momentissa säädetty edellytys ei täyty;

4) 103 §:n 3 momentissa tarkoitettu kulukorvaus on eväty työvoimaviranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteella;

5) ratkaisu koskee Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:ssä tarkoitettujen työllistämisedellytysten täyttymättä jäämistä.

~~Tässä laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan ei saa hakea oikaisua eikä siitä saa valittaa. Myöskään~~ Työvoimaviranomaisen ratkaisuun olla tarjoamatta asiakkaalle asiantuntija-arviointeja, ammatinvalinnanohjausta, uraohjausta, valmennusta tai kokeilua tai ratkaisuun olla tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua tai hyväksymättä ilmoitusta tuetun opiskelun keskeyttämisestä ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa.

Tässä laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan ja työvoimaviranomaisen 78 §:n perusteella antamaan työvoimapoliittiseen lausuntoon työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa. Työllistymissuunnitelman noudattamatta jättämisen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta ja tätä koskevasta muutoksenhausta sekä muusta muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työvoimapoliittisen lausunnon perusteella antamaan päätökseen säädetään työttömyysturvalaissa.

148 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon

Tämän lain nojalla tehty päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai valitusviranomainen toisin määrää.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

18 luku

Lain voimaantulo

149 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

2.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallista ja nuorten monialaisen tuen yhteispalvelusta.

2 §

Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli

Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen, suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta.

Monialaisen tuen yhteistoimintamallissa yhteensovittavia palveluja ovat 1 momentissa tarkoitettujen toimijoiden järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut. Palveluiden tarjoamisesta säädetään erikseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Ohjaus monialaiseen palvelutarpeen arviointiin

Jos työvoimaviranomainen, hyvinvointialue tai Kansaneläkelaitos arvioi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetun työttömän työllistymisen edistämisen edellyttävän tämän lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen yhteistoimintamallin mukaista yhteensovittamista, se ohjaa työttömän monialaiseen palvelutarpeen arviointiin.

Työttömän työllistymisen edellyttää yhteistoimintamallin mukaista palvelujen yhteensovittamista, jos työllistymisen esteenä ovat työllistymiseen vaikuttavat työ- ja toimintakyvyn rajoitteet tai elämänhallinnan ongelmat, jotka eivät ratkea yksinomaan viranomaisten välisellä konsultaatiolla.

4 §

Monialainen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen työllistymissuunnitelman laatiminen

Monialaisen tuen asiakkuus alkaa, kun monialainen palvelutarpeen arviointi aloitetaan. Monialaisessa palvelutarpeen arvioinnissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos selvittävät yhdessä työttömän kanssa tämän osaamisen ja ammattitaidon sekä työllistymiseen vaikuttavan sosiaalisen tilanteen, terveydentilan ja työ- ja toimintakyvyn. Työttömän osaamisen kehittämisen tarpeita voidaan arvioida yhteistyössä koulutuspalveluiden tuottajien kanssa.

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja työtön laativat yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kansaneläkelaitos osallistuu suunnitelman laatimiseen, jos työttömän palvelutarve edellyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspalveluja.

Monialainen työllistymissuunnitelma tulee olla laadittu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ~~työtön on 3 §:n mukaisesti ohjattu~~ palvelutarpeen ~~arviointiin~~ **arviointi on aloitettu**. Työttömälle annetaan edellä mainittuna aikana myös ohjausta, jonka tarkoituksena on parantaa hänen valmiuksiaan ja sitoutumistaan työllistymisensä edistämiseen.

5 §

Monialaisen työllistymissuunnitelman sisältö

Monialaisessa työllistymissuunnitelmassa sovitaan työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista. Lisäksi suunnitelmaan voidaan tarvittaessa sisällyttää muita työttömän osaamista, työmarkkina- ja työ- ja toimintakykyä lisääviä palveluja ja työnhakuun liittyviä toimia.

Monialaisessa työllistymissuunnitelmassa on sovittava suunnitelman toteutumisen seurannasta.

Työllistymissuunnitelman tulee sisältää työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun lain 48 §:stä muuta johdu. Työnhakuvelvollisuuteen sovelletaan, mitä mainitun lain 147 §:ssä säädetään kiellosta hakea oikaisua ja valittaa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

6 §

Monialaisen työllistymissuunnitelman tarkistaminen

Työvoimaviranomaisen on huolehdittava ~~työllisyysuunnitelman~~ **työllistymissuunnitelman** tarkistamisesta työttömän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla, kuitenkin vähintään kolmen kuukauden välein, sekä ellei asiakkaan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta, työttömän sitä erikseen pyytäessä.

Hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on osallistuttava työllistymissuunnitelman tarkistamiseen niiden järjestämisvastuulle kuuluvien työllistymissuunnitelmassa sovittujen palveluiden osalta työttömän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

7 §

Monialaiseen työllistymissuunnitelmaan liittyvät velvollisuudet

Työtön on velvollinen osallistumaan monialaisen työllistymissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen, toteuttamaan hänen kanssaan laadittua suunnitelmaa sekä hakeutumaan ja osallistumaan suunnitelmassa sovittuihin palveluihin. Työtön on myös velvollinen suunnitelmassa sovittussa määräajassa ja sovitulla tavalla ilmoittamaan suunnitelman laatimiseen osallistuneille viranomaisille, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa. Työttömän on säilytettävä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvussa tarkoitetun työnhakuvelvollisuuden täyttämiseen liittyvät selvitykset ja esitettävä ne työvoimaviranomaiselle sen pyynnöstä.

Työttömän 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien laiminlyönnin vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002) ja vaikutuksesta hänen oikeuteensa saada toimeentulotukea toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997).

Työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue ovat velvollisia selvittämään työttömälle hänen 1 momentissa säädetty velvollisuutensa.

8 §

Monialaisen tuen asiakkuuden päätyminen

Monialaisen tuen asiakkuus päättyy, kun työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen yhteisen arvion mukaan työttömällä ei ole enää 3 §:ssä tarkoitettua palvelujen yhteensovittamisen tarvetta.

9 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi

Jokaisen hyvinvointialueen toimialueella on oltava monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointia varten vähintään yksi monialaisen tuen johtoryhmä. Hyvinvointialueen toimialueen työvoimaviranomaiset, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos neuvottelevat johtoryhmien määräämistä ennen johtoryhmien asettamista. Johtoryhmän toimialueen työvoimaviranomainen asettaa johtoryhmän ja nimeää henkilöt, jotka johtavat monialaisen tuen yhteistoimintamallin organi-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

sointia johtoryhmän asettamissa puitteissa. Johtoryhmän on hyväksyttävä johtavat henkilöt ennen heidän nimeämistään.

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos osoittavat monialaisen tuen yhteistoimintamalliin palvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä huomioon ottaen riittävän määrän henkilöstöä. Johtoryhmä tekee yhteistyösopimuksen monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoimisesta ja resursoimisesta johtoryhmän toimialueella.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin johtoryhmän asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä, yhteistyösopimuksen sisällöstä sekä monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointia johtavan henkilön ja tämän varahenkilön nimeämisestä ja tehtävistä.

10 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallista aiheutuvien kustannusten jakautuminen

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos vastaavat yhteistoimintamalliin osallistuvan henkilöstönsä palkkaus- ja henkilöstökustannuksista.

Muut yhteisestä toiminnasta aiheutuvat kustannukset jaetaan työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen kesken yhteistoimintamalliin osallistuvan henkilöstön määrän mukaisessa suhteessa, elleivät työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue toisin sovi. Kansaneläkelaitos osallistuu kustannuksiin yhteistyösopimuksessa sovitulla tavalla.

11 §

Työtöntä koskevat tiedot ja niiden käyttötarkoitus

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos voivat käsitellä työtöntä henkilöä koskevia tietoja niille tässä laissa säädettyjen, **monialaisen tuen yhteistoimintamalliin liittyvien** tehtävien hoitamiseksi ja **niitä tehtäviä** koskevaan valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakkointiin ja ohjaukseen.

Työttömästä henkilöstä voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

- 1) nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot;
- 2) monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuuteen ja asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;
- 3) koulutusta, työhistoriaa ja ammatillista osaamista koskevat tiedot;
- 4) sellaiset sosiaalista tilannetta koskevat tiedot, joilla on vaikutusta hänen työllistymiseensä ja jotka ovat välttämättömiä palvelujen tarjoamiseksi;
- 5) sellaiset terveydentilaa ja työ- ja toimintakykyä koskevat tiedot ja arviot, joilla on vaikutusta hänen työllistymiseensä ja jotka ovat välttämättömiä palvelujen tarjoamiseksi hänelle;
- 6) palvelutarvetta koskevat tiedot, joilla on vaikutusta hänen työllistymiseensä;
- 7) monialaista työllistymissuunnitelmaa ja sen toteutumista, seurantaa ja tarkistamista koskevat tiedot.

Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuojalainsäädäntö*) ja tietosuojalaissa (1050/2018).

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

12 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaaineisto ja -järjestelmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) kehittää ja ylläpitää monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaaineistoa ja asiakastietojärjestelmää monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteuttamiseksi.

Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava 911 §:ssä tarkoitettut tiedot monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaaineistoon sen jälkeen, kun asiakkuus monialaisen tuen yhteistoimintamallissa on alkanut. Kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava kaikki työtöntä koskevat tiedot, kun monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuuden päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Kehittämis- ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen tai ~~kuntayhtymän~~ Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

13 §

Rekisterinpitäjät

Kehittämis- ja hallintokeskus, työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos ovat 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjiä.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa asiakastietojärjestelmän ja tietoaaineiston yleisen tietosuoja-asetuksen:

- 1) 25 artiklassa tarkoitettusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 2) 32 artiklassa tarkoitettusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 3) 35 artiklassa tarkoitettusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 4) 36 artiklassa tarkoitettusta ennakkokuulemisesta;
- 5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaaineiston tietoturvallisuutta.

Työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoaaineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

14 §

Työtöntä koskevien tietojen tallettaminen monialaisen tuen yhteistoimintamalliin osallistuvan viranomaisen rekisteriin

Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos tallettavat omiin rekistereihinsä tiedot asiakkaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin aikana saamista työvoimapalveluista ja sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista sekä palveluihin liittyvistä etuuksista siten kuin mainittuja palveluja ja etuuksia koskevissa laeissa säädetään.

Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen rekistereihin saadaan tallettaa 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja siltä osin kuin ne ovat tarpeellisia viranomaisen järjestämisvastuulla olevan palvelun tarjoamiseksi työttömälle.

15 §

Salassa pidettävien tietojen saaminen palvelun järjestämistä varten

Työttömän suostumuksesta riippumatta työvoimaviranomaisella, hyvinvointialueella ja Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada toisiltaan sekä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi käyttää 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja työtöntä koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin järjestämiseksi työttömälle.

16 §

Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta. Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.

Työvoimaviranomaisen on varmistettava, että sen toimialueen yhteispalvelulla on sovittuna palveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta vastaava henkilö. Yhteispalvelun osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

17 §

Nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus

Kehittämisen- ja hallintokeskus tarjoaa nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennusta. Valmennuksen tehtävänä on vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuu nuoren kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kehittämisen- ja hallintokeskus seuraa valmennuksen vaikuttavuutta.

Kehittämisen- ja hallintokeskus neuvottelee kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Neuvottelu voidaan käynnistää yhden osapuolen niin esittäessä.

18 §

Monialaisten palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen

Kehittämisen- ja hallintokeskus hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

19 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

3.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n 1 momentin 3 ja 10 kohta, 3 luku ja 24 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 3 ja 10 kohta laissa 933/2013 ja 24 §:n 4 momentti laissa 31/2015, ja

muutetaan lain nimike, 1 §, 3 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentin 1 kohta, 3 a §, 4 §:n 3 momentti, 7 a §:n 1 momentti, 25 § ja 26 §, sellaisina kuin niistä ovat, 1 §, 7 a §:n 1 momentti ja 25 § laissa 1131/2014, 3 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 momentin 1 kohta laissa 933/2013, 3 a § laeissa 1131/2014 ja 1626/2015, sekä 26 § laissa 1017/2015, seuraavasti:

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta (*kehittämis- ja hallintokeskus*).

3 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimiala ja tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

5) maahanmuutto, kotoutumisen edistäminen ja hyvät väestösuhteet;

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) alueellinen työllisyyden ja työelämän edistäminen;

3 a §

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten:

1) yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä ja muita vastaavia palvelu-, yleishallinto- ja tietohallintotehtäviä sekä antaa yleishallinnollisia ohjeita ja ohjaa niiden soveltamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa;

2) suoraan valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntämän valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä;

3) erityislainsäädännön nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

1) vastata työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista;

2) seurata ja arvioida työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa;

3) hoitaa valtakunnallisia palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (*kansainvälisen rekrytoinnin palvelut*);

4) hoitaa palkkaturvan toimeenpanoon liittyvät tehtävät, joista säädetään palkkaturvalaissa (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalaissa (1108/2000);

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

- 5) hoitaa työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvussa sille säädetty tehtävät;
- 6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja;
- 7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/), työttömyysturvalain, vuorotteluvapaalain (1305/2002) ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) toimeenpanossa; sekä
- 8) hoitaa muita kuin 1—7 kohdassa tarkoitettuja erikseen säädettyjä tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämiä tehtäviä.
- Kehittämisen ja hallintokeskuksen virkamies esittelee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätettäväksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjä hallintoasioita.
- Kehittämisen ja hallintokeskuksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen organisointi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa ja kehittämis- ja hallintokeskuksen 3 a §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

7 a §

Kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjaus

Kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminta palvelee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisia tavoitteita sekä työllisyyden edistämiseksi asetettuja valtakunnallisia tavoitteita.

25 §

Suoritteiden maksullisuus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

26 §

Muutoksenhaku

Jollei muualla laissa toisin säädetä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen antaman päätöksen muutoksenhakuun sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

4.

Laki

työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voima- maanpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

1 §

Voimaan tulevat säädökset

Seuraavat lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025:

laki työvoimapaalveluiden järjestämisestä (/);

laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (/);

laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta (/).

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 12, 13, 15 ja 16 § tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivänä huhtikuuta 2023. Mainitun lain 113 § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2033.

2 §

Kumottavat lait

Tällä lailla kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2025:

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki (916/2012);

työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettu laki (1369/2014).

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Määräaika työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta koskevien ilmoitusten tekemiselle

Kuntien on toimitettava työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta koskevat ilmoitukset työ- ja elinkeinoministeriölle noudattaen, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 15 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, kuitenkin viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2023. Edellä mainittu määräaika koskee myös mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettua suunnitelmaa sekä tämän lain 8 §:n 2 momentin mukaista ilmoitusta.

Jos ilmoitusta ei toimiteta 1 momentissa tarkoitettuun määräaikaan mennessä, työ- ja elinkeinoministeriö käynnistää työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun menettelyn työllisyysalueiden muodostamiseksi.

4 §

Poikkeaminen järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista

Poiketen siitä, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 12 §:ssä säädetään, valtioneuvosto voi antaa työllisyysalueelle luvan järjestää työvoimapalveluita, kun työllisyysalueen työvoiman määrä alittaa 20 000 henkilöä. Poikkeaminen on mahdollista, jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- 1) työvoimapalvelujen järjestämisen edellyttämän toiminnallisen kokonaisuuden muodostaminen ei saaristaisuuden tai pitkien etäisyyksien vuoksi ole muutoin tarkoituksenmukaista;
- 2) se on tarpeen suomen- tai ruotsinkielisten asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi;
- 3) se on tarpeen saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevien oikeuksien turvaamiseksi;
- 4) työllisyysalueen muodostaminen edellyttäisi useamman Tilastokeskuksen tilastollisen luokitukseen perustuvan työssäkäyntialueen yhdistämistä; tai
- 5) poikkeuslupan myöntäminen on alueelliset, palvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut, palvelujen tarve, palvelujen kustannukset sekä muut palvelujen järjestämiseen liittyvät tekijät huomioon ottaen muusta erityisestä syystä perusteltua, jos työvoimapalvelujen järjestämiseksi on tehty sopimus tai päätös sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 15 §:n 4 momentissa tarkoitettu suunnitelma, joka turvaa riittävän palvelutason.

Poikkeuslupa edellyttää lisäksi, että kunta tai työllisyysalueen muodostavat kunnat osoittavat riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit työvoimapalvelujen järjestämiseksi eikä alueen sekä muun työllisyysalueen palvelutaso poikkeuksen seurauksena merkittävästi heikkene.

Työllisyysalueen on tehtävä hakemus valtioneuvostolle 3 §:n 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa. Hakemukseen on liitettävä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 15 §:n 4 momentissa tarkoitettu suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä ja selvitykset vähintään yhden 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettua edellytyksen täyttymisestä.

Valtioneuvoston päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

5 §

Järjestämisvastuun siirtyminen

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu ja siihen liittyvät tehtävät siirtyvät työ- ja elinkeinotoimistoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta (*kehittämis- ja hallintokeskus*) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetuille työvoimaviranomaisille 1 päivänä tammikuuta 2025.

6 §

Henkilöstön siirtyminen

Työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen yhteydessä kuntien järjestämisvastuulle siirrettävien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta kuntiin ja kuntayhtymiin katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Poiketen siitä, mitä kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 4 §:ssä säädetään julkisesta hakumenettelystä, kunta tai kuntayhtymä voi ottaa palveluksessaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain voimaan tullessa olevan työsopimussuhteisen työntekijän vastaavaan virkasuhteeseen ilman julkista hakumenettelyä. Virkasuhteeseen ottaminen ilman julkista hakumenettelyä edellyttää, että henkilön palvelussuhde on jatkunut ilman keskeytystä mainitun lain voimaantulon jälkeen. Edellä mainitun poikkeuksen mukainen virkasuhteeseen ottaminen on mahdollista tehdä vuoden 2025 loppuun asti.

Kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2025 työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta siirtyvään henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka. Valtio korvaa kuntien ja kuntayhtymien vastuulle siirtyvän lomapalkkavelan.

7 §

Vireillä olevien asioiden siirtyminen

Työ- ja elinkeinotoimistossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, kehittämis- ja hallintokeskuksessa tai työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa (1269/2020) tarkoitettussa kokeilukunnassa tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien voimaan tullessa vireillä olevat asiat, jotka työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain tai muun lain nojalla kuuluvat jatkossa työvoimaviranomaiselle, siirtyvät sille työvoimaviranomaiselle, jolle tehtävät järjestämisvastuun myötä siirtyvät, jollei muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

8 §

Toimitilat

Työ- ja elinkeinotoimistojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen käytössä olevat työvoimapalvelujen järjestämiseen tarkoitetut toimitilat siirtyvät työvoimaviranomaisten hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2025. Kehittämis- ja hallintokeskus siirtää toimitilojen vuokrasopimukset työvoimaviranomaisille.

Jos työvoimaviranomainen ilmoittaa, ettei se halua ottaa vastaan vuokrasopimusta, eikä Kehittämis- ja hallintokeskus pysty päättämään sopimusta ennen järjestämisvastuun siirtymistä, toimitilaa koskevat velvoitteet siirtyvät työvoimaviranomaiselle. Tämän jälkeen työvoimaviranomainen voi irtisanoa tai siirtää vuokrasopimuksen sopimusehtojen mukaisesti. Työvoimaviranomainen ja kehittämis- ja hallintokeskus voivat sopia 1 momentissa tarkoitettujen toimitilojen hallinnasta sekä toimitilojen hallintaa koskevien vuokrasopimusten siirrosta ja voimassaolosta myös toisin kuin tässä pykälässä säädetään.

9 §

Omaisuuksien siirtyminen

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat siirtyvät korvauksetta työvoimaviranomaisille työ- ja elinkeinotoimistoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 päivänä tammikuuta 2025. Jos työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien siirtyvät useammalle kuin yhdelle työvoimaviranomaiselle, omaisuus siirtyy tehtävien siirtymistä vastaavassa suhteessa, elleivät valtio ja työvoimaviranomaiset toisin sovi.

10 §

Sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Työ- ja elinkeinotoimisto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kehittämis- ja hallintokeskus siirtävät työvoimaviranomaisille työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2025. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtion ja työvoimaviranomaisten on sovittava sopimukseen liittyvien vastuiden siirtymisestä.

11 §

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain nojalla järjestettyyn palveluun tai tehtyyn päätökseen sovellettava lainsäädäntö

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun palveluun, tukeen, korvaukseen tai avustukseen, sovelletaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain voi-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

maan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos palvelu on alkanut tai tuki, korvaus tai avustus on myönnetty ennen mainitun lain voimaantuloa.

Työvoimaviranomainen hoitaa 1 momentissa tarkoitettujen tukien ja korvausten maksamiseen ja takaisinperintään liittyvät toimet lukuun ottamatta työllisyyspoliittista avustusta, jonka maksamiseen ja takaisinperintään liittyvät toimet hoitaa kehittämis- ja hallintokeskus.

12 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain, työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa, haetaan muutosta mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain, työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoo päätöksen, joka on tehty ennen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain, työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tällä lailla voimaantuvien säännösten mukaisesti.

13 §

Muussa lainsäädännössä olevat viittaukset

Jos muualla lainsäädännössä viitataan:

- 1) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin, sen katsotaan tarkoittavan työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia;
- 2) työllistymistä edistävään monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin, sen katsotaan tarkoittavan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettua lakia;
- 3) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin, sen katsotaan tarkoittavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettua lakia.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kehittämis- ja hallintokeskukseen, sillä tarkoitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusta.

14 §

Tiedonsaantioikeus ja asiakastietojen käsittely toimeenpanon valmistelussa

Työvoimaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada työ- ja elinkeinotoimistolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kehittämis- ja hallintokeskukselta sekä

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevalta kunnalta työvoimapalvelujen toimeenpanon valmistelussa välttämättömät:

1) tiedot työvoimaviranomaiselle siirtyvistä asiakkaista, ei kuitenkaan työvoimapalvelujen asiakastietoja laajemmin kuin asiakkaan palveluprosessin ja palveluiden jatkuvuuden turvaamisen edellyttä;

2) tiedot 6 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä;

3) tiedot 8 ja 10 §:ssä tarkoitetuista sopimuksista;

4) muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Työvoimaviranomainen saa käsitellä 1 momentissa tarkoitettuihin tietoihin sisältyviä henkilötietoja toimeenpanon valmistelussa vain siltä osin kuin se on toimeenpanon valmistelemiseksi välttämätöntä.

15 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Työ- ja elinkeinotoimistojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä työvoimaviranomaisten on tehtävä yhteistyötä työvoimapalveluiden sujuvan siirron turvaamiseksi.

Työvoimaviranomaisen on työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä annettava selvitys toimeenpanon edistymisestä.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 14 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan vasta 1 päivästä elokuuta 2024 ja 13 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2025.

5.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 1 §:n 1 momentin 20 kohta, 2 §:n 1 momentin 12 kohta, 6 §:n 1 momentti ja 7 § sekä

lisätään 1 §:n 1 momenttiin uusi 21 kohta, 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1116/2021, uusi 13 ja 14 kohta, 6 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 31 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan käyttökustannuksiin myönnettävään valtionosuuteen sellaisiin kuntien tehtäviin (*valtionosuustehtävä*), joista säädetään:

- 20) ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain (523/2015) 5 §:ssä;
21) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/).

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tämän lain perusteella ei myönnetä valtionosuutta käyttökustannuksiin, jotka aiheutuvat:

- 12) työttömyysturvalain (1290/2002) 14 luvun 3 a ja 3 b §:ssä, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 4 §:ssä ja työttömyyskassalain (608/1984) 25 §:ssä tarkoitetusta kuntien rahoitusosuudesta;
13) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 20 §:ssä tarkoitetusta kotoutumiskoulutuksesta siltä osin kuin sitä järjestetään mainitun lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetulle henkilölle;
14) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitetusta muutosturvakoulutuksesta.

6 §

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset saadaan laskemalla yhteen tulot, jotka saadaan kertomalla ikäluokittaiset perushinnat asianomaisiin ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määrällä. Näin saatuun summaan lisätään kunnan työttömyyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, asukastiheyden ja koulutustaustan perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennallisten kustannusten perushinta määrätään lisäksi erikseen 18—64-vuotiaiden ikäluokalle.

7 §

Työttömyys

Työttömyyden perusteella määräytyvät kunnan laskennalliset kustannukset koostuvat kunnan työttömien määrän ja työttömyysasteen osatekijöistä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työttömien määrän perusteella määräytyvät kunnan laskennalliset kustannukset lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty työttömyyden perushinta kunnan työttömien asukkaiden määrällä. Tässä momentissa tarkoitettuja laskennallisia kustannuksia laskettaessa työttömiksi luetaan myös työvoimapalveluihin osallistuvat.

Työttömyysasteen perusteella määräytyvien kunnan laskennallisten kustannusten laskemista varten kunnalle määritetään työttömyyskerroin. Työttömyyskerroin lasketaan jakamalla kunnan työttömien osuus kunnan työvoimasta koko maan vastaavalla osuudella.

Työttömyysasteen perusteella määräytyvät kunnan laskennalliset kustannukset lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty työttömyysasteen perushinta kunnan asukasmäärällä ja työttömyyskertoimella.

Työttömien määrää ja työttömyyskerrointa laskettaessa käytetään työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston tietoja varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden työttömien ja työllisyyspalveluihin osallistuneiden määristä ja työttömien osuudesta työvoimasta.

31 a §

Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksena euromäärä, jonka valtionapuviranomainen vahvistaa 2 momentin mukaisesti.

Korvausten yhteismäärä vastaa työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta kunnille koko maan tasolla aiheutuvaa kustannusten lisäystä.

Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksena kunnan valtionosuuteen tehdään lisäys, joka vastaa työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisesta kunnalle aiheutuvaa kustannusten lisäystä.

Tässä pykälässä tarkoitettut korvaukset määritetään vuonna 2023 maksettujen työttömyysetuuksien maksatuksesta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle vuoden 2023 loppuun mennessä kertyneiden tietojen perusteella. Korvaukset tarkistetaan vuoden 2024 tasolle siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Korvauksissa otetaan lisäksi huomioon vuoden 2024 aikana voimaan tulevat työttömyysturvan perusosan suuruuteen säädetyt muutokset. Kansaneläkelaitos toimittaa korvausten määrittämiseksi tarpeelliset tiedot työttömyysetuuksien maksatuksesta valtiovarainministeriölle.

Tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten suuruus tarkistetaan vuosittain siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen korvausten määrittämisestä ja määrittämisessä käytettävistä tiedoista.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 1 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitetut tehtävät otetaan huomioon vuoden 2025 laskennallisten kustannusten perushintoja säädettäessä siten, että tehtävien arvioituista kustannuksista 50 prosenttia kohdennetaan työttömien määrän perusteella ja 50 prosenttia 18—64-vuotiaiden asukkaiden määrän perusteella. Kotoutumiskoulutuksen arvioidut kustannukset kohdennetaan kuitenkin vieraskielisyyden perusteella.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, mainitussa momentissa tarkoitettujen tehtävien arvioituista kustannuksista kohdennetaan vuoden 2023 arvioitujen kuntakohtaisten toteutuneiden kustannusten perusteella 50 prosenttia vuonna 2025 ja vuoden 2024 arvioitujen kuntakohtaisten toteutuneiden kustannusten perusteella 25 prosenttia vuonna 2026. Laskennallisin perustein kohdennettava osuus on mainittuina vuosina vastaavasti pienempi.

Työ- ja elinkeinoministeriö määrittää 3 momentissa tarkoitetut arvioidut kuntakohtaiset toteutuneet kustannukset työ- ja elinkeinotoimistoissa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa työajanseurannan ja kirjanpidon tietojen perusteella tehtyyn kunnille siirtyvien tehtävien kustannuslaskentaan perustuen.

6.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 3 §, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 1 momentin 10, 10 a, 11 ja 15 kohta, 2 luvun 1 §:n 3 momentti ja 10 a §:n 3 momentin 3 kohta ~~10 §:n 5 momentti~~, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 6 §:n 4 kohta, 9 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 7 kohdan a alakohta sekä 9 ja 12 kohta, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 momentin 1 kohta, 11 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 12 §:n 1 ja 4 kohta, 13 §:n otsikko sekä 3 ja 4 kohta sekä 14 a ja 16 §, 5 luvun 4 a §, 10 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentti, 6 luvun 8 §:n 4 momentti ja 9 §:n 3 momentti, 7 luvun 10 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 §, 10 luvun 2 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentti, 11 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 4 ja 4 a §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 §, 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta sekä 2 momentti, 3 §:n 1 momentti sekä 6 §:n 2 momentti ja 14 luvun 3, 3 a, 3 b, 3 c sekä 3 d §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 3 § laeissa 313/2010 ja 918/2012, 1 luvun 4 §:n 3 momentti ja 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta laissa 1554/2015, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 10 kohta laissa 1370/2014 ja 10 a kohta laissa 1388/2010, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 11 kohta laissa / , ~~5 luvun 11 §, 10 luvun 6 §:n 1 momentti ja 13 luvun 3 §:n 1 momentti laissa~~

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~918/2012~~, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohta laissa 1267/2018, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 6 §:n 4 kohta, 9 §:n 1 momentin 6 kohta, 7 kohdan a alakohta sekä 9 ja 12 kohta, 9 §:n 2 momentti ja 10 §:n 3 momentin 1 kohta, 11 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 12 §:n 1 ja 4 kohta, 13 §:n otsikko sekä 3 ja 4 kohta sekä 14 a § laissa 1380/2021, 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 3 kohta laissa 1131/2022 ~~10 §:n 5 momentti~~, 2 a luvun 16 § sekä 9 luvun 1 § laissa 669/2022, 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 684/2022, 5 luvun 4 a § ja 10 §:n 2 momentti sekä 13 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 1457/2016, 5 luvun 13 §:n 1 momentti ja 7 luvun 10 §:n 1 momentti laissa 1138/2017, 6 luvun 8 §:n 4 momentti laissa 857/2015 ja 9 §:n 3 momentti laissa 1049/2013, 10 luvun 2 §:n 2 momentti laissa 1451/2016, 11 luvun 2 §:n 2 momentti laissa 1053/2008, 11 luvun 2 §:n 3 momentti ja 4 a § sekä 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § laissa 288/2012, 11 luvun 4 § laeissa 1457/2016 ja 340/2022, 13 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 254/2020, 14 luvun 3 § laeissa 1048/2014 ja 916/2020, 3 a § laeissa 1370/2014 ja 1457/2016, 3 b § laissa 916/2020, 3 c § laeissa 1217/2005 ja 1195/2019 sekä 3 d § laeissa 1217/2005, 906/2017 ja 916/2020,

lisätään 1 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 344/2009, 1199/2009, 1388/2010, 1439/2011, 918/2012, 1001/2012, 1370/2014, 1374/2014, 550/2017, 1267/2018, 1380/2021 ja 555/2022, uusi 16 kohta, 11 lukuun uusi 4 b ~~4 d~~ ja ~~4 e~~ § sekä 13 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 857/2015, 1554/2015, 254/2020 ja 555/2022, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, sekä 14 lukuun uusi 3 e § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 §

Etuuden saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet

Työnhakijalla on oikeus työllistymissuunnitelmaan siten kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) säädetään.

Etuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työvoimaviranomaiselle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

4 §

Lain toimeenpano

Työvoimaviranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvussa säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *työllistymissuunnitelmalla* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaista työvoimaviranomaisen yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

10 a) *työllistymissuunnitelmaa korvaavalla suunnitelmalla* kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) tarkoitettua aktivointisuunnitelmaa, kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa ja työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (/) mukaista monialaista työllistymissuunnitelmaa;

11) *palkkatuetulla työllä* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettua työtä;

15) *työllistymistä edistävällä palvelulla* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua työnhakuvalmennusta, uravalmennusta, työvoimakoulutusta ja työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua, mainitun lain 54 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua kokeilua, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työvoimakoulutusta, kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettua omaehtoista opiskelua ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua kuntouttavaa työtoimintaa;

16) *työvoimaviranomaisella* sitä kunnan tai kuntayhtymän työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä.

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työnhakijana pidetään henkilöä, joka työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetyllä tavalla:

1) on rekisteröity työnhakijaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen tietovarantoon;

2) on pitänyt työnhakunsa työvoimaviranomaisessa voimassa;

3) asioi työvoimaviranomaisessa sen edellyttämällä tavalla.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~10 §~~

~~Opiskelu~~

~~Osallistumista työnantajan työsopimuslain 7 luvun 13 §:n tai merityösopimuslain 8 luvun 11 §:n nojalla järjestämään tai hankkimaan koulutukseen ei pidetä päätoimisena opiskeluna. Jos työnantaja kustantaa työntekijän itsensä hankkiman koulutuksen kokonaan tai osittain, koulutusta ei pidetä tätä pykälää sovellettaessa työnantajan järjestämänä tai hankkimana. Päätoimisena opiskeluna ei pidetä myöskään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitettua muutosturvakoulutusta.~~

10 a § (Uusi)

Opiskelua koskevat poikkeukset

Työnhakijan opintoja ei pidetä päätoimisina myöskään:

3) siltä osin, kun työnhakija osallistuu ~~julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta~~ **työvoimapalveluiden järjestämisestä** annetun lain ~~5 a~~ **8** luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen;

2 a luku

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

4 §

Työstä kieltäytyminen

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä sinä päivänä, jona työvoimaviranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus saa tiedon työnhakijan 1 tai 2 momentissa tarkoitettua menettelyä taikka työnhakija menettelee 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

6 §

Työhön liittyvä pätevä syy työstä kieltäytymiseen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä työstä, jos:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

4) työnhakijalle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvun perusteella haettavaksi osoitetusta työstä maksettava palkka mahdollisten työmatkakustannusten ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle muusta työstä maksettava palkka ja mahdollisesti maksettava työttömyysetuus;

9 §

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadesaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11—14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä 12 kuukauden aikana toisen kerran:

1) jättää saapumatta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 31 §:ssä taikka 32 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun alkuhaastatteluun tai työnhakukeskusteluun;

6) jättää hakematta työvoimaviranomaisen tarjoamaa työtä tai omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei työnhaku johda työllistymiseen, jos hänelle viimeksi järjestetystä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 31 §:ssä tarkoitettu alkuhaastattelusta on kulunut vähintään kuusi kuukautta;

7) kieltäytyy seuraavasta palvelusta tai omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle voida järjestää seuraavaa palvelua:

a) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu työnhakuvalmennus, ura- valmennus, työvoimakoulutus, koulutuskokeilu tai työkokeilu;

9) kieltäytyy työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitusta työvoimaviranomaisen tai palveluntuottajan järjestämästä työnhakua tai työllistymistä tukevasta muusta kuin 7 kohdassa tarkoitettu palvelusta, tai omalla menettelyllään aiheuttaa sen, ettei hänelle voida järjestää tällaista palvelua;

12) laiminlyö noudattaa, mitä monialaisessa työllistymissuunnitelmassa on sovittu työnhaun ja työllistymisen yleisten edellytysten parantamisesta, jos hänelle ei ole asetettu työnhakuvelvollisuutta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 48 §:n perusteella.

Edellä 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua menettelyä arvioidaan kokonaisuutena kullakin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvussa säädetyllä työnhakuvelvollisuuden tarkastelujaksolla.

10 §

Jatkuva työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu työssäolovelvoitteen asettamiseen johtaneen menettelyn jälkeen myös kun:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

1) työnhakija korjaa 9 §:n 1 momentin 1—12 kohdassa tarkoitetun työssäolovelvoitteen asettamiseen johtaneen menettelynsä kolmen kuukauden kuluessa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 31 §:ssä tarkoitetusta alkuhaastattelusta; työssäolovelvoite on tällöin kuitenkin aina voimassa vähintään 14 päivää; tai

— — — — —

11 §

Pätevä syy olla osallistumatta työnhakijan palveluprosessiin liittyviin toimiin

Työnhakijalla on pätevä syy jättää saapumatta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 31 ja 32 §:ssä tarkoitettuun alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun, täydentävään työnhakukeskusteluun, kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun alkukartoitukseen sekä työllistymissuunnitelmaa korvaavan suunnitelman laatimis- ja tarkistamistilaisuuteen, jos:

— — — — —

3) työnhakija on etukäteen ilmoittanut työvoimaviranomaiselle olevansa estynyt saapumasta ja työvoimaviranomainen hyväksyy työnhakijan esittämän syyn alkuhaastattelun, työnhakukeskustelun, täydentävän työnhakukeskustelun tai alkukartoituksen järjestämiseksi myöhemmin.

— — — — —

12 §

Pätevä syy jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaa

Työnhakijalla on pätevä syy jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaa ja sitä korvaavaa suunnitelmaa siltä osin, kun:

1) suunnitelmaan sisältyvä työnhakuvelvollisuus ei vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 44 ja 46—48 §:ssä säädettyä;

— — — — —

4) hän ei työkyvyttömyytensä takia ole voinut toteuttaa suunnitelmaan sisältyvää työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua työnhakuvelvollisuutta.

13 §

Pätevä syy jättää hakematta työvoimaviranomaisen tarjoamaa työtä

Työnhakijalla on pätevä syy jättää hakematta työvoimaviranomaisen tarjoamaa työtä:

— — — — —

3) jos hän on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 4 luvussa tarkoitettulla työnhakuvelvollisuuden tarkastelujaksolla hakenut työmahdollisuuksia häneltä edellytetyllä tavalla ja ilmoittanut työnhakuvelvollisuuden täyttymisestä työvoimaviranomaiselle ennen työtarjouksen tekemistä taikka osoittaa työmahdollisuuksien hakemisen ennen työtarjouksen tekemistä luotettavana pidettävällä tavalla;

4) kun tarjotun työn vastaanottaminen johtaisi hänestä itsestään riippumattomista syistä työvoimakoulutuksen taikka työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 9 luvussa tarkoitettu-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

jen tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettujen työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen keskeytymiseen.

14 a §

Kustannukset palveluun osallistumisesta

Henkilöllä on 9 ja 10 §:ää sovellettaessa pätevä syy jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa myös siltä osin, kuin suunnitelmassa on sovittu osallistumisesta muuhun kuin työllistymistä edistävään palveluun, sekä pätevä syy kieltäytyä muuhun kuin työllistymistä edistävään palveluun osallistumisesta ja keskeyttää tällainen palvelu, jos hänelle aiheutuu palveluun osallistumisesta välttämättömiä kustannuksia eikä hänelle myönnetä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta tai vastaavaa korvausta muun lain nojalla.

16 §

Tämän luvun poikkeava soveltaminen 55 vuotta täyttäneisiin

Edellä 9 §:n 1 momentin 9 ja 10 kohdassa ja 10 §:ssä säädettyä ei sovelleta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen.

Edellä 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädettyä sovelletaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset täyttävään henkilöön siitä, kun työsuhteen päättymisestä on kulunut kuusi kuukautta.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

4 a §

Palkansaajan työssäoloehdon kertyminen palkkatuetussa työssä ja työllistymistä edistävässä palvelussa

Palkkatuetussa työssä työssäoloehdoton luetaan 75 prosenttia niistä kalenteriviikoista, jotka henkilö on ollut 4 §:ssä tarkoitettussa työssä. Mahdollinen pyöristys tehdään alaspäin lähimpään täyteen kalenteriviikkoon. Jos palkkatuettu työ on järjestetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n nojalla, työssäoloehdoton luetaan kuitenkin kaikki työssäoloehdon täyttävät kalenteriviikot.

Työssäoloehdoton luetaan myös sellaiset täydet kalenteriviikot, joina henkilö on ollut 60 vuotta täytettyään työvoimaviranomaisen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n 2 momentin perusteella järjestämässä työllistymistä edistävässä palvelussa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

10 §

Työssäoloehdon voimassaolo

Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloeseen luettavassa työssä tai työssä, jota ei lueta työssäoloeseen 4 a §:n 1 momentissa säädetyn rajoituksen takia, työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka on ollut työllistymistä edistävässä palvelussa tai on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa. Henkilöllä katsotaan olleen hyväksyttävä syy työmarkkinoilta poissaololle sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, apurahakauden, lapsen syntymän, enintään kolmivuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

11 §

Työssäoloehto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturva-asetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on ollut työssä tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 7 luvussa tarkoitetussa työvoimakoulutuksessa neljä viikkoa taikka opiskellut vastaavan ajan työttömyysetuudella tuettuja työnhakijan omaehtoisia opintoja mainitun lain 9 luvussa tarkoitetulla tavalla.

13 §

Ostavastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa yhteensä viittä täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Ostavastuu aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä säädettyä työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa kohti.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

8 §

Päivärahakauden alkaminen alusta ja palkan uudelleen laskeminen

Jos työnhakijan työssäoloehto on täyttynyt työssä, johon hänet on työllistetty työvoimapa-
palveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n 3 momentin mukaisen velvoitteen perusteella tai
jos työssäoloehto on täyttynyt työnhakijan täytettyä 58 vuotta, työttömyyspäivärahan perusteena
olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen, ellei uusien tulotietojen perusteella laskettu palkka ole aiem-
min määrättyä palkkaa suurempi. Jos työnhakijan työssäoloehtoon on luettu aikaa, jona hän on ol-
lut työllistymistä edistävissä palvelussa, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei las-
keta uudelleen.

9 §

Lisäpäiväoikeus

Palkansaajan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa maksetaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan
estämättä työnhakijalle työllistymistä edistävän palvelun ajalta, jos työllistymistä edistävä palve-
lu on järjestetty työvoimapa-
palveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n 1 tai 2 momentin mu-
kaisen velvoitteen perusteella.

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset edellytykset

10 §

Omavastuu aika

Työmarkkinatukea maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työ-
voimaviranomaisessa yhteensä viittä täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräk-
käisen kalenteriviikon aikana.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

9 luku

Muutosturvaraha

1 §

Oikeus muutosturvarahaan

Muutosturvarahaan on oikeus työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentissa tarkoitetulla muutosturvan piiriin kuuluvalla henkilöllä.

Työvoimaviranomainen antaa työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle lausunnon siitä, täyttääkö henkilö 1 momentissa ja 3 §:ssä tarkoitetut edellytykset. Lausuntoon sovelletaan, mitä muualla tässä laissa säädetään työvoimapoliittisesta lausunnosta.

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

2 §

Työttömyysetuuteen oikeutettu

Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana työvoimaviranomaisessa. Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta henkilöllä, joka työllistyy kokoaikatyössä yli kahden viikon ajan.

6 §

Kulukorvaus

Matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta työllistymistä edistävään palveluun osallistuvalla työnhakijalla säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

— — — — —
Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon edellyttämät häntä henkilökohdaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

Jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka saattaa vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulee viipymättä ilmoittaa muutoksesta työttömyysetuuden maksajalle. Jäljempänä 4 §:ssä tarkoitettuja olosuhteita koskevasta muutoksesta etuuden saajan tulee viipymättä ilmoittaa työvoimaviranomaiselle.
— — — — —

4 §

Työvoimaviranomaisen työvoimapoliittinen lausunto

Työvoimaviranomainen antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon:

1) tarvittaessa sellaisista 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä, joita ei ole 4 a §:ssä säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen annettavaksi;

2) sellaisesta työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta etuudesta, josta säädetään 10 luvun 2 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1—3 kohdassa sekä 5 §:n 1 ja 3 momentissa;

3) työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan;

4) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 74 §:n 2 momentissa tarkoitetusta opintojen todisteellisesta keskeyttämisestä sekä 76—78 §:ssä säädettyistä työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun liittyvistä edellytyksistä;

5) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitetusta opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä opintojen seurannasta ja keskeyttämisestä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Tarkempia säännöksiä työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

4 a §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapolitiittinen lausunto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään:

- 1) 2 luvun 4 §:n 2 momentissa (muu kuin työsuhteessa tehty työ);
- 2) 2 luvun 5 §:ssä (työllistyminen yrittäjänä tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssä yhdenjaksoisesti yli kahden viikon ajan); ei kuitenkaan 2 luvun 5 a §:n soveltamisesta ja siinä tarkoitusta työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä;
- 3) 2 luvun 6 §:ssä (yrityksessä työskentelyn päättyminen);
- 4) 2 luvun 7 §:ssä (yrittäjän perheenjäsenen työskentelyn päättyminen);
- 5) 2 luvun 8 §:ssä (yritystoiminnan lopettaminen);
- 6) 2 luvun 9 §:ssä (oman työn lopettaminen);
- 7) 2 luvun 10 §:n 1—4 momentissa ja 11 §:ssä (opiskelu ja päätoimisen opiskelun päättyminen); ei kuitenkaan 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 3 kohdan ja 10 b §:n soveltamisesta ja siinä tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä;
- 8) 2 luvun 13 §:n 1—3 momentissa sekä 14 ja 15 §:ssä (koulutusta vailla olevaa nuorta koskevat edellytykset);
- 9) 2 a luvussa (työvoimapolitiittisesti moitittava menettely); ei kuitenkaan 2 a luvun 10 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta etuuden palautumisesta.

Hoitaessaan tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi antaa kaikkien työvoimaviranomaisten toimialueilla työvoimapolitiittisen lausunnon muistakin kuin 1 momentissa tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 7 kohdassa säädetään, kukin työvoimaviranomainen voi antaa omalla toimialueellaan työvoimapolitiittisen lausunnon 2 luvun 10 §:n 2 momentin:

- 1) ~~1—4 ja 6 kohdassa tarkoitetuista opinnoista~~ 10 §:n 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitetuista opinnoista;
- 2) ~~5 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden opintosuunnitelman mukainen laajuus on alle viisi opintopistettä, kolme opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä~~ 10 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta;
- 3) ~~7 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden opetusohjelman mukainen laajuus on alle 25 viikkotuntia~~ 10 §:n 2 momentin 7—10 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden kokonaislaajuus on vähemmän kuin kyseisessä kohdassa säädetty opintojen päätoimisuutta osoittava laajuus.
- 4) 10 a §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. (Uusi 4 kohta)

Mitä 4 §:n 2, 3 ja 4 momentissa säädetään työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta, sovelletaan myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen antamiin työvoimapolitiittisiin lausuntoihin.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

4 b §

Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon

Työvoimaviranomaisen on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle työnhakijan lähtemisestä työnhakuun perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla toiseen valtioon.

4 c § (Uusi)

Tämän luvun poikkeava soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapolitiittisen lausunnon henkilön oikeudesta ansiopäivärahaan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten osalta antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Poiketen siitä, mitä 4 b §:ssä säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa 4 b §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ansiopäivärahaa hakevasta työnhakijasta tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

4 d (4 c) §

Valvonta

Tässä laissa työvoimaviranomaiselle ja elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien valvontaan sovelletaan, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ssä säädetään.

12 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakuoikeus

Työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

9 §

Oikeudenkäyntikuhujen jakaminen

Sosiaaliturva-asioden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoiikeus voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimapoliittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusta on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten:

1) työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä; rangaistuslaitoksen on annettava tiedot välittömästi, kun henkilö otetaan rangaistuslaitokseen;

3) työvoimaviranomaiselta tiedot työmarkkinatuen saajan oleskeluluvan perusteesta ja ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä; työvoimaviranomaisen on annettava tiedot Kansaneläkelaitokselle viivytyksettä, jos kyse on 14 luvun 3 a §:n 4 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettusta henkilöstä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työttömyyskassalta maksutta välttämättömät tiedot 6 §:n 2 momentissa ja 14 luvun 3 d §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimaviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

6 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua työmarkkinatukea, peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa rahoitetaan kunnan varoista 14 luvun 3 a ja 3 b §:n, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n tai työttömyyskassalain 25 §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisenä kuukautena maksetun työttömyysetuuden määrästä. Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu työttömyysetuutta yhteensä 60 päivältä.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 §

Ansiopäivärahan ja peruspäivärahan rahoitus

Palkansaajan ansiopäivärahan rahoituksesta säädetään työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa ja yrittäjän ansiopäivärahan rahoituksesta työttömyyskassalaissa.

Peruspäiväraha ja siihen liittyvä lapsikorotus sekä korotusosa rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla ja valtion sekä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella siten kuin 3 b §:ssä ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 8 ja 23 §:ssä säädetään.

Sosiaaliturva-asetuksen 69 ja 70 artiklan mukaiset kustannukset rahoitetaan valtion varoista. Kansaneläkelaitoksen perusasetuksen 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti asuinvaltiolle maksamat korvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 a §

Työmarkkinatuen rahoitus

Työmarkkinatuki yhteensä 100 työttömyysetuuden maksupäivän ajalta rahoitetaan valtion varoista. Tämän jälkeen valtion varoista rahoitetaan työmarkkinatuen ja 2 momentissa tarkoitetun työmarkkinatuen saajan kotikunnan rahoitusosuuden erotus.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ajanjakson jälkeen työmarkkinatuen saajan kotikunta rahoittaa työmarkkinatuesta:

- 1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyysetuutta yhteensä 200 päivältä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyysetuutta yhteensä 300 päivältä;
- 3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyysetuutta yhteensä 400 päivältä;
- 4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyysetuutta yhteensä 700 päivältä; ja
- 5) 4 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 50 prosenttia.

Työttömyysetuuspäiviä laskettaessa otetaan huomioon päivät, joilta tuen saaja on saanut työmarkkinatukea tai sitä edeltävää perus- tai ansiopäivärahaa.

Työmarkkinatukeen liittyvä lapsikorotus ja korotusosa rahoitetaan valtion varoista. Työmarkkinatuki, joka maksetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle, rahoitetaan valtion varoista eikä henkilölle maksettua työttömyysetuutta lasketa mukaan työttömyysetuuspäiviin:

- 1) kolmen vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä lukien, jos kyse on mainitun lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta henkilöstä;
- 2) yhden vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä lukien, jos kyse on muusta kuin 1 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä.

3 b §

Peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus

Peruspäiväraha rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla ja valtion varoista siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 100 päivältä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun ajanjakson jälkeen peruspäivärahan saajan kotikunta rahoittaa peruspäivärahasta:

- 1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 200 päivältä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 300 päivältä;
- 3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 400 päivältä;
- 4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia.

Peruspäivärahaan liittyvä lapsikorotus ja korotusosa rahoitetaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla ja valtion varoista.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työttömyyspäivärahan 100 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon täyttymisen jälkeen oikeutetuksi uuteen 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun enimmäisaikaan.

3 c §

Etuuksien kattamiseksi suoritettavat ennakot

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaa valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää. Valtio suorittaa lisäksi ennakkona etuuksien rahoituksen turvaamiseksi peruspäivärahan ja työmarkkinatuen arvioidusta vuosikustannuksesta 12 prosenttia kuntien maksuosuuden viiveestä johtuvan tulojen ja menojen erotusta vastaavan rahoitustarpeen kattamiseen (*peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärä*).

3 d §

Kuntien rahoitusosuuden perintä

Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden työmarkkinatukeen, peruspäivärahaan ja ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden. Kansaneläkelaitos käyttää työmarkkinatukeen ja peruspäivärahaan kohdistuvaa kuntien rahoitusosuutta osana maksamaansa työmarkkinatukea ja peruspäivärahaa, ja se tilittää ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden edelleen Työllisyysrahastolle käytettäväksi osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

Jos kunta ei ole maksanut rahoitusosuuttaan viimeistään asetuksessa säädettyinä eräpäivänä, peritään viivästysajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko.

Kotikuntana pidetään kuntaa, joka väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitetussa väestötietojärjestelmässä on merkitty:

- 1) työmarkkinatuen saajan kotikunnaksi tämän luvun 3 a §:n 1 ja 2 momentissa mainittuna työmarkkinatuen maksupäivänä;
- 2) peruspäivärahan saajan kotikunnaksi tämän luvun 3 b §:n 1 ja 2 momentissa mainittuna työttömyyspäivärahan maksupäivänä; ja
- 3) ansiopäivärahan saajan kotikunnaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tai työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentissa mainittuna ansiopäivärahan maksupäivänä.

3 e §

Eräitä rahoitusta koskevia säännöksiä

Edellä 8 luvussa tarkoitettu liikkuvuusavustus ja siihen liittyvät korotukset sekä 10 luvun 6 §:ssä ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä, 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitettun kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle, 3 c §:n mukaisesta peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä sekä 3 d §:ssä tarkoitettusta ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahastolle.

Tämän lain mukaisesta toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi.

Valtion tulee suorittaa Kansaneläkelaitokselle työttömyysetuuksien rahoituksen turvaamiseksi sellainen määrä varoja, että Kansaneläkelaitoksen maksuvalmius peruspäivärahan ja työmarkkinatuen maksamiseen on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*). Maksuvalmiussuoritus tulee palauttaa valtiolle, kun sitä ei enää tarvita peruspäivärahan tai työmarkkinatuen maksuvalmiuden turvaamiseen.

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain viimeistään 15 päivänä toukokuuta toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio valtion seuraavana vuonna vastattavista työttömyysetuuksista. Arvio kuntien rahoitusosuudesta sekä peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä toimitetaan mainitun arvion yhteydessä.

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
2. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä työ- ja elinkeinotoimistosta, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksesta ja työ- ja elinkeinoviranomaisesta sovelletaan henkilölle tarjottua työtä, työllistymissuunnitelmaa ja työllistymistä tukevaa palvelua koskevassa asiassa työvoimaviranomaiseen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukseen.
3. Tässä laissa työllistymistä edistävästä palvelusta säädettyä sovelletaan myös tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa laissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun.
4. Työvoimaviranomainen hoitaa työ- ja elinkeinotoimistossa ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksessa 11 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja työvoimapolitiittisia lausuntoja koskevat tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat sekä muutoksenhausta johtuvat toimet.
5. Edellä 4 momentissa säädetystä poiketen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa työ- ja elinkeinotoimistossa 11 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja työvoimapolitiittisia lausuntoja koskevat tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat sekä muutoksenhausta johtuvat toimet siltä osin kun toimivalta niiden hoitamiseen kuului tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n 2 momentin nojalla annetun asetuksen mukaan yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimivaltaan.
6. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 12 luvun 9 §:ssä tarkoitetuista oikeudenkäyntikuluista niissä tilanteissa, joissa suoritusvelvollisuus perustuu pääosin tai osittain työ- ja elinkeinotoimiston tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen antamaan työvoimapolitiittiseen lausuntoon.
7. Tämän lain mukaiseen valtion ja työmarkkinatuen tai peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin työttömyysetuuden maksupäiviin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyysetuutta, ei kuitenkaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2015. Työmarkkinatuen maksupäiviin luetaan lisäksi tuen saajalle ennen 1 päivää tammikuuta 2006 ja ennen 1 päivää tammikuuta 2015 maksetut työmarkkinatukipäivät. Työmarkkinatukipäivinä pidetään myös kuntoutukselta työttömyysetuudesta annetun lain (189/2006)

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~2001)-mukaisen kuntouttavan työtoiminnan aikaista työmarkkinatukea, joka on maksettu ennen 1 päivää tammikuuta 2006.~~

8. Tämän lain 14 luvun 3 a ja 3 b §:ää sovelletaan työmarkkinatuen ja peruspäivärahan maksupäiviin, joilta Kansaneläkelaitos on maksanut työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa tuen saajalle tämän lain tultua voimaan.

7.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1380/2021) voimaantulosäännös, sellaisena kuin se on laissa 289/2022, seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 2 päivänä toukokuuta 2022.

Työnhakijan menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Työnhakijan menettelyä, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, ei oteta huomioon arvioitaessa menettelyn toistuvuutta tämän lain 2 a luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 1, 4 ja 8 §, 10 §:n 1 momentin 1 kohta, 14 a §:n 1 momentti, 14 c §, 14 d §:n 3 momentti, 14 e §:n 4 momentti, 14 f §:n 1 momentti ja 23 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 § laeissa 1189/2009 ja 678/2022, 4 § laeissa 1301/2002, 1049/2014, 522/2018 ja 1312/2019, 8 § laeissa 1049/2014 ja 522/2018, 10 §:n 1 momentin 1 kohta, 14 a §:n 1 momentti, 14 c §, 14 d §:n 3 momentti, 14 e §:n 4 momentti ja 14 f §:n 1 momentti laissa 678/2022 ja 23 § laeissa 1049/2014, 1076/2018 ja 914/2020, sekä

lisätään lakiin siitä lailla 970/2013 kumotun 26 c §:n tilalle uusi 26 c §, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset työttömyyspäivärahat rahoitetaan valtionosuudella, työttömyyspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla ja työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu) sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaiset vuorottelukorvaukset rahoitetaan valtionosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuiskoulutustuet muiden kuin yrittäjien osalta ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta sekä palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva sekä työttömyysturvalain mukaiset muutosturvarahat ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 8 luvun mukaiset muutosturvakoulutukset rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

Työttömyyskassojen rahoituksesta säädetään työttömyyskassalaissa.

4 §

Ansiopäivärahojen rahoitus

Palkansaajan ansiopäiväraha rahoitetaan valtionosuudella ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, Työllisyysrahaston osuudella ja työttömyyskassan rahoitusosuudella.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Valtionosuutena työttömyyskassalle maksetaan kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n mukaista peruspäivärahaa vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 100 päivältä. Tämän ajanjakson jälkeen valtionosuutena maksetaan peruspäivärahaa vastaava määrä vähennettynä ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, joka on kustakin ansiopäivärahaan sisältyvästä peruspäivärahan määrästä:

1) 10 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 200 päivältä;

2) 1 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 20 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 300 päivältä;

3) 2 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 30 prosenttia siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 400 päivältä; ja

4) 3 kohdassa tarkoitetun jälkeiseltä ajalta 40 prosenttia.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat peruspäivärahan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

Lomautusajalta maksettuihin ansiopäivärahoihin, työttömyysturvalain 1 luvun 5 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetun sääesteen ja 14 kohdassa tarkoitetun lomautukseen rinnastettavan syyn ajalta maksettuihin ansiopäivärahoihin ja mainitun lain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuihin lisäpäiviin ei suoriteta valtionosuutta eikä ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta. Työllisyysrahaston osuutena maksetaan työttömyyskassalle näihin päivärahoihin 94,5 prosenttia menoista.

Työttömyyskassan osuus kustakin ansiopäivärahasta on 5,5 prosenttia, jollei 2 ja 3 momentin säännöksistä muuta johdu. Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti korotettuna, työttömyyskassan osuus lasketaan kuitenkin mainitun pykälän 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta.

Muista kuin 3 momentissa tarkoitetuista ansiopäivärahoista maksetaan Työllisyysrahaston osuutena työttömyyskassalle kustakin ansiopäivärahasta maksetun ansiopäivärahan sekä 2 ja 4 momentin mukaisten määrien erotus.

Työttömyyspäivärahan 100 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon täyttymisen jälkeen oikeutetuksi uuteen työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun enimmäisaikaan.

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoituksesta, palkansaajakassan maksamien yrittäjäetuuksien rahoituksesta, työttömyyskassan hallintokuluihin kohdistuvasta valtionosuudesta ja Työllisyysrahaston osuudesta sekä valtionosuuden ja Työllisyysrahaston osuuden maksamisesta säädetään työttömyyskassalaissa.

Ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuuden perinnästä ja kotikunnan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahastolle säädetään työttömyysturvalaissa.

8 §

Peruspäivärahan rahoitus

Työllisyysrahasto maksaa sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä Kansaneläkelaitokselle 23 §:ssä tarkoitetun osuuden työttömyysturvalain mukaisten peruspäivärahojen ja niihin liitty-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

vien lapsikorotusten sekä korotusosien rahoitukseen. Muilta osin menot rahoitetaan Kansaneläkelaitokselle maksettavalla valtionosuudella ja peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Valtionosuuden suorittamisesta, valtionosuuden ennakoiden käyttämisestä ja Kansaneläkelaitoksen työttömyysetuuksien hallintokuluista säädetään työttömyysturvalaissa.

10 §

Työllisyysrahaston tehtävät

Työllisyysrahaston tehtävänä on:

1) rahoittaa 1 §:ssä tarkoitetut etuudet siltä osin kuin valtio, ansiopäivärahan saajan kotikunta ja yksittäiset työttömyyskassat eivät ole niistä vastuussa;

— — — — —

14 a §

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0—2,9. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetusta työntekijästä.

— — — — —

14 c §

Oikeus tietojen saamiseen

Työllisyysrahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 14 a §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten työnantajaa ja työntekijää koskevat välttämättömät tiedot:

- 1) Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta ja työvoimaviranomaiselta;
- 2) muulta valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä; sekä
- 3) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella, työttömyyskassalla ja työvoimaviranomaisella on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada työnantajalta ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 14 d §:ssä säädetyn tietojenantovelvollisuuden täyttämiseksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

14 d §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työvoimaviranomaisen on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista.

14 e §

Muutosturvamaksun määrääminen eräissä tilanteissa

Jos irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu tulee perittäväksi tilanteissa, joissa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 69 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulle työntekijälle ei ole maksettu muutosturvarahaa, Työllisyysrahasto määrittää muutosturvarahan perusteena olevan palkan noudattaen, mitä työttömyysturvalain 9 luvun 2 §:ssä on säädetty.

14 f §

Päätöksen antaminen ja muutosturvamaksun periminen

Työllisyysrahasto antaa irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrästä kirjallisen päätöksen saatuaan tiedon muutosturvarahan maksamisesta Kansaneläkelaitokselta tai työttömyyskassalta tai oikeudesta koulutukseen työvoimaviranomaiselta. Ennen päätöksen antamista Työllisyysrahaston tulee varata työnantajalle mahdollisuus esittää kirjallinen pyyntö muutosturvamaksusta vapauttamiseksi sekä mahdollinen muutosturvamaksusta vapauttamiseen liittyvä selvitys.

23 §

Perusturvaan tilitettävä työttömyysvakuutusmaksukertymä

Työllisyysrahasto tilittää sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä Kansaneläkelaitokselle työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien työntekijöiden palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään peruspäivärahamenon verran vähennettynä työttömyysturvalain 14 luvun 3 b §:ssä tarkoitettulla peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella. Vuosittain tilitettävän määrän vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö pyydettyään lausunnon Työllisyysrahastolta. Tilitettävää määrää voidaan tilitysvuoden aikana tarkistaa tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun määrän lisäksi Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen vuosittain 50 300 000 euroa. Jos 1 momentin ja tämän mo-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

mentin mukaisen tilityksen yhteismäärä on suurempi kuin peruspäivärahameno vähennettynä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella, tilitettävä yhteismäärä on kuitenkin enintään peruspäivärahamenon verran vähennettynä peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Tilitettävän määrän laskemisesta ja maksamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

26 c §

Oikeus tietojen saamiseen Kansaneläkelaitokselta

Työllisyysrahastolla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta Kansaneläkelaitokselta välttämättömät tiedot ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuuden tilittämistä koskevaa valvontaa varten.

Kansaneläkelaitoksen on tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen vuosittain toimitettava Työllisyysrahastolle ja sosiaali- ja terveysministeriölle tieto edellisenä vuonna toteutuneesta kunnilta laskutetusta ansiopäivärahan ja peruspäivärahan rahoitusosuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain mukaiseen valtion ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin työttömyyspäivärahan maksupäiviin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyyspäivärahaa, ei kuitenkaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2015.

Tämän lain 4 §:ää sovelletaan ansiopäivärahan maksupäiviin, joilta työttömyyskassa on maksanut ansiopäivärahaa tuen saajalle tämän lain tultua voimaan.

9.

Laki

työttömyyskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyyskassalain (603/1984) 19 §:n 1 momentti, 25 § ja 25 a §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 19 §:n 1 momentti laissa 722/2020, 25 § laeissa 1190/2009, 971/2013 ja 1313/2019 sekä 25 a §:n 1 momentti laissa 1190/2009, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

19 §

Jäsenmaksut

Jäsenmaksut on määrättävä siten, että niitä palkansaajakassassa yhdessä valtionosuuden, ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuuden ja Työllisyysrahaston osuuden kanssa ja yrittäjäkassassa yhdessä valtionosuuden ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuuden kanssa voidaan pitää riittävinä kassan sitoumusten täyttämiseen. Jäsenmaksut vahvistaa Finanssivalvonta kassan tekemän esityksen pohjalta ottaen huomioon, mitä 20 §:ssä säädetään tasoitusrahastosta ja 20 a §:ssä säädetään työttömyyskassan taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmasta.

25 §

Yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoitus

Valtionosuutena maksetaan yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 7 §:n nojalla maksamista päivärahoista kustakin ansiopäivärahasta työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa ja lapsikorotusta vastaava määrä siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 100 päivältä. Tämän jälkeen valtionosuutena maksetaan peruspäivärahaa vastaava määrä vähennettynä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettulla ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudella.

Jos ansiopäiväraha maksetaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti soviteltuna tai vähennettynä, valtionosuus ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuus lasketaan niin, että ne vastaavat peruspäivärahan suhteellista osuutta kustakin täydestä työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan määräytyvästä ansiopäivärahasta. Lomautusajalta ja työnteon keskeytysajalta työttömyysturvalain 2 luvun 7 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdan nojalla maksettuihin ansiopäivärahoihin ei kuitenkaan makseta valtionosuutta tai ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutta.

Yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 10 a §:n 1 momentin nojalla maksamien päivärahojen rahoitukseen sovelletaan, mitä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:ssä säädetään ansiopäivärahojen rahoituksesta.

Ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuuden perinnästä ja kotikunnan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahastolle säädetään työttömyysturvalaissa.

25 a §

Palkansaajakassan maksamien yrittäjäetuuksien rahoitus

Valtionosuutena ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuutena maksetaan palkansaajakassan työttömyysturvalain 5 luvun 10 §:n 2 momentin nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista tämän lain 25 §:n 1 ja 2 momentissa määritelty osuus.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain mukaiseen valtion ja ansiopäivärahan saajan kotikunnan rahoitusvastuuseen vaikuttaviin työttömyyspäivärahan maksupäiviin luetaan myös päivät, joilta tuen saajalle on ennen tämän lain voimaantuloa maksettu työttömyyspäivärahaa, ei kuitenkaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2015.

Tämän lain 25 ja 25 a §:ää sovelletaan ansiopäivärahan maksupäiviin, joilta työttömyyskassa on maksanut ansiopäivärahaa tuen saajalle tämän lain tultua voimaan.

10.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 72 a § ~~75, 83 ja 85 § sekä 191 §:n 9 kohta~~, sellaisena kuin se on laissa / , ja

~~sellaisina kuin ne ovat 75 ja 85 § sekä 191 §:n 9 kohta laissa 1218/2013 ja 83 § laeissa 501/2016, 437/2019 ja 1218/2013, ja~~

muutetaan 3 §:n 6 ~~ja 6 a kohta~~, 72 ja 73 §, ~~86 a §:n 2 momentti~~, 74 §:n 4 momentti, 75 §:n 3 momentti, 81 a §:n 2 momentti, 82 §:n 2 momentti, 83 §, 84 §:n 2 momentti, 160 §, 163 §:n 3 momentti, 187 §:n 1 momentti, 190 §:n 1 momentti ja 194 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 6 kohta laissa 501/2016, ~~3 §:n 6 a kohta~~, 72 ja 73 §, ~~86 a §:n 2 momentti~~ 74 §:n 4 momentti, 75 §:n 3 momentti, 81 a §:n 2 momentti, 82 §:n 2 momentti, 83 §, 84 §:n 2 momentti, 187 §:n 1 momentti, 190 §:n 1 momentti ja 194 § laissa ~~1218/2013~~ / sekä 160 § ja 163 §:n 3 momentti laissa 360/2007, ~~187 §:n 1 momentti laissa 554/2021 ja 190 §:n 1 momentti laissa 850/2019~~, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *työntekijän oleskeluluvalla* ulkomaalaiselle ansiotyötä varten myönnettävää oleskelulupaa, jonka harkinnassa selvitetään työvoiman alueellinen saatavuus;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

6 a) muulla oleskeluluvalla ansiotyötä varten ulkomaalaiselle ansiotyötä varten myönnettävää oleskelulupaa, jonka harkinnassa ei selvitetä työvoiman alueellista saatavuutta;

72 §

Työntekijän oleskelulupahakemus ja sen liitteet

Oleskelu-luvan hakemisesta säädetään 60 §:ssä. Työnantajan on liitettävä työntekijän oleskelulupahakemukseen:

- 1) työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu selvitys työnteon keskeisistä ehdoista;
- 2) vakuutus siitä, että ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja asianomaisen työehtosopimuksen mukaiset tai, jos työehtosopimusta ei ole sovellettava, että ne vastaavat työmarkkinoilla vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin noudatettavaa käytäntöä;
- 3) Maahanmuuttoviraston vaatiessa selvitys siitä, että työnantaja on huolehtinut ja vastaisuudessa kykenee huolehtimaan velvoitteistaan työnantajana.

Ulkomaalaiselle myönnetään hakemuksesta työntekijän oleskelulupa, jonka myöntämistä ennen tulee:

- 1) selvittää tarkoitettuun työhön sopivan, työmarkkinoilla käytettävissä olevan työvoiman saatavuus kohtuullisessa ajassa ottaen huomioon 72 b §:n mukaiset linjaukset;
- 2) huolehtia siitä, että työntekijän oleskeluluvan myöntäminen ei estä 1 kohdassa tarkoitetun henkilön työllistymistä.

Jos jatkolupahakemus koskee samaa ammattialaa kuin hakemusta jätettäessä voimassa oleva työntekijän oleskelulupa tai jos se ei koske samaa ammattialaa ja ulkomaalainen on työskennellyt työntekijän oleskeluluvan nojalla vähintään yhdeksän kuukauden ajan, 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta.

Jos päätös on myönteinen, siinä määrätään yksi tai useampi ammattiala, jolla työntekijän oleskelulupa oikeuttaa työskentelemään.

73 §

Työntekijän oleskeluluvan myöntäminen Erityisasiantuntijan oleskelulupa

Työntekijän oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee:

- 1) selvittää tarkoitettuun työhön sopivan, työmarkkinoilla käytettävissä olevan työvoiman saatavuus kohtuullisessa ajassa;
- 2) huolehtia siitä, että työntekijän oleskeluluvan myöntäminen ei estä 1 kohdassa tarkoitetun henkilön työllistymistä;
- 3) varmistaa se, että työntekijän oleskelulupa myönnetään vain edellytykset täyttävälle henkilölle, jos työssä vaaditaan erityistä pätevyyttä tai hyväksyttyä terveydentilaa;
- 4) varmistaa, että työnantajan hakemukseen liittämät selvitykset ja vakuutus ovat 72 §:ssä säädetyn mukaiset.

Harkittaessa työntekijän oleskeluluvan myöntämistä tulee ottaa huomioon 71 §:ssä tarkoitetut linjaukset.

Jos uusi hakemus koskee samaa ammattialaa kuin hakemusta jätettäessä voimassa oleva työntekijän oleskelulupa, 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua harkintaa ei suoriteta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~Jos uusi hakemus ei koske samaa ammattialaa kuin hakemusta jätettäessä voimassa oleva työntekijän oleskelulupa ja ulkomaalainen on työskennellyt työntekijän oleskeluluvan nojalla vähintään yhden vuoden, 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa ei suoriteta.~~

~~Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan.~~

Ulkomaalaiselle myönnetään hakemuksesta erityisasiantuntijan oleskelulupa, jos hän toimii erityisosaamista vaativissa asiantuntijatehtävissä, josta hänelle maksettava palkka on vähintään keskimääräinen palkansaajan bruttopalkka.

Erityisasiantuntijan oleskelulupaan ei sovelleta 72 ja 72 b §:ää.

74 § (Uusi)

Muu oleskelulupa ansiotyötä tai elinkeinon harjoittamista varten

Oleskeluluvan myöntämiseen ei sovelleta 72, ~~72 a~~ ja 72 b §:ää.

75 § (Uusi)

Suomessa tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneen oleskelulupa

Oleskeluluvan myöntämiseen ei sovelleta 72, ~~72 a~~ ja 72 b §:ää.

81 a § (Uusi)

Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla

Ulkomaalaisella, jolle on myönnetty työntekijän oleskelulupa, on työnteko-oikeus yhdellä tai useammalla ammattialalla sen mukaan kuin päätöksessä 72 §:n 3 momentin mukaan määrätään.

82 § (Uusi)

Työnantajan ja toimeksiantajan velvollisuudet

Työnantajan, joka ottaa palvelukseensa muun kuin unionin kansalaisen, tähän rinnastettavan tai tämän perheenjäsenen, tulee viivytyksettä toimittaa Maahanmuuttovirastolle tieto palkkaamastaan työntekijästä, työsuhteen kestosta, palkasta ja sovellettavasta työehtosopimuksesta sekä ilmoittaa työpaikan luottamus-miehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvaltuutetulle ulkomaalaisen nimi sekä sovellettava työehtosopimus. Tiedot on toimitettava sähköistä asiointijärjestelmää käyttäen tai jos se ei ole mahdollista, paperisena.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

83 § (Uusi)

Maahanmuuttoviraston toimivalta

Maahanmuuttovirasto myöntää ~~72 a~~ ja 79 a §:ssä tarkoitetun myönteisen osapäätöksen tai 80 a §:ssä tarkoitetun lausunnon jälkeen ~~työntekijän-oleskeluluvan~~, yrittäjän oleskeluluvan ja kasvuyrittäjän oleskeluluvan, jollei 36 §:stä muuta johdu. Kasvuyrittäjän oleskeluluvan osalta Maahanmuuttovirasto arvioi, onko ulkomaalaisen toimeentulo turvattu 39 §:n mukaisesti.

Maahanmuuttovirasto myöntää muut tässä luvussa tarkoitetut oleskeluluvat, jos oleskeluluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja 36 §:stä ei muuta johdu. Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta perusteettomuudesta.

Maahanmuuttovirasto tarkastaa 72, 73, 74 ja 75 §:n mukaisia oleskelulupia myöntäessään, että työnantaja täyttää 71 §:ssä säädettyt velvollisuutensa. ~~Työntekijän-oleskeluluvan osalta Maahanmuuttovirasto voi tarkastaa edellä mainittujen velvollisuuksien täyttämisen, jos se soveltaa hakemuksen 36 §:ää.~~

Jos hakija ei täytä 11 §:n 1 momentin 1, 4 tai 5 kohdassa säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai 35 §:ssä säädettyä vaatimusta matkustusasiakirjan voimassaolosta taikka 36 §:ssä säädettyjä oleskeluluvan myöntämisen yleisiä edellytyksiä, Maahanmuuttovirasto voi hylätä työntekijän ja yrittäjän oleskelulupaa koskevan hakemuksen ilman 72 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa ja ~~työ- ja elinkeinotoimiston- ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen~~ osapäätösharkintaa.

Maahanmuuttovirasto myöntää työnantajan sertifiointin ja päättää sen peruuttamisesta.

Maahanmuuttovirasto myöntää hakemuksesta oikeuden työntekoon 81 a §:n 5 momentissa säädetyllä perusteella. Maahanmuuttovirasto voi lisäksi pyynnöstä antaa todistuksen suoraan lain nojalla määräytyvästä työnteko-oikeudesta.

84 § (Uusi)

Käsittelyajat

~~Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen~~ on tehtävä osapäätös viimeistään kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetusta hakemuksen vastaanottamisesta. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin on annettava kasvuyrittäjän jatkolupaa koskeva lausunto viimeistään kuukauden kuluessa Maahanmuuttoviraston 80 b §:n 2 momentin nojalla tekemästä pyynnöstä. Maahanmuuttoviraston on osapäätöksen tai lausunnon saatuaan tehtävä hakemukseen päätös viimeistään kuukauden kuluessa.

~~86 a §~~

~~*Työnantajan velvollisuudet*~~

~~Työnantajan, joka ottaa palvelukseensa muun kuin unionin kansalaisen, tähän rinnastettavan tai tämän perheenjäsenen, tulee viivytyksettä toimittaa Maahanmuuttovirastolle 72 §:ssä tarkoi-~~

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~tetut selvitys ja vakuutus sekä ilmoittaa työpaikan luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvaltuutetulle ulkomaalaisen nimi sekä sovellettava työehtosopimus.~~

160 §

Työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan aseman säilyttäminen

Edellä 158 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa unionin kansalainen, joka ei enää ole työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, säilyttää työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan aseman, vaikka hän:

- 1) joutuu tilapäisesti työkyvyttömäksi sairauden tai tapaturman vuoksi;
- 2) yli vuoden työskenneltään joutuu työttömäksi tahtomattaan ja työvoimaviranomainen rekisteröi hänet työnhakijaksi;
- 3) alle vuoden kestäneen määräaikaisen työsuhteen päätyttyä tai kahdentoista ensimmäisen kuukauden aikana joutuu työttömäksi tahtomattaan ja työvoimaviranomainen rekisteröi hänet työnhakijaksi; tällöin hän säilyttää työntekijän asemansa kuuden kuukauden ajan; taikka
- 4) aloittaa ammatillisen koulutuksen, joka liittyy hänen aiempaan työskentelyynsä, taikka jos hän on tahtomattaan työttömänä, muun ammatillisen koulutuksen.

163 §

Työskentelyn tai ammatin harjoittamisen päättäneiden henkilöiden oikeus pysyvään oleskeluun

Pysyvän oleskeluoikeuden saamiseksi 1 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla hyväksi luetaan myös työssäolo toisen jäsenvaltion alueella. Omasta tahdosta riippumattomat työttömyysjaksot, jotka työvoimaviranomainen on kirjannut, tai ammatinharjoittamisen katkaisseet jaksot, jotka ovat aiheutuneet hakijasta riippumattomista syistä, sekä sairaudesta tai tapaturmasta johtuvat poissaolajaksoit katsotaan työssäolajaksoiksi.

187 §

Pidättäytyminen oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella

Maahanmuuttovirasto voi päättää, että tämän luvun mukaisia työntekijän oleskelulupia ei myönnetä sellaisen työnantajan palvelukseen tai toimiksi ~~antajan sopimussuhteeseen~~, joka itse tai edustajansa välityksellä on antanut viranomaiselle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 71 §:n 1 tai 2 kohdassa, 71 b §:n 1 tai 2 momentissa taikka 82 §:ssä tarkoitetuista seikoista. Päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun työ- ja elinkeinotoimisto tai Maahanmuuttovirasto sai tiedon päätöksen perusteesta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

190 §

Valitus

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Suomen edustuston ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen sekä Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osapäätökseen ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon haetaan muutosta kuitenkin vasta pääasian yhteydessä.

194 §

Työnantajan valitusoikeus

Työnantajalla on oikeus valittaa työntekoa koskevasta oleskelulupapäätöksestä siltä osin kuin kyse on työnantajan 71 §:n 1—3 kohdassa tai 71 b §:ssä säädettyjen velvollisuuksien täyttämisestä ja työntekijän oleskelulupaa koskevasta päätöksestä siltä osin kuin kyse on 72 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä.

Työnantajalla on oikeus valittaa 76 ja 78 §:ssä tarkoitettua työnantajan sertifiointia koskevaa päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

11.

Laki

luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain (487/2021) 8, 11 ja 12 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

8 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) arvioi, onko luonnontuotekeruualan toimija 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava. Arvio annetaan toimijan hakemuksesta vuodeksi kerrallaan.

Kehittämis- ja hallintokeskus seuraa 5 ja 7 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen ja antaa niistä edustustolle tai työsuojeluviranomaisille näiden pyynnöstä lausunnon.

Kehittämis- ja hallintokeskus antaa yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa neuvontaa 4—7 §:n soveltamisesta.

11 §

Tietojensaantioikeus ja asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus

Kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada luonnontuotekeruualan toimijalta tiedot ja asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädetyn seurannan ja valvonnan suorittamiseksi.

Kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä tai tämän lain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta, jos tiedot ovat välttämättömiä 5 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi.

Luonnontuotekeruualan toimijan tulee säilyttää tämän lain mukaisten velvollisuuksien hoitamiseen liittyvät tiedot siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Luonnontuotekeruualan toimijan on säilytettävä tiedot kahden vuoden ajan keruuvuoden päättymisestä lukien.

12 §

Muutoksenhaku

Kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 3 §:n 2 momentin 11 kohta ja 11 §:n 1 momentin 8 kohta, sekä
muutetaan 3 §:n 2 momentin 10 kohta, 11 §:n 1 momentin 1 ja 7 kohta sekä 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

10) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa.

11 §

Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1—5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä kausityölaki, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä ICT-laki, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä tutkija- ja opiskelijalaki, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä vastaanottolaki, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä säilölaki, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010), jäljempänä kotoutumislaki, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säi-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

löönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta;

7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta ja edustustolta ~~ja hyvinvointialueen viranomaiselta.~~

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentin 1—5 kohdan, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdan, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan, säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdan sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

13.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 37 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 40 §, sellaisina kuin niistä ovat 37 §:n 1 momentin 4 kohta ja 40 § laissa 919/2012, ja

muutetaan 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 6, 8 ja 10 §, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n ~~1, 2 ja 4~~ 1—3 ja 5 momentti, 14 §:n 1 momentti, 17 §:n 1—3 momentti, 18 §, 21 §:n 1—3 momentti, 22 ja 25 §,

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

31 §:n 1 ja 3 momentti, 32 §:n 2 momentti, 44 §:n 1 momentti, 82 §:n 2 momentti, 84 §:n 1—3 momentti, 87 b §:n 1 momentti ja 87 f §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 ja 10 §, 13 §:n 1—3 ja 5 momentti, 14 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 18 §, 31 §:n 1 ja 3 momentti, 44 §:n 1 momentti, 87 b §:n 1 momentti ja 87 f §:n 3 momentti laissa 936/2022, ~~10 §:n 1 momentti~~, 12 §:n 1 momentti, ~~13 §:n 4 momentti~~, ~~18 §:n 2 momentti~~, 21 §:n 1—3 momentti ja 25 § laissa 919/2012, ~~10 §:n 2 momentti~~, ~~14 §:n 1 momentti~~, 17 §:n 3 momentti laissa 1382/2021, 22 § osaksi laeissa 919/2012 ja 1376/2014, ~~ja 44 §:n 1 momentti laissa 1134/2014~~, 82 §:n 2 momentti laissa 1015/2015, 84 § laeissa 1251/2011 ja 472/2015, 87 §:n 1 momentti laissa 1192/2019, ~~ja~~ 87 §:n 3 momentti laissa 618/2020, ~~ja~~ sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *erityisiä toimenpiteitä tarvitsevalle* maahanmuuttajaa, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun synn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan synn perusteella;

7) *työvoimaviranomaisella* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua viranomaista.

6 §

Kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestäminen

~~Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, ja työvoimaviranomaisen palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä.~~ Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, ~~työ- ja elinkeinohallinnon~~ työvoimaviranomaisen palveluja, hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä.

8 §

Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, työvoimaviranomaisen sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

10 §

Alkukartoituksen järjestäminen

Työvoimaviranomainen käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun laissa tarkoitettu työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työvoimaviranomainen tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Hyvinvointialue voi työvoimaviranomaisen tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitettuun alkukartoitukseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työvoimaviranomaisen, kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Alkukartoitukseen kuuluvia toimia voidaan järjestää työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen täydentävien työnhakukeskustelujen sijasta. Työvoimaviranomainen tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa.

Alkukartoituksen perusteella työvoimaviranomainen tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

12 §

Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumissuunnitelman kesto

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän työvoimapaalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

13 §

Kotoutumissuunnitelman laatiminen

Kunta ja työvoimaviranomainen laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai työvoimaviranomainen ja maahanmuuttaja voivat kuitenkin laatia kotoutumissuunnitelman keskenään.

Hyvinvointialue voi työvoimaviranomaisen tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

edellyttää työvoimaviranomaisen tai kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Kunta tai työvoimaviranomainen käynnistää alkukartoituksen perusteella kotoutumissuunnitelman laatimisen viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus.

Kotoutumissuunnitelmaan, jonka laatimiseen työvoimaviranomainen osallistuu, sovelletaan lisäksi, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 33 §:ssä säädetään.

14 §

Kotoutumissuunnitelman laativan viranomaisen tehtävät

Työvoimaviranomainen sopii kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työnhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Kotoutumissuunnitelman tulee sisältää työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun lain 48 §:stä muuta johdu.

17 §

Kotoutumissuunnitelmasta ja sen laatimisesta aiheutuvat velvollisuudet

Kunnan, ~~tai~~ työvoimaviranomaisen tai hyvinvointialueen, joka laatii maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, on selvitettävä maahanmuuttajalle suunnitelmasta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvat oikeudet ja velvollisuudet kirjallisesti ja maahanmuuttajan pyynnöstä suullisesti siten, että hän ne ymmärtää.

Kotoutumissuunnitelman laatineen kunnan, ~~tai~~ työvoimaviranomaisen tai hyvinvointialueen on aktiivisesti tarjottava maahanmuuttajalle tämän kotoutumissuunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä ja palveluja käytettäväksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Maahanmuuttaja on velvollinen osallistumaan kotoutumissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen, toteuttamaan hänen kanssaan laadittua suunnitelmaa sekä hakeutumaan ja osallistumaan säännöllisesti suunnitelmaan sisältyvään suomen tai ruotsin kielen opetukseen ja muihin suunnitelmassa sovittuihin toimenpiteisiin ja palveluihin. Maahanmuuttaja on myös velvollinen suunnitelmassa sovitussa määräjassa ja sovitulla tavalla ilmoittamaan suunnitelman laatimiseen osallistuneille viranomaisille, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa. Maahanmuuttajan on säilytettävä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 5 luvussa tarkoitettua työnhakuvelvollisuuden täyttämiseen liittyvät selvitykset ja esitettävä ne työvoimaviranomaiselle sen pyynnöstä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

18 §

Kotoutumissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen

Kunnan ja työvoimaviranomaisen sekä 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa myös hyvinvointialueen on seurattava kotoutumissuunnitelman toteutumista.

Kunnan on tarkistettava kotoutumissuunnitelma maahanmuuttajan palvelutarpeen mukaisesti tai vähintään kerran vuodessa. Työvoimaviranomaisen on tarkistettava kotoutumissuunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetyllä tavalla. Suunnitelma voidaan tarkistaa myös osapuolten sitä erikseen pyytäessä. Hyvinvointialue voi osallistua suunnitelman tarkistamiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan tai työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

21 §

Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen ja maahanmuuttajan ohjaaminen koulutukseen

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena siten kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetään. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna.

Työvoimaviranomainen vastaa työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan.

Työvoimaviranomainen ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun.

22 §

Omaehtoisen opiskelun tukeminen

Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen tässä laissa ja työttömyysturvalaissa säädetyin edellytyksin, jos:

1) maahanmuuttajalla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve ja työvoimaviranomainen arvioi, että omaehtoinen opiskelu tukee maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä;

2) opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa; ja

3) muut tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Oikeudesta opiskelun ajalta maksettavaan kulukorvaukseen säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun 103—107 §:ssä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

25 §

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain soveltaminen omaehtoiseen opiskeluun

Omaehtoisesta opiskelusta sopimiseen, tukiaikaan, maahanmuuttajan velvollisuuksiin, opintojen seurantaan ja keskeytymiseen sekä maahanmuuttajan ja koulutuspalvelujen tuottajan tietojen antovelvollisuuteen sovelletaan, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 75—80 §:ssä säädetään.

31 §

Monialainen yhteistyö paikallistasolla

Paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työvoimaviranomainen, **hyvinvointialue, Kansaneläkelaitos** ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kunta ja työvoimaviranomainen ja **hyvinvointialue** vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. Ne voivat lisäksi laatia paikallisia tai seudullisia yhteistyösopimuksia toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä alueellaan.

32 §

Kunnan kotouttamisohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työvoimaviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

44 §

Valtion korvaus kunnalle

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) korvaa kunnalle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

82 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta työvoimaviranomaisen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaiseen päätökseen säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 17 luvussa.

84 §

Kotoutumista edistävään toimenpiteeseen osallistuvan vakuutusturva

Työvoimaviranomaisen on huolehdittava, että työttömyysetuutta saava 22 §:ssä tarkoitettuun maahanmuuttajan kotoutumista edistävään omaehtoiseen opiskeluun ja työmarkkinatukea saavalle muihin yksilöllisesti sovittuihin toimenpiteisiin osallistuva vakuutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella sekä ryhmävastuuvakuutuksella. Poiketen siitä, mitä mainitun lain 58 ja 59 §:ssä säädetään, päiväraha on 1/360 vuosityöansiosta.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, aluehallintovirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työvoimaviranomaisella, kunnan viranomaisella, Kansaneläkelaitoksella sekä Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2, 5 ja 6 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalla, jonka asiakkaaksi maahanmuuttaja ohjataan, on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä työvoimaviranomaiselta ja kunnan viranomaiselta tämän lain 2 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestämiseksi välttämättömät tiedot.

Ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyllä edustajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta, kunnan viranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja järjestelykeskukselta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

87 b § (Uusi)

Monialaiseen alkukartoitukseen tai kotoutumissuunnitelmaan liittyvä tiedonsaanti

Kunnalla, **työvoimaviranomaisella** ja hyvinvointialueella on oikeus saada toisiltaan maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 10 §:n 2 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 3 momentissa, 16 §:n 3 momentissa, 17 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 18 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajasta, jolle laaditaan alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma tai perheen kotoutumissuunnitelma monialaisesti.

— — — — —

87 f § (Uusi)

Hyvinvointialueen korvauksiin liittyvä tietojen luovuttaminen

— — — — —

Kehittämisen- ja hallintokeskuksella on oikeus saada hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 54 §:n 1 momentissa tai 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 2 tai 3 momentissa tai 51—53 §:ssä tarkoitettusta henkilöstä.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

14.

Laki

valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain (758/2021) 1 §:n 1 ja 2 momentti ja 2 luvun otsikko, sekä
lisätään lakiin uusi 8 a §, 14 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 28 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

1 §

Soveltamisala

Yritystoiminnan kehittämiseksi myönnettäviä valtionavustuksia ovat yrityksen kehittämisavustus, toimintaympäristön kehittämisavustus ja avustus yritysten kehittämispalveluihin.

Tätä lakia sovelletaan myönnettäessä yrityksen kehittämisavustusta, toimintaympäristön kehittämisavustusta ja avustusta yritysten kehittämispalveluihin muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnan alueella.

— — — — —

2 luku

Yrityksen kehittämisavustus ja avustus yritysten kehittämispalveluihin

8 a §

Avustus yritysten kehittämispalveluihin

Yritysten kehittämispalveluina voidaan hankkia pienille ja keskisuurille yrityksille yrityksen kehittämistarpeiden arvioimiseksi tarpeellisia analyysipalveluja sekä toiminnan kehittämiseksi tarpeellisia asiantuntijapalveluja ja koulutuspalveluja. Palvelujen myöntäminen on harkinnanvaraista.

Yritysten kehittämispalvelut ovat yritykselle osin maksullisia (omavastuuosuus). Valtion maksama osuus (avustusosuus) kehittämispalvelusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annetun komission asetuksen (EU) N:o 717/2014 tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annetun komission asetuksen (EU) N:o 1408/2013 mukaista tukea palvelua käyttävälle yritykselle.

Yritysten kehittämispalveluja voidaan myöntää, jos:

- 1) hakijalla arvioidaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan; ja
- 2) myönnettävän palvelun arvioidaan olevan yrityksen kehittämistarpeiden selvittämisen tai toiminnan kehittämisen kannalta tarpeellinen.

Yritysten kehittämispalveluja ei kuitenkaan myönnetä, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai sillä on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei palvelun myöntämistä pidetä erityisistä syistä tarkoituksenmukaisena.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yritysten kehittämispalvelujen sisällöistä, palvelujen hankinnan toteuttamistavoista ja niissä sovellettavista menettelyistä, palvelun kestosta, valtion maksuosuudesta, sovellettavista valtioneuvoston asetuksista ja palvelun myöntämisen edellytyksistä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

14 §

Avustuksen maksaminen

Poiketen siitä, mitä 1—3 momentissa säädetään, yritysten kehittämispalvelujen tuottaja laskuttaa sopimukseen perustuvan 8 a §:n 2 momentin mukaisen avustusosuuden sähköisesti siihen tar-
koitetussa verkkopalvelussa.

28 §

Tietojärjestelmä

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yritysten kehittämispalveluihin myönnettäviä avus-
tuksia koskevista asioista tietojärjestelmään tallennetaan palvelun tuottajien vastuuasiantuntijoi-
den nimi, yhteystiedot ja henkilötunnus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan yritystoiminnan kehittämispalveluja koskevan
asian käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Yritystoi-
minnan kehittämispalveluihin liittyvät maksatukset hoitaa kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ym-
päristökeskus.

15.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 3 §:n 2 kohta,
4 §:n 1 momentti, 7 a §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa
799/2020, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

2) yrityspalvelulla valtion, kunnan, valtion erityisrahoitusyhtiön, Business Finland Oy:n, alueiden kehittämisen ja ~~rakennerahastehankkeiden~~ Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 2:4 §:n 13 kohdassa tarkoitetun välittävän toimeilimen ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain (429/2016) 2 §:n 3 kohdassa tarkoitetun tukiviranomaisen tarjoamaa, myöntämää ja niiden varoista maksettavaa tukea, rahoitusta ja kehittämis- ja neuvontapalvelua sekä työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitetun työvoimaviranomaisen myöntämää valtiontueksi katsottavaa tukea;

4 §

Asiakastietojärjestelmä

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmä on työ- ja elinkeinoministeriön tietojärjestelmä, johon yrityspalveluja tarjoavat viranomaiset, työvoimaviranomaiset, valtion erityisrahoitusyhtiö, Business Finland Oy, alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetut välittävät toimeilimet ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitetut tukiviranomaiset tallettavat asiakastietoja yhteistä käyttöä ja tämän lain 5 §:ssä säädettyjä tarkoituksia varten. Lisäksi muut viranomaiset voivat tallettaa julkisia asiakastietoja asiakastietojärjestelmään ja käsitellä niitä.

7 a §

Asiakastietojärjestelmään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista valtiontuista talletettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitetun tukiviranomaisen ja työvoimaviranomaisen on talletettava asiakastietojärjestelmään sellaisen tuen myöntämistä ja maksamista koskevat tiedot, joka täyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut valtiontuen edellytykset. Tallettamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske sellaisia verotukia, joita koskevia tietoja julkaisu- ja avoimuusvelvoite ei koske, eikä maa- ja metsätalouden alkutuotantoa eikä kalataloutta koskevaa tukea.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

10 §

Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen

Edellä 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja yrityspalvelujen toteuttamiseksi tarpeellisia muita kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Ruokavirastolle ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetuille välittävälle toimielimille mainitun lain 28 §:n mukaisesti.

Edellä 7 a §:ssä tarkoitettuja 5 §:n 4 momentin mukaisen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitetuille tukiviranomaisille ja työvoimaviranomaisille. Sen lisäksi, mitä tilastolain (280/2004) 14 ja 15 §:ssä säädetään tämän lain 7 a §:ssä tarkoitettuja, tilastojen laatimiseksi välttämättömiä tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa Tilastokeskukselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

16.

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ~~säädetään:~~
~~muutetaan~~ palkkaturvalain (866/1998) 3 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 ~~c~~ ja 28 ~~a~~ ~~d~~ §,
sellaisina kuin ne ovat, 3 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 § ~~ja~~ 24 §:n 2 momentti ~~ja 28 a §~~ laissa 1633/2009, 26 §:n 1 momentti laissa 841/2019 ~~sekä 28 § osaksi laeissa 1633/2009 ja 1157/2016~~ 28 c ja 28 d § laissa 896/2022, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittamisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämisen- ja hallintokeskus*) tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen tai sille kunnan tai kuntayhtymän viranomaiselle, joka vastaa julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä. Ulkomailla tehtyä työtä koskeva palkkaturvahakemus voidaan ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

13 §

Pesähoitajan työsuhtesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesähoitajan on yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesähoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta kehittämis- ja hallintokeskus saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka kehittämis- ja hallintokeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Työ- ja elinkeinoministeriön ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuhojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioden muutoksenhakulautakunnalle.

~~28 §~~

~~Tiedonsaanti ja virka-apu~~

~~Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot kehittämis- ja hallintokeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.~~

~~Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työvoimaviranomaisilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.~~

~~Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.~~

~~28 a §~~

~~Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen~~

~~Kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palk-~~

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

~~katurva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.~~

28 c § (Uusi)

Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, **työvoimaviranomaisilta** ja kunnilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot sekä Maahanmuuttovirastolta palkkaturvan hakijan työnteko-oikeuden selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä yhteisen rakennus- tai telakkatyömaan pääasiallista määräysvaltaa käyttävältä taholta tai muulta päätoteuttajalta sekä palkkaturvan hakijan työnantajan tilitoimistolta palkkaturva-asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. Työnantajan tilitoimistolla on oikeus saada **kehittämis- ja hallintokeskukselta** kohtuullinen korvaus tiedonantovelvollisuuden täyttämistä aiheutuvista kustannuksista käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 d § (Uusi)

Tietojen luovuttaminen

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä oma-aloitteisesti luovuttaa palkkaturvaan liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

-
- (1) esitutkintaviranomaisille rikosten ennalta estämistä, paljastamista, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten;
 - 2) syyttäjälle Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 9 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
 - 3) rahanpesun selvittelykeskukselle rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
 - 4) Verohallinnolle Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
 - 5) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitetulle työsuojeluviranomaiselle työsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

muutetaan merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 2 §, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 2 momentti, 17 §, 22 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti, ~~26 ja 26 a §~~ 26 c ja 26 d §, sellaisina kuin ne ovat, 2 § laissa 1553/2015, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 2 momentti, 17 § ja 22 §:n 3 momentti, ~~26 ja 26 a §~~ laissa 1634/2009, ~~sekä~~ 24 §:n 1 momentti laissa 842/2019 sekä 26 c ja 26 d § laissa 897/2022, seuraavasti:

2 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

9 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen tai sille kunnan tai kuntayhtymän viranomaiselle, joka vastaa julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä. Hakemuksen voi ulkoilla jättää myös Suomen edustustoon.

10 §

Kuuleminen

Silloin kun työnantaja ei omista alusta, jolla tehtyyn työhön merimiehen palkkaturvana hakemat saatavat perustuvat, hakemus on annettava tiedoksi myös aluksen omistajalle, jos tämä on kehittämis- ja hallintokeskuksen tiedossa ja tiedoksianto voi tapahtua vaivattomasti.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

11 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

13 §

Palkkaturvan maksaminen

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta kehittämis- ja hallintokeskussaa käyttää valtion tämän lain tai palkkaturvalain (866/1998) mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

17 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvoston asetuksella säädettävään määrään saakka kehittämis- ja hallintokeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista tähän rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan tai osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Ministeriön ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa ja aluksen pakkohuutokaupassa

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa tai aluksen pakkohuutokaupassa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

24 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muulla kuin 19 ja 20 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

~~26 §~~

~~Tiedonsaanti ja virka-apu~~

~~Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot kehittämis- ja hallintokeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.~~

~~Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työvoimaviranomaisilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot. Tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.~~

~~Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.~~

~~26 a §~~

~~Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen~~

~~Kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.~~

26 c § (Uusi)

Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työvoimaviranomaisilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot sekä Maahanmuuttovirastolta palkkaturvan hakijan työnteko-oikeuden selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä palkkaturvan hakijan työnantajan tilitoimistolta palkkaturva-asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. Työnantajan tilitoimistolla on oikeus saada kehittämis- ja hallintokeskukselta kohtuullinen korvaus tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä aiheutuvista kustannuksista käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Kehittämisen- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

26 d § (Uusi)

Tietojen luovuttaminen

Kehittämisen- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Kehittämisen- ja hallintokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä oma-aloitteisesti luovuttaa palkkaturvaan liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

- — — — —
- (1) esitutkintaviranomaisille rikosten ennalta estämistä, paljastamista, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten;
 - 2) syyttäjälle Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 9 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
 - 3) rahanpesun selvittelykeskukselle rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
 - 4) Verohallinnolle Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten;
 - 5) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitetulle työsuojeluviranomaiselle työsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

18.

Laki

Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (242/2022) 4 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

4 §

Työkanava Oy:n toiminnan kohdistuminen

Työkanava Oy työllistää vain työvoimaviranomaisen sille palvelukseen osoittamia työnhakijoita. Työvoimaviranomainen osoittaa yhtiölle avoinna olevia työpaikkoja vastaavan määrän työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettuja työttömiä työnhakijoita, joiden mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat olennaisesti vähentyneet sairauden tai vamman vuoksi. Lisäksi edellytetään, että henkilöt ovat halukkaita työllistymään, mutta työllistyminen ei ole työllistymisedellytyksiä parantavista palveluista huolimatta onnistunut tai muuten on ilmeistä, ettei näillä palveluilla voida arviointihetkellä merkittävästi lisätä henkilön työllistymismahdollisuuksia ja että työllistyminen muun työnantajan palvelukseen on epätodennäköistä. Sairaus tai vamma voidaan osoittaa lääkärin antamalla todistuksella tai muulla lääketieteellisellä lausunnolla, josta ilmenee vamman tai sairauden vaikutus työtehtävien suorittamiseen sekä muut terveydentilaan liittyvät seikat, joista ilmenee henkilön työ- ja toimintakyky sekä sairauden tai vamman haittaavuuden kesto. Viimesijaisuuden arvioinnissa voidaan huomioida henkilön koulutus, työhistoria ja muu aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat, joilla on vaikutusta henkilön työllistymismahdollisuuksiin.

Työkanava Oy:n koko henkilöstön palvelussuhde on työsopimussuhde.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

19.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 3 §:n 3 kohta, 23 §:n 3 momentti, 37 §:n 4 momentti, 45 §:n 2 momentti, 94 §:n 1 momentti, 98 §, 109 §:n 1 ja 2 momentti sekä 124 §:n 3 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *työvoimakoulutuksella* koulutusta, johon opiskelijat valitaan työvoimaviranomaisen toimeen koulutustarpeen perusteella siten kuin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) §:ssä säädetään;

23 §

Järjestämisluvassa määrättävät tutkinnot ja koulutus

Järjestämisluvassa määrätään oikeudesta järjestää 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tutkintoja ja koulutusta työvoimakoulutuksena. Järjestämislupa voidaan myös rajata koskemaan vain työvoimakoulutusta. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulee kuulla työ- ja elinkeinoministeriötä ennen tässä momentissa tarkoitettua oikeudesta päättämistä. Koulutuksen järjestäjä ja työvoimaviranomainen sopivat työvoimakoulutuksen järjestämisestä.

37 §

Hakeutuminen ja hakumenettelyt

Poiketen siitä, mitä tässä luvussa säädetään, opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen päättää se työvoimaviranomainen, jonka kanssa koulutuksen järjestäjä on sopinut työvoimakoulutuksen järjestämisestä, yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa. Opiskelijaksi hakeutumisessa ja opiskelijaksi ottamisessa sovelletaan, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 63 §:ssä ja sen nojalla sekä tämän lain 38, 40 ja 41 §:ssä säädetään. Muutoksenhausta työvoimaviranomaisen päätökseen säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 17 luvussa. Jos opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu tämän lain 38, 40 tai 41 §:ssä säädettyihin edellytyksiin, muutoksenhakuun sovelletaan kuitenkin tämän lain 12 lukua.

45 §

Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinta ja hyväksyminen

Työnantaja tai muu työpaikan edustaja osallistuu henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadintaan ja päivittämiseen, jos koulutus järjestetään oppisopimuskoulutuksena tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena taikka osaaminen osoitetaan työpaikalla. Jos

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

työvoimakoulutukseen sisältyy työpaikalla tapahtuvaa osaamisen hankkimista, suunnitelman laadintaan voi osallistua myös työvoimaviranomaisen edustaja.

94 §

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijan tulee osallistua henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti opetukseen sekä näyttöihin ja muuhun osaamisen osoittamiseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Työvoimakoulutuksessa sovelletaan lisäksi, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 64 §:n 2 momentissa säädetään opiskelijan osallistumisesta opetukseen ja pintojen etenemisestä.

98 §

Opiskeluoikeus työvoimakoulutuksessa

Mitä 96 §:n 1 momentissa säädetään opiskeluoikeuden alkamisesta ja 3 momentissa opiskeluoikeuden väliaikaisesta keskeyttämisestä, ei sovelleta työvoimakoulutuksessa. Työvoimakoulutuksessa opiskeluoikeus alkaa ja päättyy koulutuksen järjestäjän ja työvoimaviranomaisen sopimana ajankohtana. Opiskeluoikeuden päättymiseen työvoimakoulutuksessa sovelletaan lisäksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 65 §:ää.

109 §

Tietojensaantioikeus opiskelijaa koskevissa asioissa

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työvoimakoulutuksen toimeenpanossa välttämättömät tiedot työvoimakoulutusta järjestävältä koulutuksen järjestäjältä.

Työvoimakoulutusta järjestävällä koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta opiskelijaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä koulutuksen järjestämiseksi.

124 §

Koulutuksen järjestäjien yhteistyövelvollisuus

Työvoimakoulutuksen tarjontaa suunniteltaessa koulutuksen järjestäjän on tehtävä yhteistyötä työvoimaviranomaisten kanssa. Koulutuksen järjestäjän, joka järjestää järjestämisluvassaan määrättyllä tavalla työvoimakoulutusta, tulee osallistua työvoimaviranomaisen kutsusta työvoimakoulutuksen tarjonnan suunnittelua koskevaan keskusteluun.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

20.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 1 §, 2 §:n 1 ja 9 kohta, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale sekä 5 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 1, 2 ja 4—6 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentin 5 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 ja 12 §, 14 §:n 3 momentti, 15 §, 18 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti ja 28 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1, 7 ja 11 § sekä 28 §:n 2 momentti laissa 937/2012, 2 §:n 1 ja 9 kohta, 5 §:n 1 ja 4—6 momentti, 8 §:n 3 ja 4 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 12 ja 15 § laissa 591/2022, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 8 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 §:n 3 momentti ja 28 §:n 3 momentti laissa 1384/2021, 3 §:n 5 momentti laissa 1372/2014, 4 §:n 3 momentti laissa 1222/2014, 5 §:n 2 momentti laissa 314/2010 ja 14 §:n 3 momentti laissa 1453/2016 ja 18 §:n 1 momentti laissa 1025/2022, sekä

lisätään 25 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 591/2022, uusi 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työvoimaviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun. Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) aktivointisuunnitelmalla pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jonka työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue laativat yhdessä henkilön kanssa;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

9) valtion korvauksella hyvinvointialueelle maksettavaa kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamista;

— — — — —

3 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuotiaalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalenterikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja joka on saanut työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen työttömyyspäivärahauden ajan työttömyyspäivärahaa; taikka

3) jolle on järjestetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:ssä tarkoitettu työllistymissuunnitelma ja:

— — — — —

Tätä lakia sovelletaan kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen sellaiselle 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle henkilölle, joka on ohjattu työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (/) tarkoitetulla tavalla monialaisen tuen yhteistoimintamalliin ja jonka kanssa laaditaan mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu monialainen työllistymissuunnitelma. Monialainen työllistymissuunnitelma korvaa tässä laissa tarkoitetun aktivointisuunnitelman.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

— — — — —

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktivointisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982) sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

5 §

Aktivointisuunnitelman laatiminen

Työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue ovat velvolliset laatimaan aktivointisuunnitelman yhteistyössä 3 §:ssä tarkoitetun henkilön kanssa. Aktivointisuunnitelma on uudistettava siihen saakka, kun henkilö täyttää työttömyysturvalain 5 luvun 3 tai 7 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon.

Työvoimaviranomainen on velvollinen viipymättä saatuaan asiasta tiedon Kansaneläkelaitokselta aloittamaan toimenpiteet aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilölle, joka täyttää 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan tai 2 momentin 1 tai 2 kohdan edellytykset.

— — — — —

Työvoimaviranomaisen tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että henkilön kanssa on tehty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:n mukainen työllistymissuunnitelma. Hyvinvointialueen tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että työvoimaviranomainen on tehnyt henkilön kanssa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:n mukaisen työllistymissuunnitelman tai että työvoimaviranomainen on varannut edellä 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulle henkilölle tilaisuuden työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun työnhakukeskusteluun. Jos työllistymissuunnitelmaa ei ole voitu tehdä tai tilaisuutta työnhakukeskusteluun varata sen johdosta, ettei henkilön työnhaku ole ollut voimassa, hyvinvointialueen tulee ryhtyä toimenpiteisiin aktivointisuunnitelman laatimiseksi.

Aktivointisuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan hyvinvointialueen, työvoimaviranomaisen ja henkilön kesken. Asiakkaalla on mahdollisuus käyttää apunaan tukihenkilöä aktivointisuunnitelman laadinnassa ja uudistamisessa.

Työvoimaviranomainen tai hyvinvointialue tekee päätöksen siitä, onko suunnitelma katsottava keskeytyneeksi. Suunnitelma voidaan katsoa keskeytyneeksi kuukauden kuluttua siitä, kun henkilö on työllistynyt työhön tai yritystoimintaan taikka aloittanut ammattiin tai tutkintoon johtavat päätoimiset opinnot. Ennen keskeytyspäätöksen tekemistä työvoimaviranomaisen tai hyvinvointialueen on kuultava henkilöä.

7 §

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työvoimaviranomainen

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu se työvoimaviranomainen, jonka toimialueella henkilön kotikunta on, tai se työvoimaviranomainen, jonka asiakkaana henkilö on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 17 §:n perusteella.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

8 §

Aktivointisuunnitelman sisältö

Aktivointisuunnitelmaan merkitään:

5) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun 5 luvussa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, ellei mainitun lain 48 §:stä johdu muuta.

Jos työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja henkilö yhdessä arvioivat, että henkilö ei työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttava työtoiminta tai erityislakien mukaisesti sellaisia sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja, jotka parantavat henkilön työ- ja toimintakykyä.

Aktivointisuunnitelman allekirjoittavat työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja henkilö.

9 §

Kuntouttava työtoiminta aktivointisuunnitelmassa ja monialaisessa työllistymissuunnitelmassa

Ennen suunnitelman allekirjoittamista on työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen informoitava henkilöä kuntouttavaan työtoimintaan osallistumisen perusteella maksettavista etuuksista ja korvauksista.

Aktivointisuunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa. Työvoimaviranomaisen on huolehdittava aktivointisuunnitelman tarkistamisesta kuitenkin vähintään kolmen kuukauden välein.

10 §

Velvollisuus osallistua aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavaan työtoimintaan

Henkilöllä, joka täyttää 3 §:ssä säädetyt edellytykset, on velvollisuus osallistua aktivointisuunnitelman laatimiseen yhdessä työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueen kanssa.

11 §

Aktivointisuunnitelman oikeusvaikutukset

Henkilöllä on oikeus aktivointisuunnitelmaan sisältyviin sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalveluihin ja toimenpiteisiin sen mukaisesti kuin niitä koskevissa laeissa on erikseen säädetty. Oikeudesta julkisiin työvoimapalveluihin säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

12 §

Oikeus salassa pidettäviin tietoihin ja aktivointisuunnitelman tallentaminen

Aktivointisuunnitelman laatimiseen 5 §:n 1 momentin mukaisesti osallistuvilla henkilöillä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen aktivointisuunnitelman laatimiseksi henkilöä koskevat välttämättömät tiedot. Aktivointisuunnitelma talletetaan hyvinvointialueen sosiaalihuollon henkilörekisteriin ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:ssä tarkoitettuun työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon.

14 §

Kuntouttavan työtoiminnan rajoitukset

Kuntouttava työtoiminta on järjestettävä henkilön työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetulla työssäkäyntialueella. Henkilön suostumuksella kuntouttava työtoiminta voidaan järjestää myös työssäkäyntialueen ulkopuolella.

15 §

Kuntouttava työtoiminta eräissä tapauksissa

Työmarkkinatukeen oikeutetulle tai työttömyydestä johtuen toimeentulotukea pääasiallisena tulonaan saavalle tai työttömyyspäivärahaa saavalle henkilölle voidaan hänen pyynnöstään järjestää kuntouttavaa työtoimintaa ennen 3 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä määräaikoja, jos hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen varattuaan henkilölle tilaisuuden tulla kuulluksi arvioivat kuntouttavan työtoiminnan parhaiten tukevan henkilön elämänhallintaa ja työllistymisedellytyksiä. Ennen toiminnan järjestämistä on laadittava kuntouttavaa työtoimintaa koskeva aktivointisuunnitelma siten kuin 3 luvussa säädetään tai monialainen työllistymissuunnitelma siten kuin työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa säädetään. Henkilön on esitettävä kuntouttavaa työtoimintaa koskeva pyyntö työvoimaviranomaiselle tai hyvinvointialueelle.

18 § (Uusi)

Toimintaraha ja matkakorvaus

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalla maksetaan ~~julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 2 §:n 1 momentissa~~ työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 104 §:n 1 momentissa tarkoitettua kulukorvauksen suuruisen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kulukorvausta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

25 §

Rahoitus

Edellä 24 §:ssä tarkoitettu valtion korvaus maksetaan sosiaali- ja terveysministeriön määrärahoista.

27 §

Kansaneläkelaitoksen tietojenantovelvollisuus

Kansaneläkelaitos toimittaa työvoimaviranomaiselle tiedot henkilöistä, jotka työmarkkinatu- en ja työttömyyspäivärahan maksupäivien osalta täyttävät 3 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdissa tai 2 momentin 1 tai 2 kohdissa säädetyt edellytykset aktivointisuunnitelman tekemiselle. Tiedot tulee toimittaa mainittujen edellytysten täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun men- nessä.

28 §

Muutoksenhaku

Edellä 24 §:ssä tarkoitettuun valtion korvausta koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua. Oi- kaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistui- meen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Aktivointisuunnitelmaan sisällytettävään työnhakuvelvollisuuteen sovelletaan, mitä työ- voimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 147 §:ssä säädetään kiellosta hakea oikaisua ja va- littaa.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

21.

Laki

vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan vuorotteluvapaalain (1305/2002) 3 ja 8 §, 9 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 11 §:n 2 kohta, 17 §:n 1 momentti sekä 18 ja 22 §, sellaisina kuin niistä ovat, 3 § osaksi laeissa 1127/2007, 659/2014 ja 1660/2015, sekä 8 §, 9 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 11 §:n 2 kohta, 17 §:n 1 momentti ja 18 § laissa 659/2014, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *vuorotteluvapaalla* järjestelyä, jossa työntekijä työnantajansa kanssa tekemän vuorottelusopimuksen mukaisesti määräaikaaisesti vapautetaan palvelussuhteeseen kuuluvien tehtävien suorittamisesta ja jossa työnantaja samalla sitoutuu vastaavaksi ajaksi palkkaamaan työvoimaviranomaisessa työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetun työttömänä työnhakijana olevan;
- 2) *vuorottelijalla* henkilöä, joka jää vuorotteluvapaalle;
- 3) *sijaisella* henkilöä, joka on palkattu vuorotteluvapaan ajaksi työhön;
- 4) *vuorotteluvapaanpidentämisellä* vuorotteluvapaan jatkamista välittömästi sovitun vapaan päättymisestä;
- 5) *tilapäisellä työhön paluulla* tilapäistä työssäoloa vuorotteluvapaan aikana sen työnantajan työssä, jonka palvelussuhteesta vuorottelija on vuorotteluvapaalla;
- 6) *työvoimaviranomaisella* sitä kunnan tai kuntayhtymän työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettua viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä.

8 §

Vuorottelusopimus

Työnantajan tulee tehdä vuorottelijan kanssa kirjallinen vuorottelusopimus, jossa työnantaja sitoutuu palkkaamaan sijaisen. Vuorottelusopimus on toimitettava työvoimaviranomaiselle ennen vuorotteluvapaan alkamista. Lisäksi työsopimus tai muu luotettava selvitys siitä, että sijainen on palkattu vuorotteluvapaan ajaksi, on toimitettava työvoimaviranomaiselle ennen vuorotteluvapaan alkamista tai viipymättä vuorotteluvapaan alkamisen jälkeen. Vastaavat tarvittavat selvitykset on toimitettava työvoimaviranomaiselle jaksotettaessa tai pidennettäessä vuorotteluvapaata 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

9 §

Sijainen

Sijaiseksi on palkattava sellainen työvoimaviranomaisessa työttömänä työnhakijana oleva, joka on ollut työttömänä työnhakijana yhdenjaksoisesti tai osissa vähintään 90 kalenteripäivää vuorotteluvapaan alkamista edeltäneiden 14 kuukauden aikana. Sijaiseksi palkattavan on oltava työttömänä työnhakijana välittömästi ennen vuorotteluvapaan alkamista.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sijaiseksi voidaan palkata alle 30-vuotias työvoimaviranomaisessa työttömänä työnhakijana oleva, jonka ammatti- tai korkeakoulututkinnon suorittamisesta on kulunut enintään yksi vuosi taikka työtön työnhakija, joka vuorotteluvapaan alkaessa on alle 25-vuotias tai yli 55-vuotias.

Sijaisen työajan tulee olla vähintään vuorottelijan säännöllisen työajan pituinen. Jos työnantajan palveluksessa oleva osa-aikainen työntekijä on työttömänä kokoaikatyön hakijana työvoimaviranomaisessa ja hänet palkataan vuorotteluvapaan johdosta vapaaksi tulleeeseen työhön, voidaan vuorotteluvapaa toteuttaa ottamalla näin vapaaksi jäävään työhön työvoimaviranomaiseen ilmoittautunut työtön työnhakija työsopimuslain 2 luvun 5 §:n estämättä. Tällöin näiden työntekijöiden yhteisen työajan lisäyksen tulee olla vähintään vuorottelijan säännöllisen työajan pituinen.

11 §

Sijaisen palvelussuhteen päättymisen vaikutukset

Jos sijaisen palvelussuhde päättyy ennen vuorotteluvapaan päättymistä, palvelussuhteen päättymistä ei ole pidettävä vuorottelusopimuksen vastaisena, jos:

- 2) työvoimaviranomainen ei voi osoittaa soveltuvaa henkilöä aikaisemman tilalle.

17 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimaviranomainen antaa Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon vuorottelukorvauksen 5—9 §:ssä tarkoitetuista edellytyksistä sekä 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista takaisinperinnän edellytyksistä. Lausunnon vuorottelukorvauksen 14 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava työvoimaviranomaiselle sijaisen palkkaamisesta vuorotteluvapaan ajaksi sekä tämän palvelussuhteen olennaisista muutoksista.

22 §

Rahoitus

Vuorottelukorvauksesta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset rahoitetaan noudattaen, mitä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyysturvalain 14 luvun 3 §:ssä säädetään työttömyyspäivärahasta lukuun ottamatta säännöksiä, jotka koskevat kunnan rahoitusosuutta työttömyysetuusmenosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Työvoimaviranomainen hoitaa työ- ja elinkeinotoimistossa 17 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuja työvoimapoliittisia lausuntoja koskevat tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat sekä muutoksenhausta johtuvat toimet.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa työ- ja elinkeinotoimistossa 17 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettuja työvoimapoliittisia lausuntoja koskevat tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat sekä muutoksenhausta johtuvat toimet.

22.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 6 § ja 11 §:n 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 § laissa 1557/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

6 §

Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa

Perusasetuksen 1 artiklan q alakohdan iii alakohdassa tarkoitettuja toimivaltaisen viranomaisen nimeämiä toimivaltaisia laitoksia sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 4 kohdan ja perusasetuksen 64 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä ovat työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettut kuntien tai kuntayhtymien viranomaiset, jotka vastaavat julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä.

Perusasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuja työvoimaviranomaisia Suomessa ovat työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettut kunnan tai kuntayhtymän viranomaiset, jotka vastaavat työvoimapalveluiden järjestämisestä, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

11 §

Todistusten ja muiden esitettävien asiakirjojen antaminen

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettut kunnan tai kuntayhtymän viranomaiset, jotka vastaavat työvoimapalveluiden järjestämisestä antavat:

- 1) täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 4 kohdan 1 kappaleen mukaisen todistuksen työnhakijaksi ilmoittautumisesta;
- 2) täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 4 kohdan 2 kappaleen mukaisen todistuksen seikoista, jotka saattavat vaikuttaa etuusoikeuteen;
- 3) täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 4 kohdan 3 kappaleen mukaisen todistuksen työttömän tilanteen seurannasta, työnhaun voimassaolosta sekä valvontamenettelyjen noudattamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 6 §:n 6 momentin 2 kohta ja 13 §:n 1 momentin 16, 23, 23 a, 23 b, ja 25 ja 33 kohta,
sellaisina kuin ne ~~niistä~~ ovat 6 §:n 6 momentin 2 kohta ja 13 §:n 1 momentin 16 kohta laissa 176/2019 sekä 13 §:n 1 momentin 23 kohta laissa / , 23 a kohta laissa 539/2022 ja 23 b, 25 ja 33 kohta laissa 940/2022, ja
lisätään 13 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 176/2019, ~~1206/2020~~, 922/2021, 539/2022, ja 940/2022 ja / , uusi 34 ja 35 kohta ~~679/2022 uusi 26 ja 27 kohta~~, seuraavasti:

6 §

Tulorekisteriin talletettavat tulotiedot ja muut tiedot

Etuudenmaksajan maksamista suorituksista talletetaan lisäksi seuraavat tiedot, jotka etuuden maksaja on muualla laissa olevien säännösten nojalla velvollinen antamaan tiedon käyttäjälle:

2) tiedot työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) tai työttömyysturvalain perusteella maksettavista kulukorvauksista;

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

16) Valtiokonttorille käsiteltävänä olevan liikennevakuutuslaissa, työtapaturma- ja ammattitautilaissa, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetussa laissa (1521/2016), opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetussa laissa, eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta annetussa laissa, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetussa laissa (1522/2016), pelastuslaissa (379/2011), virkatehtävässä apuna olleelle henkilölle eräissä tapauksissa suoritettavasta tapaturmakorvauksesta annetussa laissa (625/1967), meripelastuslaissa (1145/2001), valmiuslaissa (1552/2011), poliisilaissa (872/2011),

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

käräjäoikeuden lautamiehistä annetussa laissa (675/2016), kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa (746/2011) tai rikosvahinkolaissa (1204/2005) tarkoitetun korvausasian ratkaisemista varten;

23) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle palkkaturvain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvain (1108/2000) sekä rekrytointitukikoikeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) säädetyn työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seuranta koskevan tehtävän hoitamiseksi;

23 a) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) toimeenpanoa varten;

23 b) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle rekrytointitukikoikeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten;

25) Ahvenanmaan maakunnalle sekä sen viranomaisille ja kunnille niiden Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitetussa maakuntalaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi noudattaen, mitä siinä säädetään niiden oikeudesta saada tietoja; elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ulkomaalaislaissa säädetyn yrittäjän oleskeluluvan osapäätöstä varten;

26) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle työvoimapalveluiden järjestämisestä vastuussa olevalle kunnalle tai kuntayhtymälle mainitussa laissa tarkoitettua muutosturvakoulutusta, palkkatukea, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea, starttirahaa ja työllistämismenon perusteella järjestetyn työn palkkakustannuksiin myönnettävää tukea koskevien tehtävien toimeenpanoa varten;

27) työ- ja elinkeinoministeriölle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen julkisten työvoimapalveluiden johtamista, ohjausta ja kehittämistä sekä kuntien työllisyydenhoidon ja työvoimapalvelujen järjestämisen seuranta ja arviointia koskevien tehtävien hoitamiseksi.

33) Ahvenanmaan maakunnalle sekä sen viranomaisille ja kunnille niiden Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitetussa maakuntalaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi noudattaen, mitä siinä säädetään niiden oikeudesta saada tietoja;

34) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle työvoimapalveluiden järjestämisestä vastuussa olevalle kunnalle tai kuntayhtymälle mainitussa laissa tarkoitettua muutosturvakoulutusta, palkkatukea, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea, starttirahaa ja työllistämismenon perusteella järjestetyn työn palkkakustannuksiin myönnettävää tukea koskevien tehtävien toimeenpanoa varten;

35) työ- ja elinkeinoministeriölle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen julkisten työvoimapalveluiden johtamista, ohjausta ja kehittämistä sekä kuntien työllisyydenhoidon ja työvoimapalvelujen järjestämisen seuranta ja arviointia koskevien tehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunta ehdottaa, että 24. lakiehdotus hylätään.

25.

Laki

työsopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 1 luvun 3 a §, 6 luvun 6 §, 7 luvun 12 §:n 1 momentti ja 12 a §:n 2 momentti, 9 luvun 3 a ja 3 b § sekä 13 luvun 6 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 3 a § ja 6 luvun 6 § laissa 1448/2016, 7 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 920/2012, 7 luvun 12 a §:n 2 momentti ja 9 luvun 3 b § laissa 672/2022, 9 luvun 3 a § laissa 163/2020 sekä 13 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 1458/2016 ja / ja 3 momentti laissa 1458/2016, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

Määräaikaisen työsuhteen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa

Määräaikaisen työsuhteen tekeminen ei edellytä 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua perustelua syytä, jos palkattava henkilö on ollut työvoimaviranomaisen ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen palvelussuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta. Suhteen tekemistä määräaikaisena ei estä se, että työnantajan työvoimatarve on 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla pysyvä.

Siitä, milloin henkilöä pidetään työttömänä työnhakijana, säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 3 §:ssä.

Määräaikaisen työsuhteen enimmäiskesto on yksi vuosi. Sopimus voidaan uusida vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen työsuhteen alkamisesta enintään kahdesti. Sopimusten yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saa ylittää yhtä vuotta.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

6 luku

Yleiset säännökset työsopimuksen päättämisestä

6 §

Työntekijän takaisin ottaminen

Työnantajan on tarjottava työtä 7 luvun 3 tai 7 §:ssä säädetyillä perusteilla irtisanomalleen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana olevalle entiselle työntekijälleen, jos työnantaja tarvitsee työntekijöitä neljän kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu työntekijä oli tehnyt. Jos työsuhde on jatkunut keskeytyksettä sen päättymiseen mennessä vähintään 12 vuotta, takaisinottoaika on kuitenkin kuusi kuukautta.

Edellä 1 luvun 10 §:n 2 momentista poiketen tämä velvollisuus koskee vastaavasti myös 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua liikkeen luovutuksensaajaa silloin, kun luovuttaja on irtisanonut työntekijän työsopimuksen päättymään ennen luovutushetkeä.

7 luku

Työsopimuksen irtisanomisperusteet

12 §

Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 7 luvun 3 ja 4 tai 7 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaikanaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetun työllistymissuunnitelman laatimiseen, sen mukaiseen työvoimakoulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun tai työssäoppimiseen tai oma-aloitteiseen tai viranomaisaloitteiseen työpaikan hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

12 a §

55 vuotta täyttäneen erityinen oikeus työllistymisvapaaseen

Sen lisäksi, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, työllistymisvapaata saa käyttää myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä osaamis- ja työkykykartoituksen tekemiseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

9 luku

Työsopimuksen päättämismenettely

3 a §

Työnantajan ilmoitus työvoimaviranomaiselle

Työnantajan on ilmoitettava työntekijöiden irtisanomisesta viipymättä työvoimaviranomaiselle, jos 7 luvun 3, 4, 7 tai 8 §:ssä tarkoitetuilla taloudellisilla tai tuotannollisilla perusteilla irtisanottavia työntekijöitä on vähintään kymmenen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta on käytävä ilmi irtisanottavien työntekijöiden lukumäärä, kotipaikkakunnat, ammatit tai työtehtävät ja työsuhteiden päättymisajankohdat.

3 b §

Työnantajan tiedottamisvelvollisuus eräistä työvoimapalveluista

Työnantajalla on velvollisuus tiedottaa työntekijälle, joka irtisanomista toimitettaessa on täyttänyt 55 vuotta ja jonka työsuhde on yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää jatkuvin keskeytyksin kestänyt vähintään viisi vuotta, tämän oikeudesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä työttömyysturvalain 9 luvussa tarkoitettuun muutosturvarahaan.

Työnantajalla on 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan.

13 luku

Erinäisiä säännöksiä

6 §

Säännösten pakottavuus

Edellä 2 luvun 5 §:ssä, 5 luvun 2 §:ssä sekä 6 luvun 6 §:ssä säädetyn työntarjoamisvelvollisuuden estämättä:

1) kunta saa palkata työsuhteeseen täyttääkseen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:ssä säädetyn työllistämismääräyksen, ei kuitenkaan tehtävään, josta se on samaan aikaan lomauttanut työntekijänsä tai josta se on antanut työntekijälleen lomautusilmoituksen;

2) yhdistys, säätiö tai rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta saa ottaa palvelukseensa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetun työttömän henkilön, joka on ollut työtön vähintään 24 kuukautta mainitussa laissa tarkoitetun palkkatuen tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3) kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö saa ottaa työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuun palkkatuettuun työsuhteeseen henkilön sellaisiin tehtäviin, joita ei muutoin tehdä työ- tai virkasuhteessa.

Edellä 5 luvun 2 §:ssä säädetyn estämättä kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö voi ottaa työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuun työkokeiluun henkilön sellaisiin tehtäviin, joita ei muutoin tehdä työ- tai virkasuhteessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

26.

Laki

merityösopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 1 luvun 4 a §, 7 luvun 9 §, 8 luvun 10 §:n 1 momentti ja 10 a §:n 2 momentti sekä 10 luvun 4 ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 a § laissa 1449/2016, 7 luvun 9 § laissa 390/2017, 8 luvun 10 §:n 1 momentti laissa 921/2012, 8 luvun 10 a §:n 2 momentti ja 10 luvun 5 § laissa 673/2022 sekä 10 luvun 4 § laissa 164/2020, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 a §

Määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa

Määräaikaisen työsopimuksen tekeminen ei edellytä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua perustelua syytä, jos palkattava henkilö on ollut työvoimaviranomaisen ilmoituksen perusteella yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen palvelussuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta. Sopimuksen tekemistä määrä-

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

aikaisena ei estä se, että työnantajan työvoimatarve on 4 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla pysyvää.

Siitä, milloin henkilöä pidetään työttömänä työnhakijana, säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 3 §:ssä.

Määräaikaisen työsopimuksen enimmäiskesto on yksi vuosi. Sopimus voidaan uusida vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen työsopimuksen alkamisesta enintään kahdesti. Sopimusten yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saa ylittää yhtä vuotta.

7 luku

Yleiset säännökset työsopimuksen päättämisestä

9 §

Työntekijän takaisin ottaminen

Työnantajan on tarjottava työtä 8 luvun 3 tai 6 §:ssä säädetyillä perusteilla irtisanomalleen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuna työnhakijana olevalle edelleen työtä hakevalle entiselle työntekijälleen, jos työnantaja tarvitsee työntekijöitä neljän kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu työntekijä oli tehnyt. Jos työsuhde on jatkunut keskeytyksettä sen päättymiseen mennessä vähintään 12 vuotta, takaisinottoaika on kuitenkin kuusi kuukautta.

Edellä 1 luvun 10 §:n 2 momentista poiketen tämä velvollisuus koskee vastaavasti myös 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua liikkeen luovutuksensaajaa silloin, kun luovuttaja on irtisanonut työntekijän työsopimuksen päättymään ennen luovutushetkeä.

8 luku

Työsopimuksen irtisanomisperusteet

10 §

Työntekijän oikeus työllistymisvapaaseen

Jolleivät työnantaja ja työntekijä työnantajan irtisanottua työsopimuksen 3 ja 4 tai 6 §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ole sopineet muuta, työntekijällä on oikeus vapaaseen täydellä palkalla osallistuakseen irtisanomisaikanaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettun työllistymissuunnitelman laatimiseen, sen mukaiseen työvoimakoulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun tai työssäoppimiseen tai oma-aloitteiseen tai viranomaisaloitteiseen työpäivän hakuun ja työhaastatteluun tai uudelleensijoitusvalmennukseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

10 a §

55 vuotta täyttäneen erityinen oikeus työllistymisvapaaseen

Sen lisäksi, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, työllistymisvapaata saa käyttää myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä osaamis- ja työkykykartoituksen tekemiseen.

10 luku

Työsopimuksen päättämismenettely

4 §

Työnantajan ilmoitus työvoimaviranomaiselle

Työnantajan on ilmoitettava työntekijöiden irtisanomisesta viipymättä työvoimaviranomaiselle, jos 8 luvun 3, 4, 6 tai 7 §:ssä tarkoitetuilla taloudellisilla tai tuotannollisilla perusteilla irtisanottavia työntekijöitä on vähintään kymmenen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta on käytävä ilmi irtisanottavien työntekijöiden lukumäärä, kotipaikkakunnat, ammatit tai työtehtävät ja työsuhteiden päättymisajankohdat.

5 §

Työnantajan tiedottamisvelvollisuus eräistä työvoimapalveluista

Työnantajalla on velvollisuus tiedottaa työntekijälle, joka irtisanomista toimitettaessa on täyttänyt 55 vuotta ja jonka työsuhte on yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin kestänyt vähintään viisi vuotta, tämän oikeudesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä työttömyysturvalain 9 luvussa tarkoitettuun muutosturvarahaan.

Työnantajalla on 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 3 a ja 37 a §, sellaisina kuin ne ovat, 3 a § laissa 1063/2018 ja 37 a § laissa 677/2022, seuraavasti:

3 a §

Pitkäaikaistyöttömän ottaminen määräaikaiseen työsuhteeseen

Viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi ilman 3 §:n 2 momentissa säädettyä perustetta ja sen esittämättä, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään, jos henkilö on ollut työvoimaviranomaisen ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen työ- tai virkasuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta.

Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua henkilöä, jonka työnhaku on voimassa mainitun lain 27 ja 28 §:ssä säädetyllä tavalla.

Määräaikaisen virkasuhteen enimmäiskesto on yksi vuosi. Uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan ottaa vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen virkasuhteen alkamisesta enintään kahdesti. Virkasuhteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto ei saa ylittää yhtä vuotta.

37 a §

Työllistymisvapaa ja työnantajan ilmoitusvelvollisuus

Viranhaltijalla on sama oikeus työllistymisvapaaseen kuin työntekijällä työsopimuslain mukaan.

Työnantajan velvollisuus ilmoittaa työvoimaviranomaiselle viranhaltijan taloudellisista ja tuotannollisista syistä tapahtuvasta irtisanomisesta sekä velvollisuus tiedottaa viranhaltijalle tämän oikeudesta työllistymissuunnitelmaan, muutosturvakoulutukseen ja muutosturvarahaan määräytyy työsopimuslain mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 a §:n 3 momentti ja 9 c §, sellaisina kuin ne ovat, 5 a §:n 3 momentti laissa 1454/2016 ja 9 c § laissa 1062/2018, seuraavasti:

5 a §

Virka voidaan siirtää 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ilman 5 §:ssä tarkoitettua virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (/) 10 §:ssä tarkoitettua aluetta.

9 c §

Enintään vuoden pituiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen ei edellytä 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua syytä, jos virkasuhteeseen nimitetään henkilö, joka on ollut työvoimaviranomaisen ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen työ- tai virkasuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta.

Henkilö voidaan nimittää vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen virkasuhteen alkamisesta enintään kahteen uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Määräaikaisten virkasuhteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saa ylittää yhtä vuotta.

Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua henkilöä, jonka työnhaku on voimassa mainitun lain 27 ja 28 §:ssä säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

yhteistoimintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoimintalain (1333/2021) 19 §:n 4 momentti, 21 §:n 3 ja 4 momentti ja 38 §:n 1 momentti seuraavasti:

19 §

Neuvotteluesitys ja tietojen antaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja asioita koskeva neuvotteluesitys on toimitettava myös työvoimaviranomaiselle viimeistään muutosneuvottelujen alkaessa.

21 §

Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet

Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa selvitettävä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitetut julkiset työvoimapalvelut, joilla irtisanottavien työntekijöiden työllistymistä tuetaan.

Jos työnantaja harkitsee irtisanovansa alle kymmenen työntekijää, työnantajan on muutosneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen työllistymistä edistävien palveluihin osallistumiseen.

38 §

Sopimisoikeus

Työnantajien ja työntekijöiden valtakunnalliset yhdistykset voivat sopimuksin poiketa siitä, mitä 2 ja 3 luvussa säädetään. Sopimuksin ei voida kuitenkaan poiketa siitä, mitä 19 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään neuvotteluesitykseen sisältyvistä tiedoista tai ilmoitusvelvollisuudesta

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

työvoimaviranomaiselle siltä osin kuin säännökset koskevat vähintään kymmenen työntekijän irtisanomista.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

30.

Laki

työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) 8 ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 § laissa 209/2017 ja 9 § laissa 928/2012, seuraavasti:

8 §

Ilmoitus työvoimaviranomaiselle

Työnantajan esittäessä käsiteltäväksi yhteistoimintaneuvotteluissa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa työntekijän irtisanomiseen, lomauttamiseen tai osa-aikaistamiseen, on 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu neuvotteluesitys tai siitä ilmenevät tiedot toimitettava kirjallisesti myös työvoimaviranomaiselle viimeistään yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa, jollei näitä tietoja ole toimitettu sille aikaisemmin muussa yhteydessä.

9 §

Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoituksestaan irtisanoa vähintään kymmenen työntekijää taloudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstön edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Toimintasuunnitelmasta, jota laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä on säädetty tai työ- taikka virkaehtosopimuksin sovittu, tulee käydä ilmi yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aikataulu, neuvotteluissa noudatettavat menettelytavat ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhaun ja koulutuksen edistämisessä.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä työntekijää, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

31.

Laki

yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 24 ja 25 § seuraavasti:

24 §

Ilmoitus työvoimaviranomaiselle

Jos työnantaja esittää yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltäviksi toimenpiteitä, jotka voivat johtaa virkamiehen irtisanomiseen, lomauttamiseen tai osa-aikaistamiseen, 21 §:ssä tarkoitettu neuvotteluesitys tai siitä ilmenevät tiedot on toimitettava kirjallisesti työvoimaviranomaiselle viimeistään yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa, jollei niitä ole toimitettu sille aiemmin muussa yhteydessä.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

25 §

Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet työllistymisen edistämiseksi

Tehtyään neuvotteluesityksen tarkoituksestaan irtisanoa vähintään kymmenen virkamiestä taoudellisin tai tuotannollisin perustein työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alussa annettava henkilöstön edustajille esitys työllistymistä edistäväksi toimintasuunnitelmaksi. Toimintasuunnitelmaa valmistellessaan työnantajan on viipymättä selvitettävä yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa työllistymistä tukevat julkiset työvoimapalvelut.

Toimintasuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä työvoiman vähentämisestä säädetään tai virka- ja työehtosopimuksin sovitaan. Suunnitelmasta on käytävä ilmi myös yhteistoimintaneuvottelujen suunniteltu aikataulu, neuvotteluissa noudatettava menettely ja suunnitellut, irtisanomisaikana noudatettavat toimintaperiaatteet työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettuja palveluja käytettäessä sekä työnhakua ja koulutusta edistettäessä.

Jos työnantajan harkitsemat irtisanomiset koskevat alle kymmentä virkamiestä, työnantajan on yhteistoimintaneuvottelujen alkaessa esitettävä toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti irtisanomisajan kuluessa tuetaan työntekijöiden oma-aloitteista hakeutumista muuhun työhön tai koulutukseen sekä heidän työllistymistään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetuilla palveluilla.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

32.

Laki

sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1299/2006) 14 §:n 9 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1062/2017, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

14 §

Asian käsittely

Kansaneläkelaitos, työttömyyskassa, Työllisyysrahasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus, sekä työvoimaviranomainen ovat velvollisia toimittamaan asiakirjat muutoksenhakulautakunnalle sen vaatimassa muodossa maksutta.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

33.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 2 a §, 10 §:n 1 momentin 3 kohta, ~~2 momentti ja 3 momentin 1 kohta, 10 a §:n 1 momentti~~ ja 11 §:n 2 momentin 5 kohta,
sellaisina kuin ne ovat, 2 a § laeissa 1294/2002 ja 1278/2016, ~~sekä~~ 10 §:n 1 momentin 3 kohta ja
11 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 1023/2022 ~~1373/2014, 10 §:n 2 momentti laissa 815/2015,
10 §:n 3 momentin 1 kohta ja 10 a §:n 1 momentti laissa 939/2012 sekä 11 §:n 2 momentin 5 koh-
ta laissa 1107/2016,~~ seuraavasti:

2 a §

Velvollisuus ilmoittautua työnhakijaksi

Toimeentulotukea hakeva 17—64-vuotias henkilö on velvollinen ilmoittautumaan työnhakijaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitetulla tavalla, ellei hän:

- 1) ole työssä palkansaajana tai yrittäjänä;
 - 2) opiskele päätoimisesti;
 - 3) ole työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1—6 kohdassa tarkoitettu henkilö;
 - 4) ole laitoshoidon tai lääkärin toteaman sairauden vuoksi esteellinen vastaanottamaan työtä;
- tai

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

5) ole muun edellä mainittuihin verrattavan hyväksyttävän syyn vuoksi esteellinen vastaanotamaan työtä.

Jos toimeentulotuen hakija ei ilmoittaudu työnhakijaksi työvoimaviranomaiseen, toimeentulotuen perusosan suuruutta voidaan alentaa hänen osaltaan noudattaen, mitä tämän lain 10 §:ssä säädetään.

10 §

Alennettu perusosa

Sellaisen henkilön perusosan suuruutta voidaan alentaa enintään 20 prosenttia sellaisen henkilön osalta, jonka toimeentulotuen tarve aiheutuu siitä, että:

3) kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 3 §:ssä tarkoitettu henkilö on kieläytynyt osallistumasta kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettun aktivointisuunnitelman tai työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettun monialaisen työllistymissuunnitelman laatimiseen;

~~Perusosan alentamisen yhteydessä on aina laadittava, mikäli mahdollista, yhdessä toimeentulotuen hakijan ja tarvittaessa yhteistyössä työvoimaviranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa suunnitelma toiminnasta asiakkaan itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi. Kansaneläkelaitoksen tulee tiedottaa hakijalle kunnan velvollisuudesta laatia suunnitelma ja ohjata tämä kunnan sosiaalitoimen asiakkaaksi suunnitelman laatimista varten. Kansaneläkelaitoksen tulee myös välittömästi toimittaa kunnan sosiaalitoimelle tiedoksi perusosan alentamista koskeva päätös ja ilmoittaa tästä hakijalle.~~

~~Perusosan suuruutta voidaan alentaa 1 momentissa säädettyä enemmän, kuitenkin yhteensä enintään 40 prosenttia:~~

~~1) jos henkilön toistuvasta 1 momentissa tarkoitettua menettelystä on pääteltävissä, ettei hän halua ottaa vastaan työtä tai osallistua työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa, koutumisen edistämisestä annetussa laissa tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin; tai~~

~~10 a §~~

~~Toimintaraha ja matkakorvaus~~

~~Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaiseen kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalla maksetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 103 §:ssä tarkoitettun kulukorvauksen suuruinen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kulukorvausta.~~

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

5) työttömyysturvalaissa ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua kulukorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua ylläpitokorvausta, työttömyysturvalain 6 luvun 3 b §:ssä tarkoitettua korotusosaa ja korotettua ansio-osaa, mainitussa pykälässä tarkoitettua korotettua ansio-osaa ja mainitun luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua ansio-osaa erotusta eikä viimeksi mainitun lain 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua työmarkkinatuen korotusosaa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

34.

Laki

eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 14 §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 933/2012, seuraavasti:

14 §

Etuoikeutetut tulot

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa:

10) kustannusten korvauksia ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) mukaista kulukorvausta tai muuta vastaavaa korvausta;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

35.

Laki

kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 35 §:n 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 934/2012,
seuraavasti:

35 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeutetut tulot

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon lesken saamaa:

14) kustannusten korvauksia ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) mu-
kaista kulukorvausta tai muuta vastaavaa korvausta;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

36.

Laki

sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 535/2019, seuraavasti:

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

9 §

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa taikka osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 9 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki

sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasavustuslain (781/1993) 11 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 963/2017, seuraavasti:

11 §

Huomioon otettavat tulot

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

3) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) mukaista kulukorvausta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

38.

Laki

sosiaalihuoltolain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 589/2022, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

35 §

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työvoimaviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä hyvinvointialueen sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

39.

Laki

opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 932/2012, seuraavasti:

6 §

Opintotuen saamisen rajoitukset

Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

— — — — —

5) on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) mukaisessa työvoimakoulutuksessa;

— — — — —

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

40.

Laki

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen oleskeluoikeuksia koskevien eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen oleskeluoikeuksia koskevien eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain (666/2020) 6 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 685/2022, seuraavasti:

6 §

Hakija rinnastetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 27 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin henkilöihin.

Hakijalla on oikeus tehdä työtä ja harjoittaa yritystoimintaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

41.

Laki

tuloverolain 92 ja 127 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
~~kumotaan tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 13 kohta, sellaisena kuin se on laissa 929/2012, ja muutetaan tuloverolain (1535/1992) 92 §:n 11 kohta ja 127 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 92 §:n 11 kohta sellaisena kuin se on laissa 929/2012 ja 127 a §:n 3 momentti laissa 1132/2021, seuraavasti:~~

92 §

Verovapaat sosiaaliuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

11) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 102 §:ssä tarkoitetut työhön tai palveluihin hakeutumisesta työttömälle maksettavat kustannusten korvaukset ja mainitun lain 103 §:ssä tarkoitettu kulukorvaus;

~~127 a §~~

Kotitalousvähennys

~~Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli tai lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta.~~

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

42.

Laki

maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 f §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on
~~laissa~~ laeissa 1362/2021 ja / , seuraavasti:

10 f §

Työnantaja saa sen lisäksi, mitä 6 §:ssä säädetään, vähentää tämän pykälän 2—4 momentin mukaan määräytyvän koulutusvähennyksen yhteistoimintalain (1333/2021) 9 §:ssä tarkoitettuun kehittämissuunnitelmaan tai taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annetun lain (1136/2013) 3 §:ssä tarkoitettuun koulutussuunnitelmaan perustuvasta maataloudessa työskennelleen työntekijän koulutuksesta, jos:

- 1) koulutus kestää yhtäjaksoisesti vähintään tunnin;
- 2) työnantaja maksaa koulutuksen ajalta työntekijälle palkkaa; ja
- 3) työntekijän palkkauskustannuksiin ei ole verovuonna myönnetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettua palkkatukea tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

43.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 56 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on ~~laissa~~ laeissa 1361/2021 ja / , seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

56 §

Työnantaja saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, vähentää tämän pykälän 2—4 momentin mukaan määräytyvän koulutusvähennyksen yhteistoimintalain (1333/2021) 9 §:ssä tarkoitettuun kehittämissuunnitelmaan tai taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annetun lain (1136/2013) 3 §:ssä tarkoitettuun koulutussuunnitelmaan perustuvasta elinkeinotoiminnassa työskennelleen työntekijän koulutuksesta, jos:

- 1) koulutus kestää yhtäjaksoisesti vähintään tunnin;
- 2) työnantaja maksaa koulutuksen ajalta työntekijälle palkkaa; ja
- 3) työntekijän palkkauskustannuksiin ei ole verovuonna myönnetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettua palkkatukea tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

44.

Laki

lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 926/2012, seuraavasti:

2 §

Sovellettamisala

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös:

- 2) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 54 §:ssä tarkoitettuun työkokeiluun osallistuvan henkilön työhön työpaikalla;

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

3 §

Työnantajan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi

Työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työhön tai virkasuhteeseen, johon kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran. Työnantajalla tarkoitetaan tässä laissa myös siviilipalveluslain 7 §:ssä tarkoitettua siviilipalveluskeskusta sekä työvoimaviranomaista, joka tekee työkokeilua koskevan sopimuksen.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

45.

Laki

rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 §, sellaisena kuin se on laissa 927/2012, seuraavasti:

47 luku

Työrikoksista

6 §

Työnvälityksen maksukiellon rikkominen

Joka työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (/) 144 §:n 1 momentissa säädetyn työnvälityksen maksukiellon vastaisesti perii maksun henkilöasiakkaalta, on tuomittava *työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

46.

Laki

rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 23/2022, sekä
lisätään 4 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1093/1999, 733/2014, 1114/2018, 75/2021 ja 23/2022, uusi 5 a kohta seuraavasti:

4 a §

Sen lisäksi, mitä 4 §:ssä säädetään, rikosrekisteristä luovutetaan henkilöä koskevat tiedot Suomen viranomaiselle asiassa, joka koskee:

5 a) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (/) tarkoitetun työvoimaviranomaisen myöntämää mainitun lain mukaista palkkatukea tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea;

Edellä 1 momentin 5 a kohdassa tarkoitetut tiedot luovutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista ratkaisuksista, 6 kohdassa tarkoitettut tiedot luovutetaan valtionavustuslain 7 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 2 momentissa tarkoitetuista ratkaisuksista, ja 8 kohdassa tarkoitetut tiedot luovutetaan rekrytointitukikokeilusta annetun lain 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista ratkaisuksista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

47.

Laki

rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1114/2018, seuraavasti:

4 a §

Edellä 1 momentin 5 a kohdassa tarkoitetut tiedot luovutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista ratkaisuksista, ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot luovutetaan valtionavustuslain 7 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 2 momentissa tarkoitetuista ratkaisuksista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa TE-uudistusta ja raportoi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle vuoden 2026 mennessä heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden lähipalveluiden toteutumisesta.*
2. *Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää osana julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen uudelleen järjestämisen toimeenpanoa toimenpiteet, joilla mahdollistetaan henkilöstöpalveluyrityksille osaajien etsiminen ja työmahdollisuuksien tarjoaminen julkisten työvoimapalvelujen työttömille työnhakijoille.*

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp

Helsingissä 16.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd

jäsen Kim Berg sd

jäsen Bella Forsgrén vihr

jäsen Tuomas Kettunen kesk

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Markus Lohi kesk

jäsen Hanna-Leena Mattila kesk

jäsen Jukka Mäkynen ps

jäsen Anders Norrback r

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Ruut Sjöblom kok

jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps

jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen

istuntoasiainneuvos Miika Suves

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp Vastalause

Vastalause

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksessä julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirrettäisiin työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Kunta voisi järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Muutoin kuntien tulisi muodostaa palveluiden järjestämiseksi työllisyysalue, jonka työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Samalla työvoimapalveluiden järjestämisen rahoitusvastuu sekä työttömyyden pituuden mukaan portaittain määräytyvä osa työttömyysetuksien rahoituksesta siirrettäisiin kunnille. Poikkeuksena kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden ja heihin rinnastettavien maahanmuuttajien osalta kunnalla ei kuitenkaan olisi rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta kolmen vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinästä. Muiden maahanmuuttajien osalta rahoitusvastuuta ei olisi yhden vuoden ajalta. Työvoimapalveluita on uudistettu kuluneen hallituskauden aikana merkittävästi, keskeisimpänä toukokuun 2022 alusta voimaan tullut, pitkälti Sipilän hallituksen aktiivimallia muistuttava pohjoismainen työvoimapalvelumalli. Samanaikaisesti ovat olleet käynnissä työllisyyden edistämisen kuntakokeilut, jotka käynnistyivät maaliskuun 2021 alussa ja joihin osallistuu merkittävä osa maan kunnista, 25 kokeilualuetta ja 118 kuntaa. Kokeiluiden oli tarkoitus jatkaa vuoden 2024 loppuun asti.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää tarpeellisena työvoimapalveluiden uudistamista siten, että työnhakijat saavat yhteiskunnalta työllistyäkseen tarvitsemansa tuen. On sinänsä kannatettavaa, että työvoimapalveluissa hyödynnetään paikallista asiantuntemusta ja tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuussa olevien tahojen kanssa, jotta kunkin työnhakijan yksilölliset palvelutarpeet tulevat huomioituiksi. Kuten jo pohjoismaista työvoimapalvelumallia koskeneen hallituksen esityksen valiokuntakäsittelyssä kävi ilmi, keskeiseksi ongelmaksi muodostuu kuitenkin järjestelmän kaavamaisuus: työvoimapalveluille ei jätetä riittävää harkintavaltaa ja liikkumavaraa, vaan niiden pitää esimerkiksi järjestää kaavamaisesti maksimaalinen määrä haastatteluja riippumatta siitä, millaiset työllistymisedellytykset kullakin työnhakijalla on. Tämä johtaa valiokunnan saaman selvityksen mukaan resurssien tehottomaan käyttöön. Työvoimapalveluiden vaikuttavuuden maksimoimiseksi on tärkeää, että työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavilla tahoilla on mahdollisuus kohdentaa resursseja sinne, missä näkee niiden käytöstä olevan eniten hyötyä. Lisäksi Marinin hallituksen työvoimapalvelu-uudistuksia leimaa sote-uudistuksen tavoin rahoituksen puute: jotta työvoimapalvelut voisivat toimia pohjoismaisen mallin mukaisesti, rahoituksen tason tulisi asiantuntija-arvioiden mukaan olla vuositasolla noin 200 miljoonaa euroa nykyistä korkeampi. Nyt käsiteltävänä olevaan uudistukseen liittyy verrattain lyhyt kahden vuoden siirtymäaika, jonka jälkeen siirrytään laskennallisiin perustein määräytyvään valtionosuusrahoitukseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp Vastalause

Kunnan järjestämisvastuu

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa järjestämisvastuun edellytyksiä on kritisoitu tarpeettoman tiukoiksi: työvoimapalvelujen järjestämistehtävää ollaan tosiasiallisesti siirtämässä kuntien sijasta yhteistoiminta-alueille, mikä ei vastaa kuntien uudistuksille asettamia toiveita ja odotuksia.

Työssäkäyntialueen yhtenäisyyden vaatimuksen vuoksi suurimmatkaan kaupungit eivät voisi järjestää palveluja yksinään työvoiman riittävästä määrästä huolimatta. Tästä seuraa tilanne, jossa tehtävien rahoitusvastuu on jokaisella kunnalla, mutta järjestämisvastuu kuntayhtymällä tai vas-
tuukuntana toimivalla työssäkäyntialueen keskustaupungilla. Yhteistoimintavelvoite rajoittaa kunnallista itsehallintoa. Tätä muun muassa valiokunnan kuulema Tampereen kaupunki pitää mallin keskeisenä heikkoutena.

Hallintovaliokunta kiinnittää työ- ja tasa-arvovaliokunnan huomiota siihen, että erityisesti maakuntien rajapaikkakunnilla työssäkäyntialue ulottuu toisen maakunnan alueelle, jolloin työvoimaa liikkuu maakuntien ja eri työllisyysalueiden välillä. Uudet työllisyysalueet eivät saa valiokunnan mielestä muodostua keinotekoisiksi ja samalla esteeksi työvoiman luonnolliselle liikkuvuudelle. Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että yhteistyö eri työllisyysalueiden välillä varmistetaan myös ylimaakunnallisesti.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jakaa esitetyt huolet ja katsoo, että malli johtaa tosiasiallisesti uuden ylikunnallisen hallinnon tason muodostamiseen liki samanaikaisesti, kun sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluita järjestävät hyvinvointialueet aloittivat toimintansa. Tämä ei ole tarkoituksenmukainen rakenne ja yhdistettynä aktiivimallia muistuttavan pohjoismaisen työvoimapalvelumallin jäykän kaavamaiseen sääntelyyn johtaa tilanteeseen, jossa kunnat eivät voi järjestää työvoimapalveluita tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Esityksessä palveluiden rahoitus jaetaan kuntien välillä osana valtionosuutta siten, että valtionosuusjärjestelmään esitetään lisättäviksi kaksi uutta valtionosuuskriteeriä: 1) työttömien määrä (laaja työttömyys) sekä 2) työikäisen väestön määrä. Palveluiden rahoitus jaetaan puoliksi näiden kahden kriteerin kesken. Työttömien kotoutumiskoulutusten kustannukset jaetaan vieraskielisyyden perusteella.

Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota rahoitusmalliin valittuihin painoarvoihin ja siihen, että valitulla jakoperusteella ei päästä riittävän lähelle tarveperustaista rahoitusta. Erityisesti Itä-, Keski- ja Pohjois-Suomessa, jossa työmarkkinatilanne on haastava, koetaan valiokunnan saaman selvityksen mukaan, että alueet eivät saa tarvettaan vastaavaa rahoitusta ja siksi rahoitusmalli ei ole pitkällä tähtäimellä näille alueille toimiva. Lisäksi hallintovaliokunta on kiinnittänyt huomiota tehtävä- ja rahoitussiirron turvaamisen kannalta liian lyhyenä pidettyyn siirtymäaikaan sekä pitää tärkeänä, että muutoksessa huomioidaan siirtyvän toiminnan kokonaiskustannukset täysimääräisesti muun muassa tilat, laitteet ja hallinnon tukipalvelut huomioiden.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp Vastalause

Kuntien lisääntyvän rahoitusvastuun työttömyysetuuksista kompensoinnin jäädyttäminen vuoden 2023 tasoon johtaa siihen, että muuttovoittokuntien kasvava työvoima jää ajan myötä alikompensoituksi. Hallintovaliokunnan kuulemisissa on tuotu esiin, että esitetty rahoitusmalli siirtää merkittävästi suhdanneriskiä valtiontaloudesta kuntatalouteen. Suhdannetilanteen heikentyessä kunnan maksamat työttömyysturvakustannukset ja kunnan mahdollisuus vaikuttaa työllisyystilanteeseen eivät ole tasapainossa. Lisäksi esitetyssä työttömyysetuuden rahoitusvastuuta koskevassa ratkaisussa kunnille muodostuu merkittävästi nykyistä enemmän rahoitusvastuuta maahanmuuttajille maksettavasta työmarkkinatuesta. Esityksen mukainen kompensatioaika on eri selvityksiin perustuen maahanmuuttajien keskimääräiseen työllistymiseen kuluvan ajan suhteen riittämätön.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että uudistuksessa toteutuu sille tavoitteeksi asetettu kustannusneutraliteetti niin siirtyvien palvelujen ja tehtävien kuin työttömyysturvan kannustinjärjestelmän kompensaaationkin osalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että kuntien rahoitus on pitkäjänteistä ja että rahoitusmalli edistää väestönkehitystä, jolla elinvoima voidaan turvata koko maassa. Mallin on oltava myös työllisyyttä kannustava.

Valiokunnan kuulema Tampereen kaupunki katsoo, että siirtyvien palvelujen kannustinjärjestelmän kompensaaation kustannusneutraliteetti ei kaikilta osin ole toteutumassa. Pohjoismaisen työnhaun malli rajaa palvelun järjestämistapaa liikaa ja kaventaa kunnan vapautta löytää uusia tapoja järjestää nykyistä vaikuttavampaa työllisyyspalvelua. Valtion tehtäviin määrittämät henkilöstövoimavarat eivät riitä palvelumallin toimeenpanoon. Ilman merkittävää henkilöstövoimavarojen lisäystä valtiolta tai asiakaspalvelumallin lainsäädännön keventämistä uudistukselle asetettu palvelujen täysimääräisen korvaamisen kustannusneutraliteettiperiaate ei toteudu.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että esitykseen sisältyvä rahoituksen kahden vuoden siirtymäaika on liian lyhyt, maahanmuuttajia koskeva kompensatiomalli puutteellinen ja riittämätön ja rahoitusmalli kokonaisuutena sellainen, ettei se mahdollista palveluiden järjestämistä esitykselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskeinen puute on myös, ettei malli ole kustannusneutraali eikä mallissa huomioida Itä-, Keski- ja Pohjois-Suomen haastavaa työmarkkinatilannetta.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu

Hallintovaliokunta kiinnittää lausunnossaan työ- ja tasa-arvovaliokunnan huomiota myös siihen, että osa pitkään työttöminä olleista tarvitsee työllistymisensä tueksi ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon hyvinvointialueen palveluita. Näiltä osin yksittäisen kunnan mahdollisuudet vaikuttaa työllistymiseen saattavat olla rajalliset. Valiokunta pitää tärkeänä, että työvoima- ja kotoutumispalveluilla on toimiva yhteistyö sekä selkeä työn- ja vastuunjako hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialueille ei kuitenkaan ole asetettu taloudellisia eikä lainsäädännöllisiä kannustimia hoitaa työttömien sosiaali- ja terveyspalveluja siten, että tämä kohderyhmä pääsisi paremmin kohti työmarkkinoita tai siirtyisi oikealle etuudelle. Tämän vuoksi terveyden perusteella muodostuvat työttömyyskustannukset jäävät yksin kuntien vastuulle, joilla ei ole enää vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämis- ja tuottamisvastuuta. Tampereen kaupunki katsoo, että hyvinvointialueilla tulisi olla kannusteet monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden riittävien palvelujen järjestämiseksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 26/2022 vp
Vastalause

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, ettei nyt käsittelyssä olevalla esityksellä ole edellytyksiä täyttää sille asetettuja tavoitteita. Esityksen mukaisen, kuntavetoisen hajautetun mallin tueksi ei kyetä esittämään vakuuttavaa tietopohjaa. Hallitus ei malttanut odottaa näyttöä kuntakokeilujen tosiasiallisista työllisyysvaikutuksista, vaan ryhtyi suin päin valmistelemaan mittavan järjestämisvastuun siirron toteuttamista. Työllisyyspalvelujen uudistamisen olisi pitänyt käynnistyä huolellisella analyysillä työmarkkinoiden kehityssuunnista ja palvelujärjestelmän kehittämis- tarpeista.

Valiokuntaryhmä katsoo, että malli on valmisteltava uudestaan siten, että mallissa huomioidaan kuntakokeilujen tulokset sekä rahoitusmallissa huomioidaan työmarkkinatilanteen erot maan eri osissa, maahanmuuttajien työllistymiseen kuluva aika ja pitkäaikaistyöttömyydestä johtuva suurempi palvelun tarve. Malliin tulee sisällyttää hyvinvointialueille kannustin tuottaa monialaista yhteispalvelua yhdessä työvoimapalveluiden kanssa ja samanaikaisesti pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin on tehtävä muutokset, jotka mahdollistavat työvoimapalveluille nykyistä suuremman harkintavallan, jotta kaikille työttömille kaavamaisesti tuotettavien identtisten palveluiden sijasta rajallisia resursseja voidaan kohdentaa siten, että käytetyillä resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman suuri työllistymisvaikutus.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään ja

että hyväksytään kaksi lausumaa. (*Vastalauseen lausumaehdotukset*)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee osana työvoimapalveluiden uudistusta pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin Tanskan kokemukset huomioiden muutokset, joilla työvoimapalveluille annetaan palveluiden tuotantoon riittävä harkintavalta palveluiden työllisyysvaikutusten maksimoimiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää työvoimapalveluiden taloudelliset resurssit pohjoismaiselle tasolle.

Helsingissä 16.2.2023

Rami Lehto ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Jukka Mäkynen ps